

Bodo otroci še sedli v šolske klopi? str. 32-33

Težki dnevi za zaposlene v trgovinah z živili str. 7

TV SPORED

Peter Musevski
SLOVO VELIKEGA IGRALCASTOP
SPORED

#ostanidoma

Televizije program prilagajajo
NOVIM RAZMERAM

Televizija

Prihaja šest novih serij!

novi tednik

Tednik za Savinjsko regijo / št. 13 / Leto 75 / 26. marec 2020 / Cena 2,90 EUR / www.nt-rc.si/novi-tednik

Ustavili dela na manjših gradbiščih

Dan pred tem, ko je covid-19 terjal prvo smrtno žrtev v šmarnem domu za ostarele, so v celjski občini zaprli štiri gradbišča. Drugod gradbinci za zdaj še delajo, vendar je delo prilagojeno. Že pred tem so potihnili stroji v nekaterih proizvodnih podjetjih. Bolezen, ki se širi z neverjetno naglico, nam spreminja življenje na prav vseh področjih. str. 2-13, 17, 19, 28-35

Foto: MOC

INTERVJU

Tjaša M. Kos, psihologinja

str. 26-27

str. 48

Simonov zaliv

AKCIJA
ZA NOVE NAROČNIKE NOVEGA TEDNIKA!
UŽIVAJTE BREZPLAČNO NA MORJU VSE POLETNE SOBOTE!

novi tednik radio celje ATP

Več v notranjosti časopisa in na www.novitednik.com

www.nt-rc.si

2020

NAJ MATURANTKA
IN NAJ MATURANT

str. 36-37

ZADETKI

»Razumemo, da opreme primanjkuje po celi državi, zato ne čakamo in smo v zavodu že sami začeli izdelovati maske. Pri tem poskušamo biti čim bolj inovativni. Seveda to ne gre v nedogled, sploh v primeru izbruha.«

Tomaž Lenart, direktor Doma Nine Pokorn Grmovje

»Drugi osebi ne rečemo »ti krava blesava, kako si mogla to reči. Sami sebe pa brez težav obkladamo z avšami, trapami in kar je še podobnih zmerljivk.«

Tjaša M. Kos, psihoterapevka

»Ljudem na ekvatorju so ribe v morju in sadje na drevesu na voljo vsak dan v letu. Mi ne moremo živeti tako kot oni, lahko pa se od njih učimo, kaj res potrebujemo in česa ne.«

Jasna Tuta, morjeplovka

»Omalovaževalen in izkoriščevalski odnos, ki ga ljudje kažemo do živali, narave in planeta, bi morali spremeniti. To lahko storimo z vzgojo otrok o občutljivosti do živali in ponižnosti v odnosu do narave in planeta.«

Barbara Boršič, reševalka žab

»Celjski športni bazen je bil in je še vedno zelo bogat. Njegovi predstavniki še naprej dosegajo čudovite rezultate.«

Miro Cerar, dvakratni olimpijski zmagovalec

Junaki pandemije

Zadnje dni je življenje zastalo na številnih področjih. A vsega ni mogoče ustaviti. Zaposleni in prostovoljci, ki delujejo v različnih ustanovah, podjetjih in organizacijah, nujnih za preživetje, so v teh dneh še posebej na udaru. Gotovo ni lahko v teh razmerah opravljati svojega dela. Če so ob tem deležni še kritik in neprimernih opazk, je toliko težje. A ti junaki pandemije so tisti, ki nam v teh dneh vsem dvigajo moralo in prenašajo pozitivna sporočila. Če smo jih le pripravljene videti in slišati.

SIMONA ŠOLINIČ, SAŠKA T. OCVIRK, TATJANA CVIRN

Čustveno medicinsko osebje

»Tisti, ki lahko, prosim, ostanite doma, kajti mnogi zdravstveni delavci ne moremo. Hvaležni smo vam in vsem našim najbližjim, ki skrbijo za naše otroke v tem času namesto nas ... Hvala ...« pravi glavna medicinska sestra na oddelku za infekcijske bolezni in vročinska stanja Splošne bolnišnice Celje Leonida Perčič Šeligo. Čuti se, da ji je hudo. Tudi v njenem kolektivu, ki je dobesedno v žarišču dogajanja, je čutiti strah. »Toda to delo in pomoč ljudem sta naše poslanstvo in to je močnejše od strahu,« dodaja.

Medicinsko osebje je te dni na robu zmogljivosti. »Čeprav nam obremenjenost ni tuja, vse to doživljamo čustveno. Veliko stisk, dvomov in vprašanj se poraja. Toda ta trenutek so pomembni povezanost, priпадnost in pripravljenost za delo. Imam kolektiv, ki me je izredno presenetil kljub stiskam, ki jih doživlja vsak posameznik,« pravi.

Perčič Šeligova omenja, da so se o situaciji veliko pogovarjali. Celjska bolnišnica je ena tistih, ki je med prvimi uvedla stroge ukrepe. »Ko se pripravljáš na stopnjevanje, se te vse to samo počasi dotika ... Vse dokler se res ni zaostri, smo upali, da stopnjevanja okužb morda ne bo. Nato smo v bolnišnico sprejeli prvega pozitivnega bolnika ... Ampak ves čas se zavedamo, da je naše delo naše poslanstvo. Ne glede na vse moramo biti tu. Za bolnike,« pravi. Prizna, da je med kolegi ogromno stisk zaradi strahu, da bi zboleli tudi sami. »Naj-

večji strah pa je zaradi naših najbližjih, da ne bi zboleli tudi oni. Smo v času, ko se porajajo vprašanja, ali naj se po službi vrnemo domov ...«

Kako je videti, ko zdravstveni delavec pride domov dobesedno iz žarišča, si ne more predstavljati nihče. »Z vodstvom poskušamo urediti namestitve zaposlenim. Ostali ravnamo preventivno. Prideš domov, pred tem pokličeš po telefonu, da se svojci umaknejo v svoje sobe, nato greš v kopalnico, se urediš, nato greš v svojo sobo in spet pokličeš svojce, da se lahko spet normalno gibajo ...« pravi sogovornica. SBC se je ravno te dni dogovorila s Celjskim mladinskim centrom za možnost bivanja zdravstvenih delavcev v njihovem hostlu.

»Zaradi stanja v Šmarju pri Jelšah smo tja takoj poslali ekipo. Osebno sem doživljala stisko. Kot da sodelavce pošiljam od sebe. Stala sem in gledala, ko so se odpeljali. Kam se bodo vrnili? Gredo v žarišče,

Glavna medicinska sestra na oddelku za infekcijske bolezni in vročinska stanja SBC Leonida Perčič Šeligo

toda morajo živeti normalno naprej ...« In ne, pravi, ni težko opravljati življenjskega poslanstva. Hudo je, ker imajo tudi zaposleni svoje najbližje. In strah zanje je največji.

Tudi bolniki čutijo stisko. Bolnišnica je zdaj ostale infekcijske bolnike premestila

na druge oddelke. »Želeli so v domače okolje, ampak pri vseh to ni bilo mogoče, saj so še potrebovali podporno zdravljenje. Ključen je bil pogovor. Že tako ali tako se soočajo z boleznijo, zato je bilo nujno, da smo vse pomirili in jim razložili, kaj se dogaja.«

Trgovci pod posebnim pritiskom

Prizor iz ene večjih trgovin v Celju: prodajalka hiti z blagajne pomagat sodelavki pri zlaganju živil na police. Mimoidoči sprašuje vmes, kje je mleko. Zaposlena mu mirno pove, da bo takoj na policah, saj da ga bodo ravno prinesli iz skladišča. Moški: »Bo pa treba kakšno uro prej v službo.« Takšne nesramne izjave iz ust nekoga, ki vkoraka v trgovino popolnoma nezaščiteno (ne samo zaradi sebe, ampak zaradi zaposlenih), so te dni dokaj pogoste. Nesramnost do tistih, ki delajo, ne pozna meja. In da, vredne so obsojanja.

»Podobno se je zgodilo meni,« nam anonimno razlaga trgovka v eni od trgovin slovenske trgovske mreže. »Delam pri delikatesi, ves čas imam rokavice in masko. V nekem trenutku zaradi tempa in vsega stresa, ki ga doživljam, sem si masko potegnila pod nos, da sem lahko zadihala. In ko je pristopila stranka, mi je zabrusila, da jo lahko postrežem šele,

ko bom imela masko pravilno nameščeno. Nisem mogla biti več tiho. Ne več! Dejala sem ji, da imam masko, da zaščitim sebe. In da ona kot stranka ni imela ne maske ne rokavic, torej je ogrozila mene.«

Stanje je bilo prve dni po razglasitvi epidemije kaotično, pravi. »Naša trgovina je takrat poslovala skoraj z 200-odstotnim dobičkom. Ljudje so kupovali vse. Tudi popolnoma nepotrebne stvari. Včasih jih opazujem. Primejo nekaj, gledajo, nato položijo nazaj. In nimajo rokavic ...« Dodaja, da je večina strank osveščeni, ganilo jo je, ko vidi, koliko ljudi kupuje za druge. »Prihajajo z lističi in pravijo, da kupujejo za starejše in sosede, ki ne zmorejo v trgovino.« Na drugi strani opaža družine, ki se po trgovini dobesedno sprehajajo, kot da so na počitnicah.

Dodaja, da imajo v trgovini, kjer dela, nekaj zaščitne opreme: »Eno zaščitno

masko imamo osem ur na obrazu, rokavice so. Razkužilo imamo, ampak, saj veste, nadrejeni nam rečejo, da moramo z njim varčevati. Tudi nakupovalne vozičke razkužujemo. Toda premalo nas je. Nekateri so doma. In ne zmoremo vsega. Ob tem moramo urejati tudi spletne nakupe. Da, smo v stresu.«

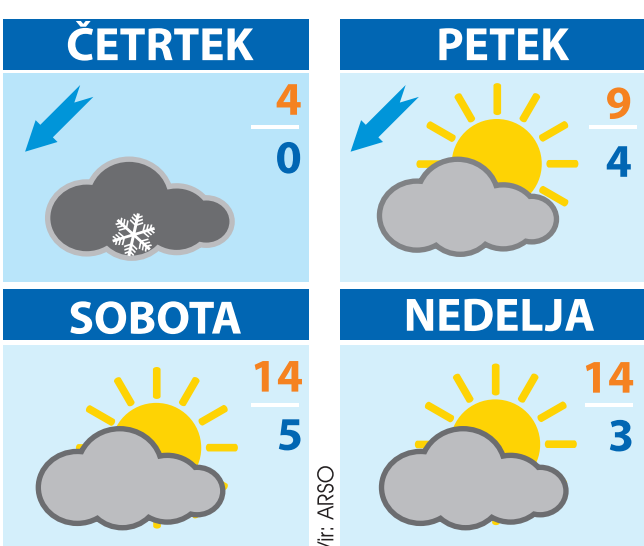
Izjav zaposlenih v trgovinah je kar nekaj. V eni od trgovin celo pravijo, da je nadrejena odšla takoj ob zaostritvi razmer na dopust. Vodilni delajo od doma. Prodajalci si tega ne morejo privoščiti. Vse to vpliva na vse. »Toda zdravje je na prvem mestu. Ne mislim tvegati okužbe zaradi nekoga, ki je malomaren. Ne. Ko pridem domov, se v enem prostoru slečem, razkužim, grem pod tuš, nato spet sledi razkuževanje. Naporno je. Gre za našo stisko. Našo. Stisko tistih, ki delamo in smo vsakodnevno izpostavljeni,« zaključuje trgovka.

Potres vznemiril tudi našo regijo

Tudi na Celjskem smo minulo nedeljo doživeli srhljivo budnico, saj smo še kako občutili tresenje tal. Središče potresa je bilo nekaj kilometrov od Zagreba. V hrvaški prestolnici, kjer je bil potres najhujši v zadnjih 140 letih, je terjal eno smrtno žrtev, nekaj poškodovanih in ogromno materialno škodo, v naši regiji pa je minil brez posledic.

Seizmografi slovenske državne mreže potresnih opazovalnic so potres zaznali ob 6.24 v okolici Zagreba, kjer je bila magnituda potresa 5,5. Potres, ki ga je čutila skoraj vsa Slovenija, pri nas ni presegel 5. stopnje po evropski potresni lestvici.

Zadnji močnejši potres v Sloveniji je bil leta 1998, ki je na veliko noč prizadel Posočje, magnituda potresa je bila takrat 5,6. RG

Zdravnica, gasilka in članica občinskega štaba civilne zaščite

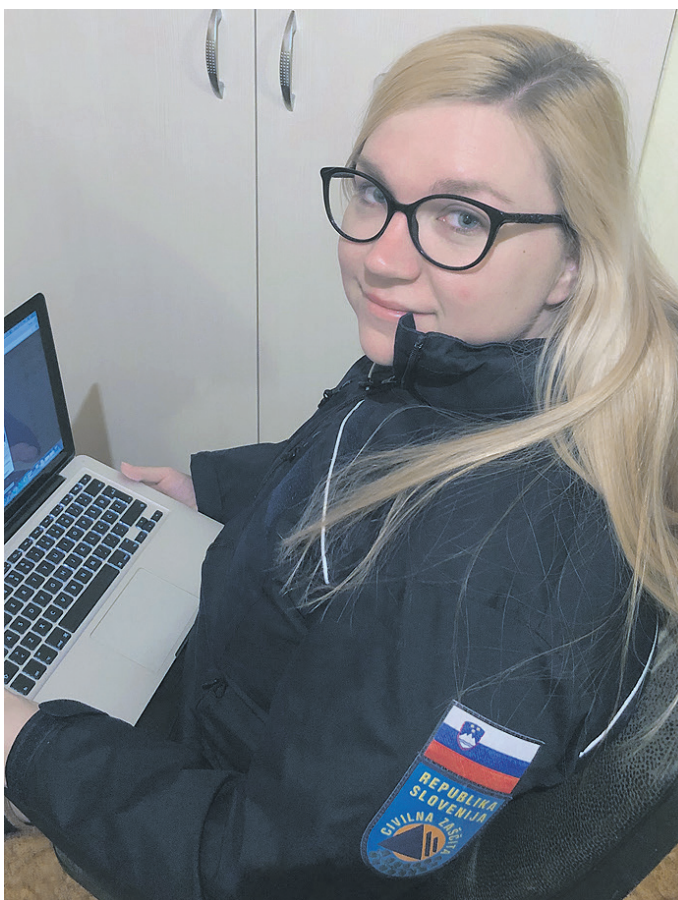
Mlada zdravnica je vsestransko dejavna v domačem kraju. Predana gasilka in zavzeta športnica v majhni telovadnici v Šentvidu pri Grobelnem spodbuja ljudi k rednemu gibanju in zdravemu življenju. »Ko smo se v začetku februarja člani občinske CZ spraševali, kako bi v Šmarju uredili karanteno, nam je bilo kar malo smešno. Mesec pozneje imamo koronavirus pri nas. Še vedno je težko dojemljivo,« pravi Tanja.

Apokaliptične novice s Kitajske so se zdele daleč. »Tudi če je zadeva resna, je Vuhan zgolj eno mesto na Kitajskem. Učinkoviti Azijci ga bodo osamili, ljudje bodo preboleli okužbo in svet se bo vrtil naprej, smo si mislili. A ko se je začelo intenzivno širjenje virusa v sosednji Italiji, smo dojeli, da nam bolezen ne bo prizanesla,« se spominja sogovornica.

Tanja se je s potencialno okuženim bolnikom prvič srečala v ambulanti družinske medicine. »Čeprav je nad nami hipokratova prisega, je epidemiologija zelo nevhvalna veda, kjer iščemo stike obolelih, to so bolniki z imenom in s priimkom. Bolniki se hitro med seboj obvestijo, kdo je bil klican na testira-

nje, kdo je bil kje in s kom. Vzdušje v kraju je naenkrat kar zastrašujoče. Vsi smo se zanašali na to, da bo prvi izbruh kje ob slovensko-italijanski meji. Najbolj me je bilo strah, da bi okužbo zanesla na treninge med vadeče in domače, ki spadajo v rizično skupino.«

Že pred tem je bila Tanja vajena dolgih delavnikov od sedme zjutraj do devete zvečer. Dopoldne je bila v ambulanti, popoldne v telovadnici. »Prvih nekaj dni izrednih razmer sem bila skoraj od jutra do večera v ambulanti, da so vodilni vzpostavili sistem dela. Ostali smo si pomagali in se po potrebi nadomeščali. Ker sem bila v stiku s covid pozitivno osebo, sem morala v samoizolacijo. V tem

Tanja Šeligo Drame (Foto: osebni arhiv)

času so vzpostavili občinski štab civilne zaščite, kamor sem se vključila z delom od doma.« Ker intervencije CZ na področju nalezljivih bolezni v medicini na srečo niso pogoste, imajo člani civilne zaščite kljub izobraževanju s tem malo izkušenj. »Izbruh bolezni v našem kraju je bil med prvimi v Sloveniji, zato smo se morali zanesiti le nase, razmišljati je bilo treba širše.« Ker bodo telovadnice še nekaj časa zaprte, Tanja svojim vadečim nekaj namigov za ohranjanje kondicije pošlje kar po telefonu. Potrditev, da se sama ni okužila, je za ZD Šmarje pri Jelšah, kjer je zaposlena, pomenila veliko olajšanje. V trenutni situaciji namreč še kako potrebujejo polno delovno ekipo. Člani civilne zaščite se sicer sestanejo vsako jutro ob sedmih in organizirajo dejavnosti in pomoč občanom v stiski.

Izredne situacije iz ljudi potegnejo najboljše, a žal tudi najslabše. »Ponosna sem, da sem lahko del tako čudovite in

strokovne ekipe v ZD Šmarju pri Jelšah, s sodelavci se res na vso moč trudimo za vse nas. Ponosna sem tudi na našo občinsko civilno zaščito z županom na čelu. Naše delo je opazil tudi predsednik vlade Janez Janša. Pohvalil nas je in hkrati prosil, naj svoje izkušnje delimo z vso Slovenijo.« Na drugi strani v teh dneh ni manjkalo niti razlogov za skrb. »Najbolj me žalosti stigmatizacija obolelih. Kazanje s prstom na kogarkoli je skrajno neprimerno. Nihče ni nikogar okužil nalašč in nihče ne ve, kdo bo naslednji. Bolezen bo enkrat za nami, a skrhani odnosi bodo ostali, takrat si bo težko pogledati v oči in na to moramo misliti že sedaj.« Tanja Šeligo Drame ostaja del šmarske ekipe, ki si prizadeva ohraniti kakšen korak prednosti pred virusom. »Srčno upamo, da nam uspeva. Ampak v resnici se moramo za varnost in zdravje v tem trenutku potruditi vsi. Zato vam res polagam na srce: »Ostanite doma!«

Prostovoljstvo na preizkušnji

Naše ulice so prazne, naša srca ne, je geslo ekipe Udarnika Mladinskega centra Velenje, ki v teh dneh pandemije pomaga na več področjih. Kot pravi vodja prostovoljcev Andrej Cvernjak, se je skupina preizkusila in dokazala že večkrat, saj na območju Mestne občine Velenje deluje že pet let.

V teh časih so se prostovoljci lotili dostave brezplačnih toplih obrokov na dom (zagotavlja jih MOV), za starejše in gibalno ovirane opravijo nujne nakupe in jim stvari dostavijo do vrat, starejšim nudijo možnost klepetanja po telefonu in še marsikaj.

»V naši ekipi so prostovoljci, ki z nami sodelujejo že vrsto let, gre torej za preverjene ljudi, vredne zaupanja. S svojim delovanjem širimo dober zgled solidarnosti. Ne samo dejanja, tudi pozitivno sporočilo je tisto, ki šteje. Ljudem sporočamo, da obstaja solidarnost, da so med nami tisti, ki so pripravljeni pomagati brez plačila,« pravi Andrej Cvernjak. Da so ljudje veseli prostovoljcev in da so ti deležni številnih pohval, pričajo tudi objave na družabnih omrež-

jih. Mnogi jih že poznajo, tisti manj zaupljivi so imeli na začetku nekaj zadržkov, a so jih s svojim delovanjem prostovoljci prepričali, da jim lahko zaupajo. In mnogim starejšim so nepogrešljiva pomoč. »Vidi se, da so osamljeni, da bi radi klepetali, ko jim dostavimo hrano ali nakupljene stvari. V ta namen imamo družabniški telefonsko za starostnike. Dopoldne lahko pokličejo na telefonsko številko 030 719-864 in se dogovorijo za popoldanski klic nekoga iz naše ekipe. Za tovrstno družabništvo imamo dnevno 14 prostovoljk.«

Razvoz kosil in nakupovanje

Prostovoljci so v pomoč še pri številnih drugih opravilih. »Razporede ekip smo pripravili do konca maja. Trenutno je za pomoč prijavljenih 60 ljudi. Po potrebi se bomo še prilagodili in aktivirali dodatne ljudi. V glavnem smo dobro organizirani,« je prepričan vodja prostovoljcev. Udarnik tesno sodeluje z občino, civilno zaščito in ZD Velenje pri obveščanju in preventivi.

Za dostavo brezplačnih toplih obrokov na dom naročila

sprejema in zagotavlja Mestna občina Velenje. »Mi naredimo razpored razvoza po mestnih četrtih. Oblikovanih imamo šest ekip po dve osebi, ekipe se tedensko izmenjujejo. V obeh vozilih so maske, rokavice in dezinfekcijska sredstva za prostovoljce. Vozili razkužujemo dnevno. Prostovoljci so seznanjeni z previdnostnimi ukrepi in jih tudi vestno izvajajo.«

Starejši in gibalno ovirani občani Velenja lahko v Udarnik pokličejo tudi, če potrebujejo nakup nujnih stvari. Na telefonski številki 03 898-19-22 prostovoljka dopoldne sprejema klice in ljudi seznanja s postopkom, ki pomeni varno predajo denarja in nakupov brez telesnih stikov. Na seznam nakupa ljudje dopišejo tudi, koliko denarja so predali in se zaven podpišejo. Za te naloge imajo dve vozili in štiri ekipe po tri osebe, tudi tu se ekipe tedensko izmenjujejo.

Udarnik lahko pomaga tudi civilni zaščiti in različnim humanitarnim organizacijam, če bodo zaprosile za pomoč. Tako bodo prostovoljci pomagali tudi pri razdeljevanju paketov pri Karitas.

Prostovoljci Udarnika opravljajo nakupe za starejše in gibalno ovirane v Mestni občini Velenje ter mnogim vsakodnevno dostavljajo tople obroke. V prihodnjih dneh bo zanimanja za tovrstno pomoč gotovo še več. (Foto: arhiv Udarnika)

novi tednik radio celje

Cenjene stranke obveščamo, da do nadaljnega
MALE OGLASE, ČESTITKE, OBVESTILA IN OSMRTNICE
za Radio Celje in Novi tednik **SPREJEMAMO PO ELEKTRONSKI POŠTI**
na marketing@radiocelje.com ali agencija@nt-rc.si

ali po **TELEFONU 03 4225 144.**

Hvala za razumevanje.

Uredništvo Novega tednika in Radia Celje

novi tednik

Obvestilo

Zaradi računovodske sledljivosti prodaje in enakopravne obravnave bralcev Novega tednika vas obveščamo, da se bo mesečna naročnina časopisa Novi tednik od 1. 3. 2020 obračunavala po **ŠTEVILU IZDANIH IZVODOV ČASOPISA V TEKOČEM MESECU** in ne pavšalno, kot je bilo doslej.

Hvala za razumevanje.

Medijska hiša NT & RC

Stroji ponekod mirujejo

Gorenje zaprto, Unior krči obseg proizvodnje

Tudi v Savinjski regiji se daljša seznam velikih tovarn, ki so ustavile proizvodnjo ali so začele postopoma krčiti njen obseg. V ponedeljek so vrata zaprli v Gorenju, kar so mnogi delavci za tekočim trakom sprejeli z velikim olajšanjem. Proizvodnjo v svojem največjem programu Odkovki, ki podjetju zagotavlja dve tretjini prihodkov, so v začetku tedna ustavili v zreškem Uniorju, kjer podoben ukrep načrtujejo tudi za program Ročno orodje.

LEA KOTNIK KOMERIČKI, JANJA INTIHAR

Uprava družbe Hisense Gorenje je zaradi naraščajoče epidemije koronavirusa po vsej Evropi za dva tedna zaprla vse svoje evropske tovarne. Stroji bodo mirovali do 6. aprila. »Čeprav dosledno izvajamo zaščitne ukrepe za preprečevanje možnosti širjenja koronavirusa ter za zaščito zdravja zaposlenih

in imamo za to na zalogi še dovolj vseh vrst zaščitnih sredstev ter kljub temu da imajo naše tovarne še dovolj materiala za nadaljevanje proizvodnje, smo ukrep prekinitev proizvodnje sprejeli iz preventivnih razlogov, da na ta način prispevamo k omejevanju širjenja virusa in še dodatno zaščitimo zdravje

zaposlenih,« so zapisali v izjavi za javnost.

Vodstvo in sindikat sta se dogovorila, da se bo proizvodnja nadaljevala 6. aprila, razen v primeru, če bodo v vmesnem času vlade posameznih držav, kjer ima podjetje svoje tovarne, sprejele dodatne ukrepe, ki bi omejevali delovanje industrije. Delovne dneve, ki bodo izpadli v Velenju, Valjevu v Srbiji in Mori na Češkem, bodo nadomestili s prerazporeditvijo časovnega koledarja. Nekaj dni bodo nadomestili med načrtovanimi prvomajskimi prazniki, nekaj izpada z dodatnim delom v drugi polovici leta. Takšen dogovor je na korespondenčni seji potrdil tudi svet delavcev.

Ob tem so iz Gorenja še sporočili, da bodo v času prekinitve proizvodnje svoje

delo (bodisi na domu bodisi v podjetju) vseeno opravljali tisti zaposleni v režijskih službah, katerih delo je nujno za nemoteno delovanje podjetja. Pri tem so zagotovili, da bodo tudi po vrnitvi na delo v vseh podjetjih Hisense Gorenje še naprej izvajali vse preventivne varnostne in zaščitne ukrepe.

Dovolj naročil le za en program

Zaradi epidemije so v preteklih dneh in tednih svoja vrata

zaprle številne tovarne avtomobilov po svetu, kar močno vpliva na delo v zreškem Uniorju, ki je skoraj v celoti vezan na to industrijo. Ker se je v zadnjih dneh povpraševanje njegovih kupcev zmanjšalo ali celo ustavilo, a tudi zato, ker želi poskrbeti za varnost in zdravje svojih delavcev, podjetje omejuje obseg proizvodnje. V svojem najpomembnejšem programu Odkovki, kjer dela približno tisoč ljudi, so v ponedeljek že ustavili stroje. V

programu Ročno orodje, ki zaposluje malo manj kot 400 ljudi, ta teden še delajo, vendar v zmanjšanem obsegu, da bi izpolnili naročila in dokončali izdelke, ki jih potrebujejo njihovi kupci. Edini program, ki še obratuje normalno, je Strojgradnja s 170 zaposlenimi, ki izdeluje obdelovalne stroje za avtomobilsko industrijo. Za ta program se namreč obseg naročil ni spremenil. V podjetju poudarjajo, da so povsod tam, kjer proizvodnje niso ustavili, za zagotavljanje varnih razmer zmanjšali število zaposlenih in jih razporedili v več izmen.

Kako bodo razmere v Sloveniji in Evropski uniji, ki se nenehno in hitro spreminjajo, vplivale na njihovo poslovanje, v Uniorju še ne morejo oceniti.

Foto: Hisense Gorenje

Proizvodnja v Gorenju bo stala vsaj do 6. aprila.

Včeraj naj bi proizvodnjo začasno ustavili tudi v zreškem GKN Drivelinu, ki izdeluje homokinetične zglebe in polgrede za avtomobile in je v lasti angleške korporacije z enakim imenom. Razlog je ohromitev avtomobilske industrije v Evropi. Vodstvo podjetja, kjer je zaposlenih približno 400 ljudi, še ne ve, koliko časa bo tovarna zaprta.

Celjsko podjetje povezuje slovenske tekstilce

Med podjetji, ki niso ustavila proizvodnje, ampak so jo celo povečala, je tudi Prevent&Deloza iz Celja. V tem vodilnem proizvajalcu osebne zaščitne opreme v Sloveniji so namreč prejšnji teden začeli šivati zaščitne maske. Predvidevajo, da jih bodo v petih tednih naredili 300 tisoč. Najprej bodo z njimi oskrbeli bolnišnice in druge porabnike v zdravstvu, nato naj bi bile na voljo tudi v trgovinah.

»V petek smo dobili material in v soboto smo manjšo količino zaščitnih mask že poslali v prvo bolnišnico,« je povedala namestnica direktorja Andreja Oder. Do včeraj naj bi v podjetju dnevno količino izdelanih mask povečali na 500, nato pričakujejo, da bodo na dan lahko naredili do 8 tisoč mask. Kot poudarjajo v podjetju, material, ki ga uporabljajo, zagotavlja preprečevanje kapljicne okužbe ter hkrati ščiti pred virusi in bakterijami. Maske

Celjsko podjetje Prevent&Deloza je prve količine zaščitnih mask, ki jih je začelo šivati konec prejšnjega tedna, že poslalo v bolnišnice.

so pralne pri višjih temperaturah in omogočajo do petdeset uporab. Zato so v primerjavi z maskami za enkratno uporabo ekonomsko bolj ugodne ter pomenijo tudi zmanjševanje količin odpadkov.

Andreja Oder napoveduje, da bodo v naslednjih tednih izdelali vsaj 300 tisoč mask. Najprej bodo z njimi oskrbeli bolnišnice, zdravstvene domove, reševalne postaje, domove za starejše ter živil-

skopredelovalna podjetja. »Povpraševanje je zelo veliko, zato smo morali narediti prednostno listo. Načrtujemo, da bomo kmalu začeli izdelovati še drugi tip mask – z membrano – ki bodo na voljo

tudi ostalim porabnikom. Vse bo odvisno od tega, ali bomo imeli dovolj zmogljivosti,« pravi Odrova.

Podjetje Prevent&Deloza se je pri izdelovanju mask povežalo s podjetjema Boxmark iz Kidričevega in Mi&lan iz Murske Sobote. S pomočjo obrtne in gospodarske zbornice se je povežalo tudi z drugimi manjšimi tekstilnimi podjetji. »Prav neverjetno je, koliko obrtnih delavnic in šivilj se je odzvalo na naš poziv. Kdaj jih bomo vključili v proizvodnjo, bo odvisno predvsem od tega, kako uspešni bomo z dobavo potrebnega materiala,« napoveduje Andreja Oder.

Ostalo proizvodnjo postavili na stran

Prevent&Deloza, ki je največje tekstilno podjetje na Celjskem, se v zadnjih letih na domačem in predvsem na tujih trgih uveljavlja z majicami, ki ob stiku s kožo hladijo, ter z balistično zaščito z vgrajenim

Zaradi upočasnjene dobave zaščitnih sredstev so se minuli konec tedna v Cinkarni Celje šivanja zaščitnih mask lotili kar sami. Pri snovanju prototipa so sodelovali strokovnjaki v podjetju, uporabili so material, ki ga imajo na voljo v tovarni, šivali so zaposleni, ki so se za to delo javili prostovoljno, ter njihovi svojci. Maske so namenjene le zaposlenim v cinkarni, kjer že sicer ves čas izvajajo vse ukrepe za zaščito pred okužbo s koronavirusom.

hlajenjem. Zdaj so to proizvodnjo, a tudi izdelovanje zaščitnih oblačil za vojsko, policijo, gasilce in še koga postavili na stran. »Naša prva skrb je trenutno šivanje zaščitnih mask, ustavili tudi nismo izdelovanja zaščitnih plaščev za bolnišnice,« še poudarja Andreja Oder.

JANJA INTIHAR

Foto: arhiv NT (SHERPA)

Pri odkupu in predelavi mleka za zdaj brez težav

V Mlekarni Celeia tudi v teh neprijetnih časih, ko naša življenja narekuje in hromi koronavirus, dnevno prevzamejo približno 270 tisoč litrov mleka. Trenutnim razmeram in potrebam že prilagajajo proizvodnjo, opažajo namreč porast naročil svežega in trajnega mleka ter sirov in jogurtov v večjih pakiranjih.

Mlekarna Celeia je del dejavnosti, ki je v teh razmerah izjemno pomembna za oskrbo prebivalcev. Direktor Vinko But zagotavlja, da obratujejo nemoteno: »Zavedamo se, kaj

bi se zgodilo, če na kmetiji dnevno ne bi prevzeli mleka in če do kupcev ne bi mogli dostaviti izdelkov. Zato smo napeli vse moči, še dodatno zaostriili že sicer stroge zdravstveno-higienske ukrepe v proizvodnji in zaenkrat delamo nemoteno. Za zdaj tako ni težav ne pri dobavi mleka kot tudi ne pri predelavi in distribuciji do prodajnih mest.»

V mlekarni tako kot drugje v živilskopredelovalni industriji že sicer veljajo zelo strogi varnostno-higienski ukrepi, a so jih v trenutnih razmerah

skladno s smernicami Svetovne zdravstvene organizacije in Nacionalnega inštituta za javno zdravstvo še zaostriili: »Ključno je, da poleg neoporečnosti proizvodov ohranjamo svojo ekipo zdravo. Sodelavce, tako tiste na terenu kot v proizvodnji in podpornih službah, smo pravočasno podučili in pripravili na nevarnosti, ki se lahko pojavijo pri delu. Dodatno smo vpeljali priporočila in zahteve mednarodnih ter nacionalnih zdravstvenih organizacij,« pojasnjuje But in ob tem poudarja, da bi bilo nemoteno delovanje

mlekarne brez strokovnosti, požrtvovalnosti in pripadnosti zaposlenih nemogoče.

V Mlekarni Celeia, ki je v lastni kmetijski zadrugi, dnevno na več kot 900 kmetijah na območju Savinjske, Šaleške, Koroške, širše Celjske, Konjske in Kozjanske regije prevzamejo kar 270 tisoč litrov svežega mleka. Ker so se potrebe potrošnikov v zadnjih dneh spremenile, se temu prilagajajo tudi proizvodnja. »Opažamo povečanje naročil svežega in trajnega mleka, sirov in jogurtov v večjih pakiranjih,« razla-

Potrošniki več povprašujejo po siri in jogurtih v večjih pakiranjih. V Mlekarni Celeia so temu že prilagodili proizvodnjo.

ga direktor Vinko But. Kot je še povedal, Mlekarna Celeia s svojimi izdelki trenutno zalaga

tisoč prodajnih mest v Sloveniji.

LKK, foto: arhiv NT

Velika proizvodna podjetja kot tempirana bomba izbruha

Bi morala proizvodnja obstati?

V zadnjih dneh, ko Slovence državne in občinske ustanove pozivajo, naj ostanejo doma, se poraja vprašanje, kako ravnati v proizvodnih podjetjih. Ta po informacijah s terena v večini primerov težko zagotavljajo predpisane varnostne in higienske ukrepe. In ker se v proizvodnji gnete tudi po več sto ljudi hkrati, so vedno glasnejši pozivi počasem zaprtju in ustavitvi proizvodnje.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Župani občin Spodnje Savinjske doline se tovrstnih težav zavedajo. Kot zagotavljajo, so v nenehnem stiku z vodstvi večjih podjetij in jih pozivajo k smotrnemu ter odgovornemu ravnanju.

V Preboldu je daleč največje podjetje Odelo, kjer proizvajajo avtomobilska svetlobna telesa. Zaposluje več kot 1.200 ljudi. Ker so se pojavila namigovanja, da naj bi bili nekateri zaposleni izpostavljeni okužbi z novim koronavirusom, je preboldski župan Vinko Debelak preveril stanje. Ugotovil je, da zaposleni nimajo ustrezne zaščitne opreme, saj jo je na trgu tudi težko dobiti. Občina bo podjetju, če te opreme v podjetju ne bodo mogli zagotoviti sami, pomagala. Skrb je v Preboldu naraščala tudi, ker se številni zaposleni na delo vozijo iz Šmarja pri Jelšah, kjer je eno glavnih žarišč virusa v Sloveniji. »Vodstvo podjetja mi je zagotovilo, da je ukinilo lastne avtobusne prevoze in tako doma zadržalo 140 zaposlenih, ki prihajajo s tega območja,« je pojasnil Debelak. Zaveda se, da je treba možnost širjenja virusa karseda omejiti, tudi zato ker je v bližini podjetja dom starejših občanov. Z vodstvom

podjetja je govoril tudi o možnosti ustavitve proizvodnje, a ta za zdaj ni predvidena. »Vsaj dokler bodo naročniki pritiskali na proizvajalca, bo ta skušal zagotavljati svoje izdelke in tako dolgo bo proizvodnja,« še pravi Debelak, ki pri tako pomembnih odločitvah pogreša bolj odločna navodila države.

Da bi karseda uspešno prešli trenutno obdobje, brez hujših posledic za zdravje zaposlenih in ekonomsko kondicijo podjetja, so, kot pravi Debelak, v nenehnem stiku.

Pritiskajo na vest vodilnih

S podobnimi težavami se soočajo tudi v občini Žalec, kjer je proizvodnih podjetij, ki zaposlujejo več sto ljudi, veliko več. Kot je povedal župan Janko Kos, se je veliko manjših podjetnikov že odločilo za začasno ustavitev dela. Medtem večje družbe za zdaj o tem še ne razmišljajo. In to navkljub pojavljanju vedno več sicer neuradnih informacij, da v proizvodnji še vedno delajo tudi ljudje s povišano telesno temperaturo in tisti, ki so bili v neposrednih stikih z okuženimi osebami.

Kot pravi Kos, so v tem trenutku najbolj odgovorna

Ljudi v Odelu je zaskrbelo, da bi se lahko znotraj podjetja okužba širila. Za zdaj tega ni. Kot pravi župan Vinko Debelak, je v nenehnem stiku z vodstvom podjetja, ki se trudi z najrazličnejšimi ukrepi. Foto: arhiv NT (Andraž Purg - GrupA)

Ukrepi že od februarja

Ko so v medijih in na socialnih omrežjih zaokrožile zgodbe o obolelih v preboldskem podjetju Odelo in o neupoštevanju vseh ukrepov, so nam iz podjetja sporočili, da so prve preventivne ukrepe začeli uvajati že sredi februarja. Danes je seznam sprejetih ukrepov, ki jih, kot zagotavljajo, tudi dosledno izvajajo, že precej dolg.

»V luči številnih nepravilnih, zavajajočih in škodljivih informacij, ki se širijo o poslovanju našega podjetja v času razglašene epidemije koronavirusa, pojasnjujemo, da v podjetju Odelo od začetka pojava koronavirusa skrbno in odgovorno spremljamo dogajanje ter sledimo tako priporočilom Nacionalnega inštituta za javno zdravje kot vladnim ukrepom, s čimer zagotavljamo čim bolj zdravo in varno delo za zaposlene,« so zapisali v pisnem odgovoru. »Prve ukrepe za preprečevanje in omejevanje širjenja koronavirusa smo začeli izvajati že sredi februarja, ko smo v podjetju prepovedali vse nujne službene poti in ob-

ske v podjetju ter uvedli obvezno razkuževanje rok pri vseh vhodih. Razkuževalniki so sicer v uporabi po celotni tovarni že vrsto let.«

Poudarjajo še, da trenutno med zaposlenimi (še) nimajo potrjenega primera okužbe s koronavirusom. Dodaten ukrep so uvedli tudi za vse zaposlene z območja občine Šmarje pri Jelšah, in sicer imajo navodilo, naj ostanejo doma. »Za preprečevanje širjenja okužb s koronavirusom je v prvi vrsti potrebno samozaščitno ravnanje posameznika, podjetje je za zaščito zdravja zaposlenih naredilo vse, kar trenutno priporočajo in odreja pristojne ustanove,« so še zapisali.

Kot še pišejo v pojasnilu oziroma sporočilu za javnost, so glede na razvoj dogodkov ukrepe stopnjevali in trenutni spisek sprejetih ukrepov je precej dolg. O vseh ukrepih, ki jih izvajajo, zaposlene obveščajo po oglašnih tablah, TV-zaslonih v podjetju in elektronski pošti.

LKK

Remont ustavil delo le na dveh gradbiščih

Gradbeno podjetje Remont iz Celja je za zdaj ustavilo delo le na dveh gradbiščih, enem manjšem in enem večjem. Kako bo v prihodnjih dneh, direktor Matjaž Pavčič ne ve, saj se razmere nenehno spreminjajo, zato krizni štab, ki so ga ustanovili prejšnji teden, ukrepe sprejema sproti, od danes do jutri. Približno polovica režijskih delavcev ne prihaja v službo, nekateri koristijo lanski dopust, ostali delajo od doma. Doma je tudi četrtnina gradbenih delavcev oziroma tako imenovanih operativcev. Gre predvsem za delavce s Hrvaške ter iz Bosne in Hercegovine.

Koliko časa bo Remont lahko še delal, bo odvisno zlasti od zagotavljanja gradbenega materiala oziroma od tega, kako mu bo določene surovine še uspelo zagotavljati v Sloveniji ali jih uvažati iz tujine. »Motnje v dobavi so vedno večje, težave imamo zlasti s surovinami za beton, ki smo jih do zdaj uvažali tudi

Zaradi okrnjene dobave surovin ima Remont zadnje dni težave tudi pri proizvodnji v svoji asfaltni bazi. Foto: arhiv NT (Andraž Purg - GrupA)

iz Avstrije, Italije in deloma s Hrvaške. Tudi cementarna Salanit Anhovo je iz dneva v dan bolj obremenjena in samo čakamo, kdaj se nam bo zaprlo tudi to okno,« trenutne razme-

re opisuje Matjaž Pavčič. V dogovoru z investitorjema je Remont do zdaj ustavil dela le na dveh gradbiščih, na katerih ni mogel zagotoviti predpisane varnostne razdalje med

delavci. »V novem hotelu na Vrnskem bi morali opraviti zaključna dela znotraj stavbe. V posamezni sobi ne more delati pet ali šest ljudi hkrati, prav tako v sobo ne moremo

poslati zgolj po enega, zato smo gradnjo ustavili,« pojasnjuje Pavčič.

Direktor Remonta še pravi, da morajo v podjetju v trenutnih razmerah nenehno spreminjati organizacijo dela, tudi odgovornost do zaposlenih je velika. »Ogromno delamo, učinek bo zelo majhen.« Ne samo da so se že sami odločili za ustavitev del na nekaterih aktivnih gradbiščih, tudi odpovedi naročil, tudi javnih, so začeli dobivati. »Državi pač ni težko ustaviti gradbenih del, bojim pa se, da bo naročil zelo malo tudi potem, ko bo kriza mimo,« meni Pavčič.

V Remontu je do prejšnjega ponedeljka nemoteno obratovala tudi njegova asfaltna baza v Veliki Pirešici, a so se v zadnjih dneh tudi tam začele težave. Povzročila jih okrnjena dobava surovin, ki jih v Sloveniji ni in jih mora zato kupovati v tujini, pri čemer je njegov avstrijski dobavitelj ustavil proizvodnjo, uvoz s Hrvaške pa je otežen zaradi ukrepov na meji. Poleg tega

vodstva podjetij, ki se morajo odločiti kako bodo postopala in kako bodo zajezila širjenje okužb znotraj delovišč. »Občina ne more zahtevati zaprtja podjetja, lahko pa to na predlog pristojnega ministrstva stori krizni štab. Mi lahko pritiskamo le na vest vodstev podjetij,« pravi Kos, ki se zaveda, da vsa podjetja resnično ne morejo zapreti vrat. »So podjetja, ki proizvajajo živila, kot pekarnice, mlekarne. Ti bodo morali delovati, seveda pod posebnimi varnostnimi pogoji.« Ob tem izpostavlja vlogo države, ki da se bo morala odločiti in pregledati stanje ter doreči, kdo in pod kakšnimi pogoji lahko oziroma mora delovati in kdo ne. Pri tem Kos poudarja, da bo v vsakem primeru ekonomska škoda izjemno velika in da bodo tako manjša kot večja podjetja po koncu »virozne krize« potrebovala pomoč in spodbude.

Pri tem se poraja tudi vprašanje, ali ne bi bilo nemara boljše že danes za dva tedna ustaviti proizvodnih procesov, ki niso nujni za preživetje, saj bi se nemara s tem na dolgi rok izognili še večji (ne samo) ekonomski škodi. Kos odgovarja: »Nisem sodnik, a se strinjam, da bi morala biti v tem primeru na mestu varnost ljudi. In na dolgi rok bo zagotovo za podjetje slabše, če se okuži več ljudi, saj bo tako izpad za podjetje še večji. Naraščali bodo tudi stroški zdravljenja. Če podjetja ne morejo zagotoviti stoodstotne varnosti za ljudi in preprečiti širjenja okužbe, bi jih bilo morebiti res bolje začasno zapreti.«

se je prejšnji teden njegov največji odjemalec asfalta odločil, da bo začasno ustavil svojo dejavnost.

Tuji delavci že nekaj časa doma

V Remontu izračuna, kakšno poslovno škodo bodo imeli, še niso naredili. »Leto 2019 nam ni bilo najbolj naklonjeno in pričakovali smo, da bomo vse nadoknadili letos. Zdaj ugotavljamo, da je bilo preteklo leto samo predigra,« pravi Matjaž Pavčič, ki je prepričan, da velikih težav ne bo imelo samo njihovo podjetje, ampak vsi gradbinci.

Celjsko podjetje nima veliko zaposlenih iz drugih držav. Tistim, ki se sicer vsak dan vozijo v službo iz Hrvaškega Zagorja, ter nekaj delavcem iz Bosne in Hercegovine so že pred dvema tednoma naročili, naj ostanejo doma. Doma so že nekaj časa tudi vsi tisti zaposleni, ki stanujejo v občini Šmarje pri Jelšah.

Jl

Komunikacija po elektronski in navadi pošti ter po telefonih

Na centre za socialno delo le v nujnih primerih

Na centrih za socialno delo so omejili osebne obiske in pri komunikaciji prednostno uporabljajo elektronsko pošto, telefone ter navadno pošto. Vse uporabnike naprošajo, naj centre obiščejo samo v nujnih primerih.

SIMONA ŠOLINIČ

»V okvir nujnih nalog tako spadajo ukrepi za varstvo koristi otrok po Družinskem zakoniku, neodložljive naloge po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini ter ostale okoliščine, kjer je nujna takojšnja zaščita osebe,« pravi direktorica Centra za socialno delo Celje Olga Bezenšek Lalič.

Centri za socialni delo tudi izven delovnega časa s svojo interventno službo, ki je aktivirana samo na klic policije. Tudi krizni center za mlade v Celju deluje in je odprt za nujne zadeve. »Vemo, da so v njem otroci, ki so tja nameščeni na podlagi veljavnega izvršilnega naloga. Vsi ravnajo v skladu

s hišnim redom in dosledno upoštevajo navodila ter ukrepe za preprečevanja okužbe. V primeru prihoda ostalih oseb prav tako velja strogo upoštevanje hišnega reda in navodil pristojnih služb,« dodaja Bezenšek Laličeva. Ob tem omenja tudi stike z otroki pod nadzorom: »Pri teh stikih moramo upoštevati veljavne sodne odločbe, a je – glede na situacijo – s starši v največjo korist otroka in ostalih udeležencev, da fizičnih stikov trenutno ni. Komunikacijo uredimo s pomočjo sodobne tehnologije, kot je na primer Skype.«

Od doma skoraj nemogoče

Delo od doma je ta čas za socialne delavce skoraj nemo-

goče. »Dela polovica zaposlenih. Ti koristijo tudi dopuste ali odvečne ure. Razmišljamo sicer o delu od doma, vendar to trenutno še ni mogoče, saj urejamo dostop do informacijskega sistema s pomočjo ministrstva za javno upravo, da bomo čim prej naredili načrt, kako in kakšna dela lahko delavci opravijo od doma. So pa znotraj kolektiva odpadla vsa izobraževanja, prakse, supervizije, multidisciplinarni timi, komunikacija je zelo omejena tudi med zaposlenimi. Upam, da bomo lahko uredili delo od doma v čim krajšem možnem času,« dodaja sogovornica.

Bezenšek Laličeva še dodaja, da tudi za njihove delavce ni zaščitne opreme. Zato je

bila tudi v stiku s civilno zaščito in z občino. Zaščitno opremo bodo najbolj potrebovali predvsem v kriznem centru za mlade, kjer otrok ne morejo zaradi sodnih odločb vrniti v družine ali jih namestiti v druge zavode. »Delo moramo opravljati in zaradi tega moramo imeti za uporabnike in delavce ustrezno opremo,« še dodaja sogovornica.

enota Celje	03 425 63 00
enota Šmarje	03 81 81 650 in 070 876 321
enota Šentjur	03 746 25 20
enota Laško	03 734 31 00
enota SI. Konjice	03 758 08 98

ponedeljek, torek, četrtek od 8.00 do 15.00
sreda od 8.00 do 17.00
petek od 8.00 do 13.00

Tudi v Psihiatrični bolnišnici Vojnik v času epidemije zagotavljajo brezplačno telefonsko psihološko pomoč za ljudi v stiski. »Aktualno dogajanje ob epidemiji ima velik vpliv na naše življenje in na vsakodnevne dejavnosti, med drugim tudi neugodno vpliva na naše psihično počutje. Pogosto se v takšnih situacijah odzovemo s pretirano zaskrbljenostjo, strahom, potrnostjo, z žalostjo, razdražljivostjo, jezo. Pojavijo se lahko občutja osamljenosti in stopnjevanje psihične stiske. Pri tem včasih potrebujemo tudi strokovno pomoč,« pravijo v Psihiatrični bolnišnici Vojnik.

»V primeru, da pri sebi ali pri svojih bližnjih opazate znake povečane psihične stiske, nas lahko vsak delavnik med 8. in 14. uro pokličete na telefonsko številko 051 337 658. Za pogovor vam bo na voljo klinični psiholog. Če potrebujete nasvet v zvezi z zagotavljanjem pomoči s področja socialnega varstva ali ste se zaradi aktualnih težav znašli v socialni stiski, pokličite številko 03 7800 191 ali 051 652 519,« še dodajajo.

Psihosocialno pomoč in podporo za ljudi v stiski nudijo tudi v Zdravstvenem domu Celje. Za starše, otroke in mladostnike je ta možna na številki 03 543 4323 ali na elektronskem naslovu cdzom@zd-celje.si, za ostale odrasle pa na 051 636 192 in 03 543 4702 ali na elektronskem naslovu marusa.naglic@zd-celje.si.

Ne pozabimo na brezdomce in žrtve nasilja

V Javnem zavodu Socio skrbijo za najranjlivejše skupine ljudi. Pod njegovo okrilje spadajo varna hiša, materinski dom in dom za brezdomce. V vseh teh enotah veljajo že ves čas poostreni varnostni in zdravstveni ukrepi. V tem času tudi na področju zaščitne opreme država nikakor ne sme pozabiti nanje.

Vsi uporabniki teh enot upoštevajo vsa navodila strokovnih delavcev. Zaradi razmer so sprejeli še dodatne ukrepe omejitve gibanja, torej da iz enot nihče ne sme, če se predhodno ne posvetuje s strokovnimi delavci, poostri so tudi higieno rok z dodatnimi razkužili. »Zaenkrat moram reči, da smo zelo hva-

ležni, da smo vsi zdravi, vendar se je treba zavedali, da je delo strokovnih delavcev zelo težko, ker je za to populacijo uporabnikov težko doseči, da ostanejo v domu in da vzdržujejo takšen red in disciplino,« pravi direktorica Javnega zavoda Socio Suzi Kvas.

Kvasova opozarja: »Pri delu ves čas uporabljamo razkužila in rokavice. Glede na veliko število uporabnikov nam za-

ščitne opreme zmanjkuje in tu prosimo civilno zaščito ter opozarjamo državo, da je zaščitna oprema zdaj nujna tudi za naše programe, delavce in uporabnike. Na ministrstvu pravijo, da zaščitnih sredstev ni dovolj, toda glede na naše delo so naši zaposleni in uporabniki enakovredni vsem zdravstvenim domovom ter ostalim ustanovam. Zato prosim vse, naj to uredijo.« Ko

je naš medij na spletu objavil novico o tem, da primanjkuje zaščitne opreme tudi Sociu, sta se odzvali podjetnici Vida Ozis in Snežana Jagar. Ozisova se je odločila podariti večjo količino zaščitnih rokavic in mask civilni zaščiti v Šmarju pri Jelšah in Sociu. Enako tudi Jagrova. V Sociu so poskrbeli, da je nekaj te opreme dobilo tudi osebje v celjskem Kriznem centru za mlade.

Socio je z uporabniki ostalih programov, ki jih izvaja, v stiku po elektronski pošti, telefonu ali Facebooku. Pomaga tudi pri pomoči starejšim na domu z dostavo živil na dom in je zato ves čas v stiku s prostovoljci Rdečega križa.

SŠol

Javna kuhinja po posebnem režimu

CELJE, VELENJE – V obeh mestnih občinah naše regije še naprej deluje javna kuhinja, vendar zaradi razmer v nekoliko spremenjenih pogojih.

V I. osnovni šoli, kje v Celju že ves čas deluje javna kuhinja, uporabniki ne morejo več jesti v jedilnici, ki je zaradi epidemije zaprta, temveč paket hrane dobijo v delilni liniji. S sabo morajo imeti svojo čisto embalažo, upoštevati morajo tudi higienske ukrepe in varnostno razdaljo. Delovni čas javne kuhinje je od ponedeljka do petka od 11. do 13. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure.

Zaradi širjenja koronavirusa uporabniki nekaj dni niso prejeli toplih obrokov, temveč t. i. »lunch paketek«. Od sobote bodo imeli ponovno na voljo tople obroke.

Javna kuhinja nemoteno obratuje tudi v Mestni občini Velenje, kjer zagotavljajo tople obroke za vse upravičence. Prav

tako so v sklopu javne kuhinje organizirali pripravo in dostavo toplih obrokov za ranjlivejše posameznike (invalide, starejše, nemočne). Posamezniki, ki se uvrščajo v te skupine, si lahko tople obroke naročijo vsak dan med 8. in 11. uro na telefonski številki 03 8961 619.

Za dostavo obrokov skrbijo člani prostovoljne skupine Udarnik MC Velenje. RG

»Dom ob Savinji razvažata tople obroke 167 starejšim ljudem, ki imajo tudi sicer na ta način urejeno prehrano iz doma. Če se bo izkazala potreba, bo domu pri tem pomagala Civilna zaščita Celje. Tisti posamezniki, ki so v tej situaciji izrazili potrebo po toplem obroku in nimajo druge možnosti, se obračajo na Civilno zaščito Celje. Trenutno smo zadostili vsem potrebam,« so sporočili iz celjske občine.

Obroki hrane za osovnošolce iz socialno šibkih družin

CELJE – Celjskim osnovnošolcem iz socialno ogroženih družin, ki so se znašli v težkem položaju in bi lahko v teh izrednih razmerah ostali lačni, Mestna občina Celje s pomočjo OŠ Lava zagotavlja obroke hrane. Starši lahko hrano za svoje otroke prevzamejo na severni strani parkirišča OŠ Lava.

Zaradi odredbe vlade, ki prepoveduje zbiranje več kot pet oseb na javnem mestu, prehranjevanje ni dovoljeno na mestu prevzema. Obroke hrane pri OŠ Lava delijo enkrat na dan, in sicer od ponedeljka do petka med 11. in 12. uro. Tako bo, dokler bodo trajale izredne razmere. Šole so starše otrok iz socialno ogroženih družin obvestile o vseh podrobnostih (kraj prevzema hrane, čas prevzema, način prevzema ...).

»Danes sva jim skuhalo enolončnico. Hrane je dovolj, zato so obroki veliki, tako da

se bodo lahko otroci dobro najedli. Starši so hvaležni za to obliko pomoči, ne skrivajo pa, da so zaskrbljeni, kaj jih čaka v prihodnosti. Ko pridejo po hrano, nama zaupajo tudi svoje osebne stiske. Poskušava jih potolažiti po svojih najboljših močeh,« je v ponedeljek povedala kuharica Simona Esih, ki skupaj s svojo sodelavko Katjo Skerbiš na OŠ Lava pripravlja tople obroke za otroke iz socialno ogroženih družin.

Starši lahko prevzamejo po en obrok za vsakega učenca, ki ga je šola uvrstila na seznam. Ta ni dokončen in ga bodo v občini prilagajali potrebam. »Če bomo ugotovili, da hrano potrebuje še kateri otrok, ga bomo seveda uvrstili na seznam in poskrbeli, da ne bo ostal lačen,« so sporočili iz celjske občine.

Starši morajo imeti s sabo svojo posodo za hrano (menajžno posodo). Upoštevati morajo varnostno razdaljo.

Kuharici na OŠ Lava, Simona Esih in Katja Skerbiš sta veseli, da so starši otrok zadovoljni s pripravljeno hrano.

Po hrano lahko pridejo le, če so zdravi in ne kažejo simptomov bolezni ali prehlada. Starši, ki že imajo pravico do prevzema obrokov v pro-

gramu javna kuhinja, bodo v I. osnovni šoli še naprej prevzemali obroke tudi za svoje otroke.

RG, foto: MOC

Težki dnevi za trgovce z živili

Od nočnega prilagajanja urnikov do incidentov

Zaradi vladnih ukrepov za zajezitev širjenja koronavirusa so bili minuli dnevi zelo zahtevni za trgovce z živili. Potem ko so že prilagodile (skrajšale) svoj delovni čas, je vlada dopolnila odlok o obratovalnem času trgovin in določila, da ta traja vsak dan od 8. do najmanj 20. ure in da so trgovine ob nedeljah zaprte. Po ostrem odzivu Sindikata delavcev trgovine Slovenije, ki je zagrozil s stavko, je vlada ponovno spremenila obratovalni čas trgovin in odredila, da so te odprte od 8. do najmanj 18. ure. Pri dveh trgovcih, Tušu in Mercatorju, smo se pozanimali, kako se prilagajajo spreminjajočim se ukrepom vlade in kako so poskrbeli za zaščito svojih delavcev.

ROBERT GORJANC

»V Tušu spoštujemo vse odredbe skladno z zahtevami in se temu prilagajamo. Seveda to otežuje delo in postavitve urnikov, vendar vedno najdemo optimalno rešitev, da se prilagodimo vsem razmeram in razporedimo ljudi ter da smo odprti za kupce,« je povedala Anja Marjetič, vodja korporativnega komuniciranja v Tušu. V Mercatorju so bili glede vprašanja delovnega časa zelo skopi in so zapisali le, da »spoštujemo odlok vlade o delovnem času trgovin«.

Kako je poskrbljeno za zaščito delavcev?

V Tušu so nam povedali, da so takoj ob pojavu koronavirusa v skladu s priporočili NIJZ sprejeli nabor preventivnih ukrepov za zaščito zaposlenih in kupcev, po novih vladnih uredbah pa še dodatno okrepili ukrepe. »Na blagajne smo namestili zaščitna pleksi stekla in nalepili diskrecijske črte, ki določajo mesto za posameznega kupca z upoštevanjem varnostne razdalje. Se-

veda tudi omejujemo število kupcev v trgovini,« je še pojasnila Anja Marjetič in dodala, da so zagotovili razkužila in rokavice, okrepili dezinfekcijo delovnih površin, vozičkov, nakupovalnih košar itn.

V Mercatorju so pojasnili, da imajo zaposleni v trgovinah na razpolago zaščitna sredstva (maske, rokavice, razkužila). Dnevno razkužujejo površine (ročaji vozičkov, puliti, tekoči trakovi blagajn),

pri blagajnah so namestili pleksi stekla, za kupce so na voljo rokavice za enkratno uporabo, s tablamami jih obveščajo o največjem številu kupcev v trgovini.

Poziv kupcem k strpnosti in solidarnosti

Mercator poziva vse kupce k strpnosti in solidarnosti, predvsem k upoštevanju priporočil NIJZ o ohranjanju razdalje med osebami in odloka vlade o omejenem sočasnem številu oseb v trgovini. V petek in soboto je v vrsti Mercatorjevih trgovin prišlo do nedopustnega pritiska nekaterih kupcev na zaposlene v trgovini, do groženj in celo do fizičnega nasilja. Takšno vedenje so v Mercatorju zabeležili tudi v trgovinah na Celjskem, v Žalcu, Levcu in Rogatcu.

»To je popolnoma nesprejemljivo, zato pozivamo kupce k upoštevanju osnovnih pravil vedenja v skupnosti in navodil za omejevanje širjenja okužbe s koronavirusom. Prosimo policijo, civilno zaščito, redarsko službo in vse odgovorne državljanke in državljane, naj pomagajo ohraniti dostojnost in red v teh zaostrenih razmerah,« so še ogorčeno sporočili iz Mercatorja.

Foto: Andraž Purg - Grupa

Razkužilno mesto za kupce v Hipermarketu Tuš na Mariborski cesti.

Pleksi stekla na blagajnah Mercator Centra na Hudinji

Aronija za ranljive skupine

ZREČE – V občini je bilo za oskrbo ranljivih skupin prebivalstva v začetku tega tedna na voljo 19 prostovoljcev. Od tega jih ima trinajst status pripadnika civilne zaščite. Občinski štab civilne zaščite je pripravil v začetku tedna za ranljive skupine tudi načrt njihove oskrbe.

Štab je pred dnevi prejel prvi del donacije petsto steklenic

stoodstotnega matičnega soka črnoplodne aronije. Sok aronije je dokazano krepi imunski sistem, zato je namenjen ranljivi skupini zreškega prebivalstva. Gre za donacijo domačega podjetja VINO Andrejč - Vojko Korošec. Krepitvi telesne odpornosti sta namenjeni še dve donaciji. Tako je daroval Peter Skaza petdeset kozarcev kostanjevega medu ter Berti

Kapun tinkturo ameriškega slamnika.

Občinski štab civilne zaščite je v začetku tega tedna pripravil med drugim odredbo o izvajanju nadzora trgovin ter poziv javnosti, naj občani navodila upoštevajo ter se obnašajo samostojno zaščitno. Tako naj ne hodijo na sprehode v skupinah oziroma naj se ne družijo

na sprehajalnih poteh. Že v soboto je štab pozval vzgojno-izobraževalne zavode, naj spremljajo dogajanje na svojih igriščih ter določijo dežurnega, ki bo nadzoroval prepoved njihove uporabe. Gasilci so v soboto opravili dezinfekcijo klopi v Zrečah, na Stranich in Dobrovljah pa jim je to preprečil dež.

BJ

Mlinar začasno zapira prodajalne

Pekarna Mlinar je zaradi epidemije koronavirusa začasno zaprla 18 prodajalnih mest v Sloveniji, ki poslujejo na območju Ljubljane, Maribora in Celja. Pogoste motnje v distribucijskem sistemu med Hrvaško in Slovenijo so namreč slabo vplivale na kakovost oskrbe v slovenskih prodajalnah.

Poostreni vladni ukrepi o splošni prepovedi gibanja in

zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah so jasno sporočilo, da je v tej fazi epidemije najbolj racionalno in zaščitno začasno zapreti prodajalne, so sporočili iz družbe in zapisali še, da je to v tem trenutku najbolje tako za zaposlene kot za potrošnike.

Ob tem so dodali, da ves čas spremljajo razmere in so v pripravljenosti, da bodo lahko hitro odprli prodajalne, ko bodo za to izpolnjeni pogoji.

LKK

Da hrana konča na krožnikih, ne v smeteh

CELJE – Projekt Donirana hrana Zveze Lions klubov Slovenije tudi v teh dneh ni zamrl, saj je pomemben pri oskrbi vseh tistih, ki si težko zagotovijo dovolj hrane. Ob tem pomembno vpliva tudi na zmanjševanje količin zavrnjene hrane.

Prostovoljci, člani Lions klubov, Območnih združenj RK Slovenije, Karitas, zaposleni v javnih zavodih ter prostovoljci drugih društev vsak dan v trgovinah prevzamejo hrano, ki je pripravljena za ta namen. Prevzeto hrano razdelijo upravičencem, delno isti dan, delno naslednje dopoldne.

Pred razglasitvijo epidemije so v projektu sodelovale 103 trgovine v Sloveniji. Zadnje

dni jih je le še 52. »Razlog sta preventivno ravnanje izvajalcev in pomanjkanje prostovoljcev,« ugotavlja Zdenko Podlesnik, koordinator projekta v okviru Distrikta 129 Zveze Lions klubov Slovenije. V več krajih izvajanje projekta v veliki meri sloni na združenjih RK, ki zdaj izvajajo naloge civilne zaščite.

V Celju zbirajo hrano prostovoljci in tisti, ki so zaposleni v okviru javnih del v organizaciji JZ Socio, in sicer v 13 trgovinah petih največjih trgovskih družb. Hrano prevzemajo vsak dan ob zaprtju trgovin. Novim razmeram so se prilagodili, kolikor je bilo mogoče. Za varnejše delo bi potrebovali več razkužil in primernejše ro-

kavice. Eden od donatorjev jim je že prislunil.

»Z nekaterimi donatorji imamo v teh kriznih dneh še boljše stike in nam poleg običajnih dnevnih količin v trgovinah podarjajo tudi posebne količine hrane, ki jo pripeljejo v Celje ali kar pred stavbo, kjer je razdelilnica. V nekaterih primerih je treba hrano prevzeti v skladišču donatorja, najpogosteje v Zalogu v Ljubljani. Pojavili so se tudi novi donatorji,« je zadovoljen Podlesnik.

Ko dobijo več hrane, jo delijo tudi MDZPM Celje in Društvu za pomoč in samopomoč Žalec, ki je tudi vključeno v projekt. V Žalcu hrano dnevno zbirajo v sedmih trgovinah.

TC, foto: Zdenko Podlesnik

Projekt Donirana hrana je v teh dneh težje izvajati, a s prizadevnimi prostovoljci gre tudi to.

Prejeta hrana je te dni raznolikejša kot običajno in več je tiste s poškodovano zunanjo embalažo, a ima praviloma daljši rok uporabe.

Prepovedano je zbiranje na javnih površinah

Kaj pa gradbeni delavci?

V skladu z vladnim odlokom je prepovedano zbiranje in gibanje na javnih površinah. Dovoljeno je sicer individualno gibanje v javnosti, omejitev ne velja za člane skupnih gospodinjstev in skupine do petih sodelavcev, ki se skupaj vozijo v službo. Prav tako za zdaj ni omejeno število zaposlenih v večjih proizvodnih obratih, kjer naj bi za varnost in preprečevanje širjenja okužb poskrbela vodstva posameznih družb. Ulice se z novimi odloki sicer praznijo. Tako tudi na gradbiščih v Celju delavcev ni več.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Kako koronavirus in posledična ohranitev javnega življenja in delovanja vplivata na številna delovišča?

Iz Mestne občine Celje (MOC) so ta teden sporočili, da so zaprli štiri gradbišča v mestu. Zaprto je gradbišče pred prihodnjim Tehno parkom Celje, gradbišče na Ljubljanski cesti pri Glaziji, kjer gradijo križišče, ustavljena so tudi gradbena dela za projekt ureditev kolesarskih povezav in dela za severno vezno cesto.

Na drugih gradbiščih dela potekajo prilagojeno, v zmanjšanem obsegu in ob upoštevanju pravil, zagotavljajo v MOC. Vse več je težav z oskrbo gradbišč z gradbenim materialom, ki je na trgu trenutno manj dostopen, oziroma nanj izvajalci čakajo dlje kot v normalnih razmerah. Ta teden naj bi bila po besedah MOC končana dela pri vrtcih Zarja – enoti Ringa raja in Anice Černejeve – enoti Mavrica, kjer so sanirali zemljinjo.

Župan Šmartnega ob Paki Janko Kopusar pravi, je trenutno največji gradbeni projekt v občini ureditev prehoda čez železniško progo, ki ga financira država.

Sestanki, usklajevanja in nadzor na daljavo

Kar nekaj aktivnih delovišč je še vedno v Velenju. Kot so sporočili iz tamkajšnje občine, na gradbišču v Starem Velenju delujejo v skladu z vsemi zaščitnimi ukrepi, ki so v trenutnih razmerah nujni. »Gradbiščnih sestankov nimamo, komuniciramo s pomočjo elektronske pošte, izvajalec fotografira opravljeno delo. Spremljamo njihovo delo.« Tudi pri delu na gradbišču, kjer se gradi prireditveni oder, za zdaj ni večjih težav, držijo se navodil izvajalca del, usklajujejo se na daljavo. »Povsod so upoštevani vsi preventivni ukrepi. Na gradbiščih na prostem delajo največ trije delavci skupaj. Tako bo, dokler bo na voljo dovolj materiala oziroma do sprejetja morebitnih novih strožjih ukrepov.«

Iz Velenja so sporočili še, da tudi v teh dneh izvajajo vse aktivnosti v okviru projekta Mestno kolesarsko omrežje zahod. Pospešeno delajo predvsem na odseku kolesarske steze med Gorenjem in jezerom. »Kmalu bosta končana izkop in deloma ustroj na odseku ob Velenjskem jezeru. Te

Na celjskih gradbiščih ni več takšnega prizora.

dni bo izvajalec začel vrtati in pripravljati ustrezne temelje za vgradnjo pilotov za postavitve mostu čez Lepeno. Na enem delu odseka mimo Gorenja že vgrajujejo robnike,« sporočajo iz Mestne občine Velenje.

Gradbeni delavci odvisni od odločitev šefov

Občina Žalec je vsem izvajalcem gradbenih del, ki izvajajo projekte, katerih naročnik in plačnik je občina, že predlagala, naj delavcem omogočijo koriščenje prostih dni in ustavijo dela na gradbiščih. Žalska občina bo vsem, ki bodo dela v času trajanja epidemije ustavili, podaljšala

roke za končanje del. »Če delavci ne želijo prekiniti dela, smo izvajalce pozvali, naj jim zagotovijo vso zaščitno opremo,« pojasnjujejo v žalski občini in dodajajo, da so bile vse koordinacije na gradbišču preklicane, usklajujemo se s pomočjo e-pošte ob predložitvi fotografij.

V tem tednu so se ustavili stroji na deloviščih v občini Tabor, vsa dela so prekinili tudi v Preboldu, kjer se zdaj več ukvarjajo s projektiranjem. Tudi v občini Polzela so na nekaterih gradbiščih začasno ustavili delo. Kot je povedal župan Jože Kužnik, v tem času miruje tudi režijski obrat. Iz Braslovč so sporočili, da so vse roke gradbenih

projektov smiselno in ustrezno podaljšali. »Tako da v času pandemije zaradi nas in dogovorjenih rokov nikomur ni treba delati. Nismo pa sami ustavili nobenega projekta, tudi novih gradbenih projektov trenutno ne odpiramo,« je povedal braslovški župan Tomaž Žohar. In dodal: »Ne dovolimo pa izvajanja gradbenih del v notranjih prostorih.«

Podobno velja tudi za občino Slovenske Konjice, od koder so sporočili, da občina ne bo vztrajala pri spoštovanju pogodbenih rokov, te bodo razumno podaljšali. Izvajalcem je omogočila, da se sami odločijo, kako bodo izvajali dela. Obvezno morajo poskrbeti za

zavarovanje delavcev v času epidemije.

»Po ogledu gradbišč smo izvajalce opozorili na zaščitno opremo in spoštovanje ukrepov, ki so predpisani. Od narave dela in odločitve izvajalca je odvisno, ali bodo še naprej delali,« pravi župan Rogaške Slatine Branko Kidrič. »Občina ne bo nikogar silila, da mora delati, niti mu preprečevala, da ne sme delati.«

Iz Občine Šentjur so sporočili, da vse projekte v njihovi domeni izvajajo na javnih razpisih izbrani izvajalci del, za katere pričakujejo, da upoštevajo vsa priporočila strok, higienske in druge samozaščitne ukrepe.

Foto: SHERPA

Narava ne čaka in tako se bodo klub vse strožjim prepovedim gibanja, kmalu začela prva dela na poljih in njivah. V Savinjski dolini si hmeljarji v hmeljiščih pogosto pomagajo s tujo delovno silo in sezonskimi delavci. A bodo morali tudi oni poskrbeti za zaščitne ukrepe v boju proti širjenju koronavirusa.

Ukrepi veljajo tudi za sezonske delavce

Spomladi se začnejo prva dela v naravi. V hmeljiščih ponavadi dela veliko parov rok sezonskih delavcev. V duhu razmer je Štab civilne zaščite Občine Žalec, ki mu poveljuje Robert Vasle, sprejel odredbo glede delovanja sezonskih delavcev in njihovih delodajalcev.

Vsem sezonskim delavcem mora delodajalec omogočiti dostop do tople vode in mila, kjer umivanje rok ni mogoče, mora biti na voljo razkužilo. V prostorih, kjer živijo in se zadržujejo, je treba zagotoviti krpo in razkužilo za čiščenje površin. Z njim je treba počistiti vse površine, ki jih je mogoče pobrisati (mize, naslonjala stolov, pulti, kljuke na vratih in pri prevoznih sredstvih kolesa, avtomobili, traktorji ...). Predstavniki kmetijskega gospodarstva oz. podjetnik, ki se ukvarja s kmetijsko proizvodnjo, mora delavcem vsakodnevno meriti telesno temperaturo. Primerni so brezstični merilci temperature. »Če se pri katerem delavcu pojavi povišana temperatura (nad 37,5), ga je treba preseliti v prostor, kjer biva sam, in po potrebi zagotoviti pregled pri zdravniku v

skladu z veljavnim protokolom v času razglasitve epidemije koronavirusa. Zato je nujno zagotoviti prostor, kjer bo lahko morebitni oboleli bival ločen od ostalih.« Ob tem štab v odredbi še navaja, da uporaba zaščitnih mask med opravljanjem dela in gibanjem na prostem ni potrebna. »Če kdo zbolí (kašlja, ima nahod, vročino), se mora zadrževati stran od ostalih in uporabljati zaščitno masko, ki jo je treba vsaki dve uri zamenjati, saj je po tem času neuporabna.«

Naloga delodajalca je, da sezonske delavce seznaní z vsemi aktualnimi ukrepi za zmanjševanje širjenja nalezljive bolezni koronavirusa covid-19. »Zadržujejo naj se predvsem na polju oz. kmetijskem gospodarstvu, kjer so nastanjeni. Prevoz na polje in z njega je dolžan organizirati lastnik kmetijskega gospodarstva oz. podjetnik, ki se ukvarja s kmetijsko proizvodnjo. Če delavci potrebujejo obisk trgovine, lekarne ali imajo druge opravke, naj določijo posameznika, ki bo v imenu več oseb opravil potrebne obveznosti.«

LKK, foto: arhiv NT (SHERPA)

Celjska bolnišnica popolnoma reorganizirana

Čakajo respiratorje, veseli bodo vsake donacije

V Splošni bolnišnici Celje so popolnoma reorganizirali delovanje na način, da tako na področju zagotavljanja nujne medicinske pomoči kot na področju bolnišničnega zdravljenja zagotavljajo ločeno obravnavo bolnikov s sumom okužbe z novim koronavirusom.

SIMONA ŠOLINIČ

V hospitalnem delu so hospitalizirane bolnike posameznih oddelkov združili in tako pridobili ločene namestitvene zmogljivosti, ki so urejene za sprejem okuženih bolnikov. V ponedeljek sta bila v Celju že hospitalizirana dva bolnika.

Urgentni center Celje je zdaj center covid. Vsi ostali bolniki z drugimi nujnimi stanji so zdaj iz triaže, ki je urejena pod nadstreškom Urgentnega centra Celje, napoteni v staro urgenco. S tem so popolnoma ločili bolnike. Za obravnavo otrok je pri otrocih, ki ne ka-

Ustanovljena je tako imenovana bolnišnična poveljniška skupina, v kateri so poslovna direktorica, strokovni direktor, predstavniki, ki koordinirajo Urgentni center Celje, internistiko, intenzivo, kirurgijo in internistično prvo pomoč. Ta skupina sprejema odločitve, ki v veljavo stopijo takoj in so pomembne za delovanje celotne bolnišnice. »Takšna organizacija je nujna in na žalost ni veliko prostora za diskusije. Odločitve so jasne in z njimi vsak dan redno seznanjamo vse zaposlene,« pravi direktorica Margareta Guček Zakošek.

žejo znakov okužbe, takoj po triaži predvidena obravnavo v ambulanti otroškega oddelka (vhod št. 14). Obravnavo

otrok, ki so potencialno okuženi, poteka v centru covid.

V Splošni bolnišnici Celje je civilna zaščita uredila 48 ležišč za zaposlene, ki se bodo tam lahko spočili v primeru strmega povečanja števila okuženih. Mestna občina Celje je prav tako za ta namen omogočila tudi prostore Celjskega mladinskega centra. V pripravljenosti je tudi Dijaški dom Celje, kjer bo možnih sto postelj.

Medtem ko so nekatera večja podjetja donirala nekaj zaščitne opreme ljubljanski in mariborski bolnišnici, Splošna bolnišnica Celje do

ponedeljka takšne ponudbe ni prejela. V bolnišnici tako sami iščejo vse možnosti, tudi z blagovnimi rezervami za dobavo opreme. »V bolnišnici 14 dni čakamo tudi dodatne respiratorje, podatek imam, da Lions klub zbira denar za nakup enega respiratorja, za kar smo zelo hvaležni. Veseli bomo vsakršnih donacij, saj so stroški za opremo zelo vi-

soki. Hvaležni smo tudi vsem, ki nam ponujajo svoja stanovanja za bivanje našemu osebju, in tistim, ki ponujajo šivanje zaščitnih mask. Teh klincev je ogromno,« pravi poslovna direktorica Splošne bolnišnice Celje mag. Margareta Guček Zakošek.

Zaposleni v bolnišnici so razdeljeni na medicinski in nemedicinski del. V slednjem delu so nekateri na čakanju doma. Vodje sektorjev in vodstvo delajo v službi. V administraciji delajo v polovični zasedbi. Tehnična služba dela tudi zaradi obremenitev, saj so bolnišnico v celoti reorganizirali. Del zdravstvenega osebja je v službi, del doma v pripravljenosti, če bi se pojavilo več okužb med zaposlenimi. Ekipa na infekcijskem oddelku dela v polni zasedbi, enako je v urgentnem centru.

»Opažamo, da nekateri bolniki z nujnimi stanji, kot sta srčna ali možganska kap, v teh razmerah predolgo čakajo doma z nujno pomočjo. Naše urgentne ambulante delajo in nujna pomoč je nudena takoj. Zato svarimo, naj ob takšnih stanjih ljudje ne čakajo s klicem na pomoč. Absolutno naprošamo, naj ljudje upoštevajo navodila, hkrati naj v tem času ne opravljajo del, ki so lahko nevarna. Niti doma. Vsak kos opreme, ki jo porabimo zaradi poškodb, ki jih ne bi bilo, če bi ljudje upoštevali pravila, nam pride v nujnih primerih prav.«

Do zdaj sta okuženi ena zdravstvena delavka v Zdravstvenem domu Celje in ena zdravstvena delavka v bolnišnici. Obe sta bili izločeni iz delovnega procesa. Zdravstvena delavka v bolnišnici v stiku z bolniki ni bila.

Stanje je umirjeno

CELJE – Župan mestne občine Bojan Šrot je v pogovoru za našo medijsko hišo ocenil, da je trenutno stanje v mestu stabilno in umirjeno, da so sprejeti vsi potrebni ukrepi za obvladovanje težav, ki jih povzročata epidemija koronavirusa.

»V MOC v sodelovanju z občinskim štabom civilne zaščite pozivamo in prosimo občane, naj stvari vzamejo resno in upoštevajo navodila tako državnih kot lokalnih organov ter strokovnih ustanov. Vse v želji, da se to izredno

stanje čim prej konča,« je povedal celjski župan.

Bojan Šrot zagotavlja, da je mesto dobro pripravljeno na

morebitno povečanje števila obolelih zaradi širjenja okužbe. »Za občinski del, za katerega smo odgovorni, smo vse ukrepe pravočasno sprejeli in sproti rešujemo težave. Verjamem, da so tudi v celjski bolnišnici, ki je pod pristojnostjo države, dobro pripravljene in usposobljene ob morebitnem povečanju števila obolelih zaradi širjenja okužbe.« Župan je še povedal, da so v občini zelo zadovoljni z odzivom prostovoljcev, ki se vključujejo v oblike izvajanja pomoči na različnih področjih. Ob tem se je zahvalil vsem, ki so izkazali pripravljenost delovati kot prostovoljci.

RG, foto: SHERPA

Za pomoč občanom

CELJE – V prostorih mestne občine deluje Operativnokomunikacijski center (OKC) Civilne zaščite Celje. Sprejema klice občanov, ki potrebujejo pomoč, in posreduje informacije o pomoči.

OKC med tednom deluje od 8. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 15. ure. V njem uslužbenci celjske občine sprejemajo klice, ki prihajajo na objavljeni telefonski številki (03 491 09 20 – pomoč občanov, ki sami ne morejo od doma, pri opravih v trgovini in lekarni ter 041 774 686 – splošne informacije za pomoč občanom), in nudijo ustrezno pomoč.

»Ob tem poudarjamo, da gre pri nakupih v trgovinah in lekarnah za nujne pomoči, občanke in občani pa naj se, če je to mogoče, obrnejo najprej na sorodnike, sosede in prijatelje, je povedal Danilo Praprotnik, predstavnik štaba Civilne zaščite Celje. Predstavnike gospodarstva ob tem prosijo, naj svoje potrebe po zaščitni opremi sporočajo na civilna.zascita@celje.si.

Občane ob tem opozarjamo na prevarante, ki hodijo okrog pod pretezo, da nudijo pomoč. Vsi občinski prostovoljci nosijo brezrokavnik Civilne zaščite ali Rdečega križa in priponko z imenom in priimkom ter podpisom in žigom Mestne občine Celje.

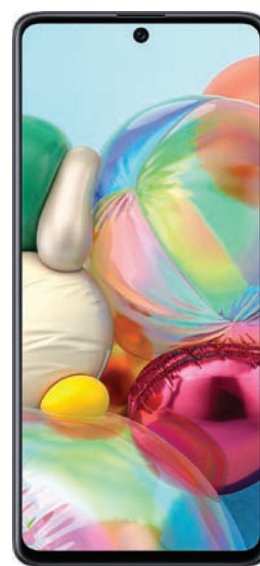
V podporo vsem, ki se trudijo za skupno dobro

V teh dneh ljudje na različne načine izražajo podporo vsem, ki so v teh kriznih časih najbolj izpostavljeni. Zdravnikom in vsemu zdravstvenemu osebju, članom civilnega štaba, farmacevtom, trgovcem, prevoznikom, kmetom in mnogim drugim smo doslej že ploskali in igrali z balkonom. Ena od pobud vabi, naj na svoji hiši ali balkonu stanovanja izobesimo slovensko zastavo. V znak pripadnosti, solidarnosti in enotnosti v prepričanju, da zmoremo s skupnimi močmi prebroditi tudi težke čase.

StO

Telefona po izjemni ceni!

33 % popusta

Samsung Galaxy A71

18€
10⁰⁵€
x 24

na paketu A1 Go! S

Samsung Galaxy A30s

6€
4⁰²€
x 24

na paketu A1 Go! S

A1.si

Akcija 33 % popusta na telefona Samsung Galaxy A71 in Samsung Galaxy A30s velja od 24. 2. do vključno 31. 3. 2020. Popust 33 % velja na ceno telefona v primeru vezave na 24 mesecev na paketih A1 Go! S, M in L in ga lahko izkoristijo vsi novi in po Pogojih predčasnega nakupa telefona obstoječi naročniki A1. Cena telefona je odvisna od izbranega naročniškega paketa. Zaloge mobilnih naprav so omejene. Ponudba je veljavna za fizične in pravne osebe. Ponudba ni združljiva z ostalimi ugodnostmi in popusti A1. Popusta ni mogoče zamenjati za gotovino. Za pakete A1 Go! veljajo Splošni pogoji za izvajanje elektronskih komunikacijskih storitev za potrošnike oz. pravne osebe in podjetnike. Posebni pogoji za izvajanje mobilnih storitev ter Opis paketov A1 Go!, ki so skupaj s cenami ostalih storitev na voljo na 040 40 40 40, A1.si in na prodajnih mestih A1. Vse cene vključujejo DDV. A1 Slovenija, d. d., Šmartinska c. 134b, SI-1000.

ŠMARJE PRI JELŠAH – Covid-19 terjal prvo smrtno žrtev pri nas

Iz toplega objema starosti v nočno moro

V torek so iz Šmarja sporočili žalostno novico, da je v visoki starosti umrla njihova stanovalka z več pridruženimi kroničnimi boleznimi, pri kateri je bila potrjena tudi okužba z novim koronavirusom. Po zadnjih podatkih (torek, op. p.) je okužba potrjena pri 24 stanovalcih in šestih zaposlenih. Stiske med zaposlenimi, stanovalci in svojci so velike. Zaradi varnostnih ukrepov je življenje v domu vse prej kot prijetno.

SAŠKA T. OCVRK

V občinskem štabu civilne zaščite se že nekaj časa ne ukvarjajo več s preštevanjem ali bolje z ugibanjem, koliko je v kraju zares okuženih. Vsakodnevno si prizadevajo organizirati pomoč, kjer jo ljudje potrebujejo. Skrbijo za zaščitna sredstva, nakupujejo hrano, prinašajo zdravila, po potrebi uredijo prevoz in še bi lahko naštevali. V soboto jih je

obiskal in njihova prizadevanja pohvalil tudi predsednik vlade Janez Janša. Če so se občani izrednim razmeram v kraju nekako prilagodili, pa je vsako novo sporočilo iz doma upoko-jencev pospremljeno z veliko nelagodja. Zaposleni v domu upoko-jencev skrbno spremlja-jo stanje vseh stanovalcev. Pri vsakem posamezniku, kjer se pojavi sum, da gre za okuž-

V Domu upoko-jencev Šmarje pri Jelšah je 197 stanovalcev, v enoti Podčetrtek 19. Zanje skrbi skupno 127 zaposlenih.

bo in obolenje s covidom-19, zdravstveni delavci opravijo test in izvedejo vse potrebne ukrepe.

Kot poročajo, je stanje obolelih relativno stabilno, večina stanovalcev ne kaže znakov prehladnih obolenj. »Zaradi osnovnih obolenj se stanje lahko spreminja. Vsi stanovalci so pod nadzorom zdravnikov primarne ravni ter infektologa, ki dnevno opravlja vizite pri okuženih,« je javnosti sporočila direktorica doma **Gordana Drimel**. Poleg skrbi za zdravje stanovalcev postaja izziv tudi zagotavljanje vse potrebne oskrbe v domu. Zaposlenemu osebu je v teh dneh pri oskrbi stanovalcev pomagalo pet zdravstvenih delavcev iz Splošne bolnišnice Celje in pet zdravstvenih delavcev Medical centra Rogaska.

»Najbolj pogrešam pevske ure«

Šmarski dom velja za mirno okolje sredi zelenja, stanovalcem pa hišno vodilo obljublja tople objem starosti. Dom je za svoje delovanje prejel številne nagrade in bil pred leti razglašen za enega najbolj prijetnih domov za starejše. Ko se zgodi epidemija takšnih razsežnosti, pa je vse to drugotnega pomena. Marija je v dom prišla pred nekaj leti in je ena tistih stanovalcev, ki so v tretjem življenjskem obdobju doživeli novo pomlad. »Saj smo v življenju že veliko dali skozi. Ni me strah. Čisto vseeno pa mi tudi ni,« nam je

dejala v telefonskem pogovoru. »Najprej so prepovedali obiske, zdaj smo že teden dni bolj kot ne vsi v svojih sobah. Lahko grem malo po hodniku, nikakor pa ne v katero drugo nadstropje ali v pritličje. Na srečo imam iz sobe izhod na majhno teraso. Zadnje dni je bilo res prijetno, zdaj pa je spet mraz. Imam sostanovalko, da se lahko pogovarjava, veliko ljudi me pokliče po telefonu in tudi televizijo imava v sobi.« Skupnega obedovanja v jedilnici ni več. Še manj kakšnih dejavnosti, ki so ljudem sicer krajšale čas. »Vse to res pogrešam. Najbolj pevske ure. Ampak nič ne moremo. Bomo počakali, da bo bolje,« je vda-no zaključila sogovornica.

V stiski so tudi svojci. Odkar so dom za zunanje obiskovalce zaprli, se lahko s svojimi bližnjimi pogovarjajo le po telefonu. Anina mama žal ni več v takšnem stanju, da bi se bilo z njo mogoče pogovarjati na ta način. Gospa ima napredovano obliko demence, stisk roke, telesna bližina je vse, kar svojcem ostaja ob obiskih z njo. »Vsak dan se pogovarjam z zaposlenimi v domu, vse mi povedo in sproti me obveščajo. A mi je vseeno težko. Skrbi me, če jo bom še videla živo,« je pretresena sogovornica.

Strogi epidemiološki ukrepi, potrpežljivost in predvsem veliko sreče je trenutno vse, kar lahko situacijo v prihodnjih dneh vsaj nekoliko ublaži.

Foto: arhiv DU Šmarje pri Jelšah

Okužena tudi zaposlena v Psihiatrični bolnišnici Vojnik

VOJNIK – Z novim koronavirusom sta okužena tudi zdravnik in zdravstveni tehnik v Psihiatrični bolnišnici Vojnik. Oba sta se okužila od člana družine, ki je bil v tujini. Stikov s pacienti nista imela.

Kot je pojasnila vršilka dolžnosti strokovne direktorice **Valentina Winkler Skaza**, so v bolnišnici vse, ki so bili z njima v stiku, testirali. Vsi rezultati pa so bili negativni.

Sicer pa psihiatrična bolnišnica te dni deluje le s polovičnimi zmogljivostmi, saj so zaradi koronavirusa obdržali le nujne bolnike.

LKK

ZD Laško (še) ne bo vstopna točka

LAŠKO – Zaradi širjenja koronavirusa vlada nenehno sprejema ali dopolnjuje ukrepe, kar občutijo tudi v zdravstvenih domovih in bolnišnicah, kjer se morajo nenehno prilagajati tem spremembam.

»Smo v takšnem času, da se organizacija dela in celotne razmere spreminjajo skoraj iz ure v uro. Še pred nekaj dnevi je veljalo, da bo tudi Zdravstveni dom Laško vstopna točka za covid-19, zato smo se temu primerno organizirali, a potem je prišlo do drugačne odločitve,« je dan po nujnem večernem

srečanju s predsednikom vlade povedala Janja Knapič, direktorica Zdravstvenega doma Laško. »Potem ko smo za le nekaj dni odprli vstopno točko, smo obravnavali devet ljudi s sumom na covid in 19 pregledov v ambulanti nujne medicinske pomoči,« je še povedala Knapičeva. V ZD Laško trenutno delujeta ambulanta nujne medicinske pomoči, kjer sprejemajo vse tiste bolnike, ki nimajo covid-19, ter ambulanta, kjer sprejemajo bolnike s sumom na covid.

»Dodatno smo organizirali tudi delo pri pediatriji, ki izvaja nujne preglede zdravih dojenčkov in nujna cepljenja, ter pri ginekologinji, ki pregleda zdrave nosečnice. Zaenkrat so odprte tudi administrativne ambulante za pisanje bolniških listov in receptov, ki delujejo po razporedu, ki ga objavljamo na spletni strani. Zdravstveno postajo Rimske Toplice smo zaprli, zaprte so tudi zobozdravstvene ambulante, kjer imajo navodilo, da sprejemajo nujne klice nujnih bolnikov in jih potem naročajo na preglede v Celje, kjer deluje dežurna ambulanta,« je trenutno organizacijo dela v ZD Laško opisala direktorica, ki poziva bolnike, naj spremljajo spletno stran ZD Laško, občine in družbena omrežja, saj tam objavljajo najnovejše informacije o organizaciji

Janja Knapič, direktorica Zdravstvenega doma Laško (Foto: Andraž Purg – GrupA)

dela. Ob tem še dodajmo, da je vhod v zdravstveni dom zaklenjen in nadzorovan.

Zaščitne opreme imajo zaenkrat še dovolj, a v primeru širjenja okužbe tudi v laško občino bi to pomenilo spet drugačno organizacijo dela in večje potrebe po zaščitni opremi. Na sestanku so zato direktorji zdravstvenih domov predsednika vlade pozvali, naj se zaradi varne rabe zaščitne opreme, ki jim je še na razpolago, zmanjša število vstopnih točk.

Zdravstveno osebje zdravo

Ker so po odredbi ministrstva prenehali izvajati vse preventivne programe, so vse medicinske sestre s tega področja preusmerili v triažo

pri vstopu v zdravstveni dom in posredovanje informacij po telefonu. »Zaenkrat imamo na srečo vse zdravstveno osebje zdravo, kar je v tej situaciji izrednega pomena. Organizacijska shema po sistemu kroženja je zastavljena tako, da bi v primeru okužbe še vedno bil del osebja zdrav in da bi lahko opravljal svoje delo. Zato pediaterinja gleda samo zdravo populacijo, prav tako ginekologinja, za bolne je na voljo samo telefon. Za tiste, ki bi doživljali psihično stisko, je doma za telefonsko posveto na voljo psihologinja. Osebje, ki ga trenutno ne potrebujemo, smo poslali domov.«

Kot je še pojasnila Knapičeva, če ne bodo vstopna točka, bodo še naprej sami usmerjali bolnike na vstopno točko, v katero se vključujejo tudi njihovi zdravniki.

»Pozivam ljudi, naj spoštujejo navodila zdravstva za ravnanje v teh razmerah, ker ta navodila imajo smisel in niso sama sebi namen. Zatorej naj ljudje ostanejo doma, če je le mogoče, naj se ne izpostavljajo in ne hodijo naokoli. Pred prihodom v zdravstveni dom naj pokličejo, da se osebje lahko pripravi na prihod bolnika. Samo če bodo upoštevana navodila in bo naše zdravstveno osebje zdravo, bomo lahko kos nastali situaciji,« je še poudarila Janja Knapič.

RG

SPOŠTOVANI BRALCI IN OBISKOVALCI KNJIŽNICE

V ČASU ZAPRTJA ZA IZPOSOJENO GRADIVO NE BOMO ZARAČUNAVALI ZAMUDNIN. V TEM ČASU LAHKO OBIŠČETE E-KNJIŽNICO IN SI V SPLETNEM PORTALU BIBLOS IZPOSODITE E-KNJIŽICE.

Informacije na tel. 03 426 17 17
in 03 426 17 16

ŽALEC – Upajo, da pozitivnega primera ne bo

Zaščitne maske iz zimske koprane, plašči iz vrečk za smeti

Zaščitne opreme za nego oseb, ki so se okužile z novim koronavirusom, povsod primanjkuje. Če je opreme vsaj začasno dovolj v bolnišnicah, je v domovih za starejše in socialno-zdravstvenih zavodih skorajda nimajo. Pred dnevi je na težave z dobavo zaščitne opreme opozoril direktor Doma Nine Pokorn Grmovje iz Žalca.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

V Domu Nine Pokorn Grmovje izvajajo oskrbo odraslih oseb s posebnimi potrebami, skrbijo za ljudi z različnimi stopnjami demence, nekaj je pri njih tudi starostnikov. Že od pojava novega koronavirusa v Sloveniji so uvedli določene spremembe, da bi preprečili okužbo tako med stanovalci kot zaposlenimi. Je pa razglasitev epidemije prinesla še nekaj dodatnih organizacijskih prilagoditev, je povedal direktor **Tomaž Lenart**. »Že ob pojavu virusa v Sloveniji smo delo organizirali tako, da skupina zaposlenih skrbi vselej za eno skupino stanovalcev. Pomeni, da kader in stanovalci ne prehajajo med posameznimi enotami. Strogo se držimo vseh ukrepov (odhodi, obiski, omejitev gibanja ...), ki jih je predpisala vlada. Predvideli smo tudi izolacijske sobe.« Ob tem Lenart poudarja, da se kljub težkim razmeram trudijo, da bi bilo življenje v domu čim bolj normalno. »Zavedati se moramo, da skrbiti za odrasle osebe pretežno z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju in da vsaka sprememba zanje pomeni določeno vznemirjenje, ki lahko vodi do poslabšanja njihovega zdravja. Omejitve uvajamo z izredno mero subtilnosti in poslušamo za vsakega posameznika,« pojasnjuje direktor, ki ne skriva ponosa nad sodelavci.

Opreme ni, zato moramo ostati zdravi

Lenart ves čas poudarja, da je najpomembnejše, da vsi ostanejo zdravi,

zaposleni in stanovalci. Največ ukrepov so uvedli pri zaposlenih, tako da ti res vzdržujejo ustrezen razmik med seboj, se izogibajo tveganemu vedenju, se znajo primerno samozaščitno organizirati tudi doma. »Enostavno moramo ostati zdravi. Vsak prehlad pri zaposlenem za življenje v zavodu pomeni ogromne organizacijske prilagoditve,« pravi direktor, ki ga ob vsem skrbi še, da zaščitne opreme ni dovolj.

Pred dnevi so sicer od ministrstva za zdravje prejeli 550 zaščitnih mask, ki so jih sami prevzeli v skladišču Roje v Ljubljani. A to zagotavlja osnovno preventivno zaščito zgolj za dva dni. »V primeru potrjenega primera pa nimamo prav nikakršne potrebne varovalne opreme,« zaskrbljeno pove Lenart. »Razumemo, da opreme primanjkuje po celi državi, zato ne čakamo in smo v zavodu že sami začeli izdelovati maske. Pri tem poskušamo biti čim bolj inovativni. Seveda to ne gre v nedogled, sploh v primeru izbruha.«

O tem, kako, in iz katerih materialov bi lahko pripravili zasilno zaščito, se v teh dneh pogosto pogovarja z vodji drugih domov za starejše po Sloveniji. Težave so povsod enake. Iščejo načine, kako bi lahko iz bombaža in zimske koprane sešili zaščitne maske, kako bi lahko iz prozorne plastike naredili zaščitne vizirje in kako iz vrečk za smeti skrojiti zaščitne plašče. »Improvizacije je ogromno,« priznava Lenart, ki se ob tem boji še, da bodo morali ob morebitnem poja-

Tomaž Lenart, direktor Doma Nine Pokorn Grmovje: »Vsi zaposleni se zelo močno trudijo in zavzemajo za to, da stanovalcem omogočajo karseda normalno življenje tudi v teh časih. Ni lahko, čeprav na prvi pogled izgleda vse super. Vem pa, da zaposleni v sebi nosijo veliko breme, tudi tesnobo. A se zavedajo odgovornosti. Vodstvo zavoda jih vsak dan obvešča, predvsem pa jim stoji ob strani, jih razume v stiski. Četudi so pretežno zdravstveni delavci, so v prvi vrsti samo ljudje, ki imajo svoje družine in popolnoma enake skrbi kot vsi ostali.«

vu okužbe pred prejetjem najnujnejše opreme izpolnjevati kup formularjev. Kot pravi, se navodila iz dneva v dan spreminjajo, pojasnil ni in tako so pogosto prepuščeni lastni presoji in iznajdljivosti. Pri tem opozarja tudi na številne »vojne dobičkarje«, ki so tudi njim ponujali blago po neverjetno visokih cenah.

Za zdaj je kadra dovolj

Lenart pravi, da je za zdaj zaposlenih dovolj, tako da tisti, ki ne delajo neposredno s stanovalci, delo lahko opravljajo od doma, nekaj jih v teh

dneh koristi tudi dopust. »Zelo pomembno je, da imamo na razpolago čim več zdravih oseb v primeru, da bi se v domu pojavile izredne razmere. Takrat se bomo vključili vsi.« So se pa v dom že javili tudi številni prostovoljci, ki bi lahko, če bi se za to izkazala potreba, priskočili na pomoč. »Izredno smo jim hvaležni za čuječnost in posluš. Če bomo potrebovali, a upam, da se ta scenarij ne bo uresničil, jih bomo z veseljem poklicali,« pravi direktor **Tomaž Lenart**.

»Trenutno, ko še virus v zavodu ni prisoten, ni težav. Prisotna je sicer te-

snoba, a lahko nemoteno delujemo,« pravi Lenart. Za primer izbruha imajo izdelan natančen načrt ravnanja, pripravljene so tudi sobe za izolacijo, izbrali so že primerno usposobljeno ekipo, čakajo samo še na prepotrebno opremo. »Pomembno je, da se nekako poskušamo sprijazniti s trenutnim stanjem, da se strogo držimo ukrepov. V primeru izbruha verjamem in zaupam v svoje sodelavce, da bomo svoje delo opravili po najboljših močeh.«

Foto: arhiv NT (SHERPA)

Na primere okužbe so pripravljene

LAŠKO – Občina je še vedno med tisto približno polovico slovenskih občin, ki še nima zabeleženega primera okužbe s koronavirusom.

»Veseli sem, da uradno ne beležimo še nobenega primera v naši občini, in upam, da bo tako tudi ostalo. Kljub vsemu se tudi Zdravstvenem domu Laško ustrezno pripravljajo, če bi prišlo do epidemije večjih razsežnosti,« je povedal **Franc Zdolšek**, župan Občine Laško. (Foto: SHERPA)

Franc Zdolšek, župan Občine Laško (Foto: SHERPA)

Župana Laškega tudi veseli, da so ljudje, kot je lahko opazil, še pred zadnjimi strožjimi ukrepi vlade o omejitvi zbiranja in gibanja na javnih mestih upoštevali navodila in priporočila, naj se držijo varnostne razdalje do drugih ljudi, se ne rokujejo, v trgovinah izogibajo drug drugemu, se pozdravljajo na daleč in podobno.

Župan še ocenjuje, da občinski štab civilne zaščite dobro deluje. »Oskrbo občanov zagotavlja organizacija Rdečega križa v Laškem, kjer imamo

zaenkrat sorazmerno dovolj prostovoljcev, seveda so zdravi prostovoljci še vedno dobrodošli. Zato se lahko vsi, ki želijo pomagati v teh razmerah, lahko javijo Rdečemu križu v Laškem.«

Kot je še dejal župan **Franc Zdolšek**, se tudi v Laškem soočajo s pomanjkanjem zaščitne opreme in upa, da bo ta problem v naslednjih dneh zadovoljivo rešen in da bodo pridobili zadostne količine zaščitnih sredstev.

RG

Omejitve pri pogrebnih

VELENJE – Mestna občina je izdala navodila za izvajanje pogrebov na območju občine.

Pri izvedbi pogrebnih slovesnosti je treba upoštevati, da na posameznem pokopališču lahko naenkrat poteka samo ena pogrebna slovesnost. Po vsaki je treba opraviti razkuževanje prostorov. Med slovesnostmi mora miniti vsaj ena ura. Svojem pokojniku so na voljo samo prostori posamezne poslovilne vežice, ki jih je treba redno prezračevati, kuhinje niso na voljo. Poslovilna vežica je lahko odprta največ

uro pred pogrebno slovesnostjo. To naj bi izvedli v ožjem družinskem krogu ter naj bi trajala največ trideset minut.

Če mrliški oglednik posumi, da je bil pokojnik okužen z novim koronavirusom, pokojnika prevzame izvajalec obvezne gospodarske javne službe, to je Komunalno podjetje Velenje. Na ta način bo zagotovljena sledljivost okuženih pokojnikov ter oseb, ki so bile v stiku s pokojnikom do pokopa.

Izvajalci pogrebnih slovesnosti, svojci in udeleženci naj bodo pozorni, da se pogrebnih slovesnosti ne udeležujejo, če kažejo znake okužbe. Prav tako naj čim bolj omejijo medsebojne stike udeleženci na slovesnosti, priporočajo iz MOV. TC

PRI PRODAJALCIH ČASOPISOV

REPORTER

VOJNA Z ZAHRTNIM VIRUSOM

IZ NOVE ŠTEVILKE

INTERVJU
Igor Muževič, zdravnik: Še ateisti med nami smo začeli moliti za naslednje dni

POLITIKA
Prevzem oblasti v času epidemije: kdo so ključni možje Janeza Janše

INTERVJU
Roman Vodeb, psihoterapevt: Če se ne bi bal okužbe, bi dežural v trgovini

DOSJE
Slovenci preboleli smrtonosne bolezni: kugo, kolero in špansko gripo

Milijon evrov za zagon

Slovensko znanje v boju proti koronavirusu

Strokovnjaki po vsem svetu pospešeno iščejo cepivo proti koronavirusu covid-19. Med njimi je tudi slovenski Center odličnosti za biosenzoriko, instrumentacijo in procesno kontrolo (Cobik), ki cepivo razvija v sodelovanju s slovenskimi in tujimi podjetji, raziskovalnimi inštituti in univerzami. Glavni cilj konzorcija je razvoj platforme, ki bo omogočila hiter odziv na pojav podobnih epidemij.

LEA KOMERIČKI KOTNIK

Cobik je za razvoj cepiva za koronavirus in razvoj platforme, ki bo omogočala hiter odziv in stalno prilagajanje ob morebitnih pojavih novih virusov, pridobil zasebna sredstva. S tem se konzorcij, ki razpolaga z znanjem in izkušnjami na področju razvoja cepiv ter virusnih vektorjev, pridružuje ostalim podjetjem in raziskovalnim skupinam, ki že delujejo pri razvoju tega cepiva in prispeva k povečanju števila cepiv v razvoju. Začetna investicija v razvoj znaša milijon evrov, kar bo dovolj, da preverijo tehnologijo in pridejo do prvih rezultatov. Stroški razvoja so izjemno visoki, a ocenjujejo,

da bodo po prvi fazi pridobili podporo novih partnerjev, kar bo omogočilo nadaljevanje dela.

Za razvoj več let

Učinkovitost cepiv v razvoju v tem trenutku ni znana, hkrati je možno, da bodo za zaščito pred virusi potrebna različna cepiva. Razvoj cepiva bo temeljil na neinfektivnih nanodelcih in inovativnih tehnologijah za proizvodnjo in analitiko cepiv ter virusnih vektorjev. »Glavni cilj našega projekta je razvoj platforme, ki bo omogočala hitro pripravo cepiv ob pojavu izbruhov in epidemij. Na človeško populacijo preskakujejo vedno

novi virusi in povzročajo izbruhe, epidemije in pandemije. Hkrati se vsaj nekateri virusi hitro spreminjajo in je zato potrebno periodično cepljenje, saj imunski sistem spremenjenega virusa ne prepozna. Tipičen primer virusa, ki se zelo hitro spreminja, je virus gripe. Kot kaže, so ljudje, ki so preboleli covid-19 sicer odporni na ponovno infekcijo, hkrati pa je še veliko neznank o trajanju zaščite in vplivu mutacij virusa na imunski sistem. Možno je, da bo tudi za covid-19 potrebnih več različnih cepiv,« ob začetku razvoja poudarja dr. Matjaž Peterka, direktor Cobika.

Kot še pojasnjuje, običajno traja razvoj cepiv nekaj let, lahko tudi do deset. A zadnje informacije iz ZDA kažejo, da se lahko faze testiranja močno krčijo. »Vsekakor bomo iskali možnost testiranja, ki bo čim krajša. O tem odločajo regulatorne agencije, na katere nimamo vpliva. Lahko pa klinične poskuse izvedemo v državah, ki

omogočajo pospešeno registracijo,« dodaja Peterka.

Varčnejša in cenejša cepiva

V konzorcij, ki ga vodi Cobik, se postopoma vključujejo še nekatera slovenska in tuja podjetja, raziskovalne skupine iz slovenskih in tujih inštitutov ter univerz, med njimi tudi ajdovsko podjetje BIA Separations, ki bo razvilo postopek čiščenja zdravilnih učinkovin

in zagotovilo masovno industrijsko proizvodnjo. Omenjeno podjetje že sodeluje pri več projektih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo trenutno najbolj iskanega cepiva. »Tehnologija čiščenja omogoča proizvodnjo zelo čistih vektorjev za gensko terapijo in cepiva, kar bo nedvomno konkurenčna prednost pred marsikaterim cepivom, ki ga razvijajo druga svetovna podjetja in pri tem ne uporabljajo naše tehnologije,«

pravi direktor Aleš Štancar in zagotavlja, da bodo cepiva, čiščena z njihovo tehnologijo, cenejša in bistveno bolj varna za uporabo. Podjetje BIA Separations, ki že več let uspešno sodeluje pri razvoju zdravil in cepiv, smo v Sloveniji podrobneje spoznali ob spremljanju zgodbe o malem Krisu. Ajdovsko podjetje je namreč sodelovalo tudi pri razvoju revolucionarnega zdravila Zolgensma. Foto: Pixabay

Kaj res pomeni #ostanidoma?

Čeprav so navodila pristojnih jasna in prošnje zaposlenih v zdravstvu in v vseh ostalih trenutno resnično nepogrešljivih dejavnostih vedno glasnejše, se mnogi še vedno ne držijo niti osnovnih navodil. Vlada je morala družbeno prepovedati, na vhode igrišč in igrala nalepiti trakove, ker očitno ljudje navodil ne razumejo ali nočejo razumeti.

Zelo jasna in zgovorna navodila, kaj pomeni fraza ostani doma, je na socialnem omrežju Facebook pred dnevi delila zdravstvena delavka Alison Kogoj. Ker si več

kot očitno navodila še vedno vsak razlaga po svoje, jih je strnila in nam vsem skušala pojasniti, kaj pomeni #ostanidoma. »Zdravstveni delavci smo se te dni za nekaj časa poslovali od (večine) domačih, saj ne želimo biti (prikriti) prenašalci virusa. Živimo med službo in samoizolacijo! Vsak dan dajemo vse od sebe, vendar za to, da v zdravstvenem sistemu ne bi prišlo do kolapsa, nujno potrebujemo vašo pomoč in sodelovanje! Pomagajte nam prav s tem, da #ostanidoma vzamete odgovorno in zares!« je zapisala.

LKK, foto: MOV

Ljudje navodil in priporočil pristojnih služb kar nekaj časa niso upoštevali. Vlada je tako sprejela ostriše ukrepe in prepovedala vsakršno zbiranje na javnih mestih.

Ostani doma pomeni:

- Ostajaš v svojem domu, nimaš stikov z ljudmi izven svojega doma, ne hodiš na obiske, ne sprejemaš obiskov, nimaš skupnih druženj in poskrbiš za samoizolacijo v največji možni meri.
- Doma večkrat prezračiš prostore.
- Skrbiš za redno pitje tekočine (mlačna voda), kar preprečuje izsuševanje sluznice.
- Skrbiš za večkratno temeljito umivanje rok z vročo vodo in milom.
- Z rokami se ne dotikaš sluznice oči, nosu in ust.
- Opozarjaš druge, naj se z rokami ne dotikajo sluznice oči, nosu in ust.
- Kašljaš in kihaš v rokav ali robec, ki ga potem zavržeš.
- Na zrak in na rekreacijo se odpraviš samo v primeru, da se dobro počutiš in nimaš simptomov bolezni.
- Ven se odpraviš sam oz. v družbi z ljudmi, s katerimi bivaš doma. Izven doma se ne družiš z drugimi ljudmi. Ob srečanju mimoidočih upoštevaš razdaljo 1,5 do 2 metra.
- Ko se vrneš domov, si umiješ roke.
- V trgovino greš sam. Vnaprej si pripraviš seznam najbolj nujnih potrebščin in v trgovini upoštevaš razdaljo med ljudmi 1,5 do 2 metra. V trgovini se zadržuješ karseda kratek čas. Plačaš s kartico (ne z gotovino).
- Ko se vrneš iz trgovine, si umiješ roke.
- Starih staršev ne obiskuješ. Njihovo stanje preverjaš po telefonu. Če zanje opraviš nakup v trgovini, vrečo z živili pustiš pred vrati in poskrbiš, da z njimi nimaš stika.
- Ne lotiš se nikakršne stvari, ki bi utegnila biti nevarna in bi te morebiti pripeljala do nesreče ali poškodbe, zaradi katere bi potreboval oskrbo nujne medicinske pomoči.
- Za čiščenje in razkuževanje doma so primerna čistila, ki jih imaš doma. Po čiščenju prezračiš prostor in si temeljito umiješ roke z vročo vodo in z milom. Če sumiš, da obstaja možnost, da bi se okužil s tkanino, le to opereš na 90 stopinj.
- Če si kadilec, je morda skrajni čas za opustitev kajenja. Potek bolezni je namreč pri kadilcih mnogo slabši.
- Uživaš sadje, zelenjavo, piješ dovolj tekočine, migaš in globoko dihaš.
- Si zgled drugim.
- K enakemu ravnanju brez slabe vesti neprenehoma spodbujaš tudi druge. Še posebej tiste, ki nimajo oz. ne uporabljajo socialnih omrežij in zato niso v stiku s tovrstnimi opozorili.
- Če občutiš tesnobo in ti je doma težko zdržati s samim seboj, pokličeš prijatelja ali enega od terapevtov, ki te dni ob določenih urah ponujajo brezplačne terapevtske pogovore.

In ob koncu dodaja še, da ni nobena preventiva pretirana. »Zdravstveni delavci odhajamo na delavno mesto vsak dan, skrbimo za druge, rešujemo življenja in tvegamo svoje zdravje. Tu smo za vas, vendar bodite za nas tudi vi.«

Osrednja knjižnica Celje ponuja bogato elektronsko gradivo

E-knjige in drugo e-gradivo namesto klasičnih knjig

V času, ko je Osrednja knjižnica Celje (OKC) zaradi koronavirusa zaprta za obiskovalce in ni mogoče dostopati do klasičnih knjig, je lahko dobra alternativa elektronsko gradivo – e-knjige in drugi viri. Ponudba v celjski knjižnici je zelo bogata.

ROBERT GORJANC

»Osrednja knjižnica Celje je zagotovo ena tistih ustanov, ki imajo bogato zbirko elektronskega gradiva. Gre za več kot 1.300 elektronskih knjig v Biblosu, kjer so na voljo tudi knjige s seznamov obveznega branja ter številne baze podatkov z različnih področij – gospodarstva, zdravstva, prava – ki so lahko v pomoč pri učenju in študiju na daljavo ter pri pripravi seminarskih nalog. Zajetna je tudi zbirka knjig v angleščini, ki jih je več kot 40 tisoč, in sicer tako s področja leposlovja kot drugih strokovnih ved.« je povedala Polonca Bajc Napret, predstavnica za odnose z javnostmi v OKC.

Do elektronskih baz lahko uporabniki dostopajo na spletni strani Osrednje knjižnice Celje. Kot je povedala Lea Očko, namestnica vodje stro-

kovnih služb in zadolžena za elektronsko knjižnico, so zaradi nastalih razmer vsem članom omogočili dostop do knjižnice, tudi tistim, ki jim je potekla članarina ali imajo dolg. »Potrebujejo le številko članske izkaznice in geslo za mojo knjižnico, s katerima lahko neomejeno uporabljajo vse storitve e-knjižnice. Izpostavila bi še možnost spletnega vpisa v knjižnici, s čimer lahko tudi tisti, ki še niso naši člani, pridobijo dostop do vsebin.«

Uporabniki lahko ob težavah pri uporabi elektronskega gradiva pokličejo na telefonsko številko 03 426 17 14 vsak dan delavnik od 9. do 17. ure.

Lea Očko je dodala, da so zaradi nastalih razmer še dokupili nekaj elektronskih knjig, tako da je njihova ponudba zdaj zares zajetna.

Za fizični dostop do Osrednje knjižnice Celje bodo uporabniki morali še nekaj časa počakati.

Sicer pa je tudi predstavila naslove najbolj branih knjig na Biblosu v zadnjem tednu. To so Belo se pere na devetdeset, Jezero, Zvezda večera, Ogenj, rit in kače niso za igrače, biografija Svetlane Makarovič Luciferka in še

ena ljubezenska zgodba Srce vedno zmagaja.

Podaljšan rok izposojenega gradiva

Uporabnike knjižnice, ker je zaprta že skoraj dva tedna,

zagotovo zanima, kako je z gradivom, ki ga niso uspeli vrniti. »Še isti dan, ko smo zaradi razmer morali zapreti knjižnico, smo vsem članom, ki imajo izposojeno gradivo, naročeno ali rezervirano, to podaljšali najmanj do 1. aprila.«

la,« je pojasnila Polonca Bajc Napret.

Za ta čas uporabniki ne bodo imeli nobenih stroškov, kar pomeni, da ne bo zamudnin in stroškov z gradivom, ki ga marsikdo do zaprtja knjižnice ni uspel prevzeti. »Ko bomo ponovno odprli knjižnico za obiskovalce, bo ta delovala naprej na ustaljen način in bodo uporabniki lahko prejeli svoje naročeno in rezervirano gradivo ter ne bodo imeli nobenih zamudnin in drugih stroškov.«

Podrobnejše informacije uporabniki najdejo na spletnih straneh knjižnice, ki jih redno osvežujejo in dopolnjujejo z novimi vsebinami, prav tako na Facebooku. »Na tem mestu delimo tudi pravljice za najmlajše, ki jih na daljavo pripravljajo naši prijatelji iz Splošne knjižnice Slovenske Konjice, vsako sredo, petek in nedeljo ob 18. uri. Posredujemo tudi zelo zabavne pravljice, zgodbe in anekdote, ki jih vsak dan ob 18.30 pripravljamo vsem znani Boštjan Gorenc Pižama, delimo pa tudi vsebine iz spletne učilnice Hiše kulture Celje, kjer je mogoče najti posnetke njihovih projektov za otroke, mlade in odrasle. V OKC se nam zdi pomembno, da podpremo prizadevanja slovenskih umetnikov, ki s svojo ustvarjalnostjo poskušajo ljudem pomagati prebroditi zahteven čas, v katerem smo se znašli.« je še sklenila Polonca Bajc Napret.

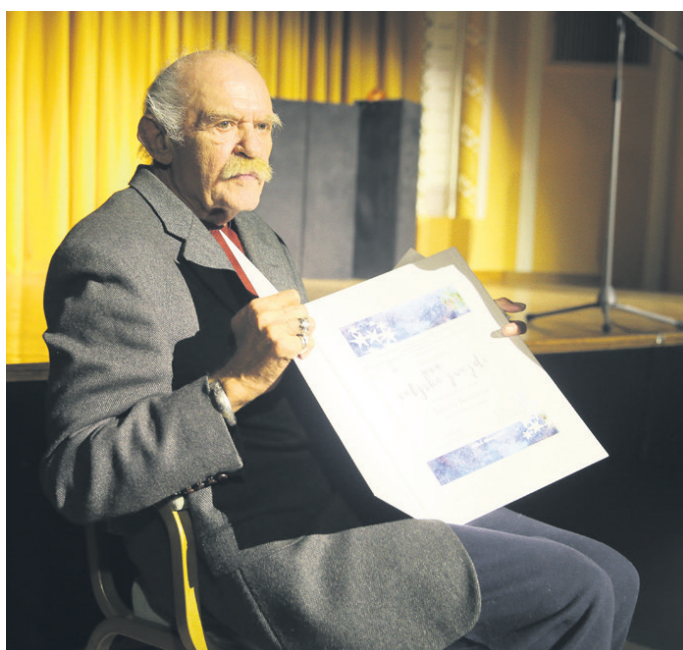
Foto: Andraž Purg – GrupA

Poslovil se je Janez Bermež

Iz Gledališča Celje so sporočili, da je svojo življenjsko pot končal Janez Bermež, veliki dramski igralec, dolgoletni prvak SLG Celje. Za svoje ustvarjanje je prejel številne nagrade, najvišje gledališko priznanje Borštnikov prstan, nagrade Prešernovega sklada in sklada Staneta Severja, dve Borštnikovi nagradi, lani je bil tudi prejemnik priznanja celjske zvezde za življenjsko delo. Leta 1994 je prejel zlati celjski grb.

Janez Bermež se je rodil 18. avgusta 1935 na Vrhniki. Študiral je na Akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani v letniku Mire Danilove. Študij je absolviral z vlogo Andreja v Brnčičevi igri Med štirimi stenami leta 1962. Še isto leto se je zaposlil v SLG Celje, kjer je ostal do upokojitve v sezoni 1999/2000. Bil je nosilec repertoarja in glavni igralec karakternih nosilnih vlog v mnogih predstavah. Ustvaril je skoraj 160 vlog, pomemben pečat je pustil tudi v slovenskem filmu in na televiziji. Slovel je po prefinjenosti, študioznosti in intuitivno poglobljeni igri.

»Redko najdemo igralca, ki bi na svoji koži skusil tako rekoč vse: od Kreona, glasnika in Teiresiasa, mimo Leara in cele vrste Molièrovih junakov, Sganarella, Doranta, Klitandra, vseh treh osrednjih moških pri Čehovu, Trigorina, Veršimina in Astrova, do Brechtovvega Mattija, Millerjevega Proctorja, Shafferjevega Salierija in cele plejade Ibsenovih likov, Hovstada, dr. Wangla, Solnessa, pastora Mandersa, Anouilhove, Weissove junake, zname-

Janez Bermež ob lanskem prejemu priznanja celjske zvezde za življenjsko delo

nitega Valmonta v Eksploziji spomina Heinerja Millerja in še vrste drugih. Vsekakor je bil eden redkih, ki je preigral tako rekoč celotnega Cankarja: Maska in Kralju na Betajnovi, Ščuko in dr. Grozda v komediji Za narodov blagor, dr. Mlakarja v Romantičnih dušah, nadučitelja in župnika v Hlapcih, dacarja v Pohujšanju in Poljanca v Lepi Vidi. Ob vsem naštetem je bil tudi neverjeten komik, smisel za humor je znal izražati pretanjeno, daleč od sprenevedavega burkaštva in koketiranja s cenonostjo zavoljo pridobivanja naklonjenosti občinstva,« so v spomin velikega igralcu njegovemu prijatelju zapisali v Gledališču Celje.

Strokovna kritika je v Bermeževih odskih stvaritvah videla igralca, ki zna ustvariti zapleteno, s protislovji zazna-

movano človekovo naravo, jo izraziti z igro, ki je polna otenkov. Priznavala mu je, da je mojster komično-tragičnih otenkov in poudarjanja tragikomične človekove usode takrat, ko oblikuje like klasične komedije in ko interpretira dramatično absurda. Velike Bermeževe vloge nosijo pečat miselno izostrene in čutno do kraja izpolnjene, pretresljive igralske stvaritve.

Ob prebiranju kritik uprizoritev, v katerih je nastopal, je treba posebej poudariti, da nikjer ni mogoče zaslediti, da bi kritiki in ocenjevalci skoparili s superlativi o Bermeževem talentu in sposobnostih. Ker je bil kar nekaj desetletij nosilec repertoarja v SLG Celje, je tako rekoč v vsaki uprizoritvi nastopal kot protagonist.

RG, foto: SHERPA

Balkonski koncert številka 2

V nedeljo popoldne je iz številnih domov zadonela pesem. Slovenski glasbeniki in vsi ljubitelji glasbe so se ponovno povezali v »Anti-Corona Blues«.

Po velikem odzivu in uspešno izpeljanem množičnem koncertu na prvo nedeljo karantene ter zaostrenih razmer so se številni glasbeniki za drugi nastop še bolj pripravili in poenotili. Eden od pobudnikov domačih koncertov je Dejan Tamše, tolkalec in umetniški vodja mednarodnega tolkalnega festivala Bumfest. Pred drugim koncertom po italijanskem vzoru je tako izdal tudi navodila: »Povežimo se na daljavo, bodimo doma, ampak bodimo eno! Stopite na balkon ali k oknu. Izberite tempo 120 in zaigrajte za vse. Kakorkoli in na kakorkoli. Lahko tudi na posodo.«

Pobudo slovenskih glasbenikov in ljubiteljskih ustvarjalcev za sočasno skupno petje in muziciranje na daljavo pozdravljajo tudi v Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti (JSKD): »Kakršnakoli skupinska dejavnost, četudi na daljavo – od ene do druge hiše, od enega do drugega okna in balkona ali s posnetki na socialnih omrežjih in v medijih – nas lahko poveže na poseben način in zmanjša občutek osamljenosti ter nemoči.« v JSKD ob tem dodajajo, da ima takšna samoorganizirana akcija v času samoosमितve, povečanega strahu in zaskrbljenosti zaradi širjenja novega koronavirusa, ko si lahko ometamo dolgotrajne omejitve socialnih stikov,

Petje ali drugačno glasbeno ustvarjanje ni le umetniška dejavnost, temveč ima tudi socialne, fizične in terapevtske učinke, kar potrjujejo številne raziskave in primeri dobrih praks na zdravstvenem in socialnem področju po vsem svetu. Da glasba neposredno vpliva na povečanje količine protiteles in zmanjšuje stres, s čimer izboljša počutje in krepki imunski sistem, utemeljujejo številne tuje in domače znanstvene publikacije. Zato je v času ukrepov zaradi širjenja novega koronavirusa dobrodošla, celo nepogrešljiva.

»Glasba nas združuje, navdihuje, navdaja s pozitivni čustvi in prinaša zdravje ter upanje. Zato si lepšajmo te negotove dni in lajšajmo stiske tudi s spontano pesmijo kadarkoli, glasba z balkonom ali okni, ki se je lahko v prihodnje še bolj množično nadejamo vsako nedeljo, pa nas bo povezala tudi kot skupnost. Prav vsi smo namreč vabljani, da se pridružimo – če ne bobnamo, pojemo ali igramo, pa zraven zaplešimo ali preprosto samo prisluhnimo,« pravijo v JSKD in vse vabijo k sodelovanju. Vsako nedeljo.

pozitiven učinek na celotno populacijo.

Dejan Tamše dodaja: »Glasbeniki za svoje ustvarjanje potrebujemo oder, ki ga zdaj, ko smo »priklenjeni« na domove, pogrešamo. Igranje na domačih balkonih in ob oknih ima

v okoliščinah, v katerih smo se znašli, pomembno čustveno razsežnost in lahko vsaj za nekaj trenutkov preusmeri misli, ki so v teh dneh osredotočene na razmere, povezane s koronavirusom.«

LKK, foto: Facebook

Tako je na domačem balkonu koncentiral Dejan Tamše. Po njegovi zaslugi in zaradi zagnanosti vseh stopovcev so tolkalci med najboljše organiziranimi nastopajočimi. Kot rad pove Tamše, so k skupnemu muziciranju na daljavo vabljani prav vsi. Za to ne potrebujejo glasbil, zadostujejo pokrovke in posoda.

Te dni že več nasilja

Bo epidemija odprla vrata kriminalu?

Te dni so se na Celjskem vrstile kršitve in kazniva dejanja. Epidemija bo svoj pravi obraz pokazala šele v posledicah. Ne le v gospodarstvu, ampak tudi v stopnji kriminala. Na celjski policiji pravijo, da se je nekoliko že povečalo število nasilnih dejanj v družini. Trenutne razmere so teren za goljufe, kriminalce in nasilneže, čas pa bo pokazal, v kakšnem obsegu bo kriminal res zarezal v družbo.

SIMONA ŠOLINIČ

»Težko je napovedati, kaj se bo s stopnjo kriminala zgodilo, ko epidemije ne bo več, a če zdravorazumsko razmislimo, se bo zagotovo pokazal porast določenih kaznivih dejanj. Predvsem ropov in tatvin. Zdaj so morda nekoliko v zastoju takšna kazniva dejanja, kasneje jih bo zagotovo več. Ta trenutek morda ne moremo pričakovati vlomov v hiše ali stanovanja, ker so ljudje večinoma doma, res pa je, da so lahko na udaru

trgovine, še posebej tiste, ki imajo vrednejše stvari. Naslednja možnost, ki jo vidim v tem času, so goljufije. Te se že dogajajo predvsem pri nudenju pomoči,« pravi dr. **Peter Umek**, diplomirani psiholog in dr. psiholoških znanosti.

Razmah nasilja?

Toda strah, pravi Umek, se nanaša na nasilje. »Biti doma je za nekatere, ki so prej bili javni družbeni sodelavci, posejdanja v gostilnah, velik stres.

Policija dela ves čas, kot v drugih kolektivih je tako, da imajo najverjetneje nekaj zaposlenih tudi na čakalju, čeprav o načinu dela na policiji ne razlagajo. Dodajajo, da policija dela tudi na terenu. Zaposleni so ustrezno zaščiteni, pravi Vogrinec, a tudi tisti, ki se v teh dneh znajdejo v prostorih za pridržanje.

Na tem področju so zadeve drugačne. Tam, kjer se družine že prej niso dobro razumele, še posebej če je bil prisoten alkohol, bo težje. Če je bilo pitje alkohola skrito, je to zdaj, ko so družine doma, še težje skriti. Da, lahko pride do več družinskega nasilja, tudi do nasilja nad otroki,« pravi Umek. Nestrpnost se že kaže tudi v trgovinah in to vodi v odklonilna dejanja. »Na udaru je tudi zdravstveno osebje, čeprav slišimo, da so medicinske sestre in zdravniki tega že navajeni, pa je zdaj drugače zaradi takšnih razmer,« pravi sogovornik.

Podobno meni tudi vodja oddelka za splošno kriminaliteto na Policijski upravi Celje **Milan Vogrinec**. »Zagotovo se bodo pojavili ropi in nedovoljeni viri dohodka, ker bodo storilci izkoriščali stisko ljudi. Zaradi samoizolacije in tega, da mora biti veliko ljudi doma, smo že zaznali povečanje števila primerov nasilja v družini, predvsem fizičnega. Vendar ljudje morajo vedeti, da v vsakem takšnem primeru zoper nasilneže takoj ukrepamo.« Prav tako policija, še dodaja Vogrinec, spremlja dogajanje drugod po Sloveniji, torej na območjih ostalih policijskih

uprav. Statistika teh dni je namreč tudi podlaga za načrtovanje nalog policije v prihodnje.

Situacija, ki je nismo vajeni

Gre za situacijo, ki je nismo vajeni, dodaja Umek. »Lahko se zgodi, da ljudje čutijo tesnobo, in nekateri s temi občutki ne znajo živeti. Včasih je komu lažje delati kot biti doma. Ljudje so vse dneve delali, zdaj naenkrat pa morajo biti ves čas doma. In ne najdejo zaposlitev zase.« Zato lahko pride do duševnih stisk in do situacij, ki vodijo v kriminal. Umek še omenja, da je društvo kliničnih psihologov napisalo priporočila, kako naj bi človek živel, kaj naj bi delal čez dan, da bi bilo te tesnobe v tem času manj. »Opozoril bi na to, da je treba poskrbeti za vsa opravila. Pomembna je rutina opravil. Ni dobro, da ves čas spremljamo no-

vice. Treba je imeti pravilne informacije, seveda, vendar biti vpjet vseskozi v te stvari spet ni dobro. Na drugi strani ni dobra pasivnost,« svetuje Umek.

Ogromno prijav kršitev

Policija dobiva te dni ogromno klicev občanov o domnevnem kršenju odloka, ki prepoveduje zbiranje več kot petih oseb na javnem kraju. V Celju so tako prekrškovni postopek uvedli zoper skupino, ki se je družila na enem od parkirišč. Več podobnih kršitev je bilo tudi drugod v Celju, na Hudinji na območju Slovenskih Konjic, Petrovč, v Velenju in drugih občinah. V nekateri primerih ob prihodu policija kršitev ni ugotovila. V Celju so policisti obravnavali tudi domnevno kršitev - in o tem obvestili zdravstveni inšpektorat - odloka, ki zapoveduje zaprtje gostinskih lokalov.

Kri jim je zavrela

Na območju Zreč so policisti pridržali 50-letnega moškega, ki je v stanovanjski hiši in na dvorišču streljal s pištolo. V dogodku ni bil nihče poškodovan. 50-letnika bodo ovadili zaradi povzročitve splošne nevarnosti. Na Dobrni je moški napadel pripadnika civilne zaščite, ki je pred eno od trgovin skrbel, da so stranke v trgovino vstopale posamično. V Žalcu je storilec dobil plačilni nalog, ker je nadlegoval osebje zdravstvenega doma, v Radečah je bil kaznovan moški, ki se je nedostojno vedel do sosedov. V Celju so 39-letniku izrekli ukrep prepovedi približevanja žrtvi nasilja. Zoper njega so ukrepali dvakrat, saj je že čez nekaj ur ukrep kršil. Kaznovan je še storilec, ki je bil nasilen do svoje matere. V Mozirju so pridržali 41-letnika, ker je doma pod vplivom alkohola kršil javni red in mir. V enem od stanovanj v Opekarniški ulici so policisti mirili četverico, ki je popivala in se začela pretepati. Dva moška, stara 38 in 42 let, sicer stara znanca policije, so tudi pridržali.

Policija ne glede na razmere te dni nadzoruje promet. Tudi zaradi tega, ker bi takšne razmere kdo utegnil izkoristiti za nedovoljen prevoz ilegalnih migrantov. Foto: Andraž Purg - GrupA

Prehitro, pod vplivom alkohola in brez dovoljenja

V semaforiziranem križišču na cesti Bevče-Vinska Gora se je v torek zgodila prometna nesreča, v kateri sta bili udeleženi osebno in tovorno vozilo. Trčenje je povzročil voznik tovornega vozila, ki je zaradi vožnje z neprilagojeno hitrostjo trčil v osebno vozilo. Voznik osebnega vozila se je v trčenju lažje poškodoval. Isti dan zvečer se je nesreča zgodila tudi na Strmci na območju Policijske postaje Laško. 38-letni voznik avtomobila, ki je vozil pod vplivom alkohola, je trčil v betonsko ograjo in nato še v drsno ograjo ter prometni znak. Voznik, ki je imel 0,72 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka, se je v trčenju lažje poškodoval. V Zgornji Rečici so policisti zasegli kolo z motorjem moškemu, ki je vozil brez izpita in pod vplivom alkohola. Na Lopati pa avtomobil vozniku, ki je prav tako vozil brez voznškega dovoljenja. Poleg tega so ugotovili, da je bil avtomobil neregistriran, na njem pa so bile nameščene tablice, ki pripadajo drugemu vozilu.

Mestna tržnica Celje je in ostaja **ODPRTA**.

PONUĐITE svoje pridelke na tržnici!

Pokličite: 041 328 008

ali pišite na trznica@simbio.si

MESTNA TRŽNICA CELJE
domače dobrote sredi mesta

Tako vadi naša Mirica Reberšek kar v domači kuhinji. Čestitke, Mirica!

Sedem pridnih, trije malo manj

Akademija od doma: čestitke!

Smo v predzadnjem tednu Akademije zdravega življenja in v drugem tednu dela in vadb od doma. Ob trenutnih razmerah smo razumljivo projekt zasnovali tako, da udeleženci naloge – vadbe za moč in tako imenovane kardio aktivnosti – opravljajo doma.

SIMONA ŠOLINIČ

Rezultati so zelo spodbudni. Sedem udeležencev je vse vaje izvedlo natančno tako, kot jim jih je zastavil mag. kineziologije **Matevž Klevže** iz strokovne ekipe 24alife. Trije udeleženci vaj niso opravili ali so jih opravili pomanjkljivo. Razlogi so lahko tudi upravičeni. Ena udeleženka opravlja delo medicinske sestre, za katere vemo, da so trenutno nepogrešljive. Stres in obremenitev, ki ju trenutno doživlja, sta seveda upravičena razloga glede na

vse razmere. Vsi so se do zdaj naučili tudi, kako premagati stres in kako ga obrniti sebi v prid. »Moram reči, da sem pozitivno presenečen, da se večina v skupini drži vseh navodil in nalog na področju vadbe,« pravi Klevže. »Tako naj nadaljujejo,« še dodaja.

»Hvala!«

Da bi videli, kako res vadijo doma, smo udeležence prosili tudi za kakšno fotografijo. **Mirica Reberšek**, ki je zelo dejavna, se je takoj odzva-

la: »Seveda moramo vaditi doma, pač malo več kot prej. Bila sem tudi v naravi. Z možem. Moram reči, da sem prav presenečena, ker prej ni kazal toliko zanimanja za to. Seveda ti sprehodi niso koristni samo za zdravje, ampak tudi za spominjanje starih časov,« nam je napisala Reberškova. Zato smo še toliko bolj veseli, da se dobre lastnosti prenašajo tudi na družinske člane sodelujočih.

»Zelo vesela sem in hvaležna, da sem bila sprejeta v Akademijo zdravega življenja. Odkar telovadim in hodim na sprehode, se veliko bolje počutim. Tudi srčni utrip je boljši. Imam tudi več energije. Všeč mi je tudi, ker vem, da bom po akademiji lahko obdržala ta tempo

vadbe in nadaljevala s pravilnim načinom prehranjevanja. Zdaj namreč jem 4- do 5-krat na dan, kar prej nikoli nisem, a vseeno kilogrami plahnijo, počutje pa se izboljšuje,« dodaja Reberškova.

»Najbolj pomembno je, da sem se res naučila in ozavečila zdrav način prehranjevanja in življenja. Čeprav sem veliko vedela o zdravi hrani, o zdravem načinu življenja, tega prej nikakor nisem mogla prakticirati. Kot radi rečemo, vse je v glavi in še res je tako!«

Pridna je tudi Anja Rožič. Naša najmlajša udeleženka je imela individualne vadbe, saj se delavnic, ki so bile do izbruha koronavirusa skupne, ni mogla udeleževati. So ji pa individualno vadbo omogo-

V takšnih trenutkih je aplikacija 24alife nepogrešljiva.

Anja Rožič, ki je v času akademije postala polnoletna, je prav tako vzela vadbo doma zelo resno.

čili v fitnessu Fit&Beat Gym v Celju. Tudi Anja glede na razmere zdaj pridno vadi doma. »Ti meseci so pokazali učinke

tako na telesu kot pri boljšem počutju. Tudi energije imam več,« pravi. Akademija tako jasno kaže svoje bistvo.

OSTANITE DOMA,
Zaradi vaše in naše varnosti!
Ko se stanje umiri, se ponovno vidimo.
Ostanite zdravi!

Oliva
pizzaria
Celje
031/374-652 www.oliva.si

Iščete dober nakup ali odlično storitev?

POZOR!

Preglejte aktualno ponudbo

Vabljeni v spletno trgovino

www.metrob.si, kjer boste našli vse za čudovito zelenico, različna gnojila in substrate za nego sobnih in okrasnih rastlin, eko in bio pripravke za vrtnine, akumulatorske škropilnice, manjše pršilke in drugo ročno ter vrtno orodje.

Pazite nase in ostanite doma. Vse, v spletni trgovini, naročene izdelke vam dostavimo na dom.

Copyright© Compo GmbH

Trije koraki do čudovite zelenice

V prvih milih pomladnih dneh se vrt prebudi, med prvimi trata. Rasti začne, ko temperatura tal preseže 5 stopinj C. Če načrtujete popolno obnovo travne ruše, začnite delati takoj, ko ni več nevarnosti nočnih zmrzali.

Priprava tal

Če travo sejete na novo, tla prehlajajte in večje grude zdrobite z motiko. Površino pograbitve, odstranite kamenje in ostanke korenin ter za dva tedna pustite mirovati, da se zemlja posede. Glinasta tla, ki so za rast trave manj primerna, izboljšajte s posebno zemljo za trate. Površine ne pozabite poravnati in povaljati.

S setvijo ne prehitujte. Trava za hiter vzik in rast potrebuje temperature zraka, višje od 10 stopinj C.

Pred sejanjem z grabljami zrahljajte 2 do 3 cm zgornje plasti tal in površino pognojite s COMPO gnojilom za nove trate. To spodbuja kalitev travnega semena in tvorbo močnega koreninskega spleta, kar je odločilno za kasnejšo pohodno trpežnost in občutljivost trate na pomanjkanje vode. Seme porazdelite ročno in enakomerno po vsej površini ter tla povaljajte. Pri tem semen ne potisnite pregloboko v zemljo – trave za kalitev potrebujejo svetlobo.

Površino temeljito zalijte. Ker je v času vznika neprestana vlaga za travo nujno potrebna, zalivanje ponavljajte v razmikih, ki bodo zagotovili neprestano vlažnost tal.

Če želite v zelenici le zapolniti prazne vrzeli ali trato zgoštititi, uporabite travno seme za dosejevanje. Mešanica COMPO travnega semena za dosejevanje je izjemno primerna za hitro obnovo in zgostitev močno shojenih športnih površin, igrišč in vrtov. Odlikuje jo hitra kaljivost in gosta ter trpežna travna ruša. Dodana Bio-turbo komponenta poskrbi za hitro in zanesljivo kalitev semen, zelena barva semen pa omogoča zaščito pred ptici.

Prezračevanje

Ko pri grabljenju trate opazite zaplate stare posušene trave in mah, je čas za zračenje travne ruše. Prezračevalnik z rezili vertikalno zareže nekaj milimetrov globoko in pripomore k boljši zračnosti zemlje. Korenine trave

lahko ponovno zadihajo, zato trava lepše raste. Redno prezračevanje je osnova lepe zelenice. Pri tem vam lahko pomaga katerikoli kakovosten prezračevalnik.

Najboljša meseca za prezračevanje sta – odvisno od vremenske situacije – marec ali april, ko temperatura tal preseže 10 stopinj C.

Običajni električni ali ročni prezračevalniki ne zavzamejo veliko prostora. Rezila nastavite tako, da ne bodo prodrla v zemljo globlje od 5 mm. Zelenico pokosite na kratko, nato celotno površino po dolžini in širini prečesite s prezračevalnikom.

Videz zelenice bo po zračenju vse prej kot mikaven, trata pa si bo s pravilno nego kmalu opomogla in se pokazala v najlepši luči. Po zračenju jo potresite z mešanico gnojila in hitro ključih semen COMPO SAAT Vertikalni mix (mešanica gnojila, travnega semena in izboljševalca tal), da tla pognojite in zapolnite morebitne vrzeli.

Copyright© Compo GmbH

Gnojenje

Nizke temperature in pomanjkanje svetlobe v hladnem obdobju leta za travne bilke pomenijo stres. Trata najkasneje konec aprila zato potrebuje dodatno energijo. COMPO dolgotrajno gnojilo za trate jih oskrbi s potrebno mešanico dušika, fosforja, kalija in magnezija. Postopno sproščanje hranil omogoča trati trimesečno popolno oskrbo.

Gnojilo COMPO »Mah? Ne, hvala!« pa je idealna rešitev za zelenice v senčni legi oz. tam, kjer je trata po-

raščena z mahom. Gnojilo trato učinkovito regenerira, jo oskrbi s potrebnimi mi-

krohanili in ji zagotovi lepo zeleno barvo.

Foto: COMPO GmbH

BIRObit
DIGITALIZIRAJTE POSLOVANJE
www.birobit.si
Canon

Hmezad
Kmetijska zadruga Braslovče z.o.o.
Braslovče 23, 3314 Braslovče
E naslov: kzbraslovce.kp@siol.net

Uporabljajte zdaj, plačajte kasneje
Hitro in enostavno obročno odplačevanje do 24 mesecev
Velja za vse nakupe (razen živila) do vrednosti 3.000 eur
Brez skritih stroškov
Do 24 obrokov
T: 03 703 12 40

GRADBENA TRGOVINA
GRADBENA TRGOVINA D.O.O.,
Spodnje stranice 16, 3206
tomaz@gradbena-trgovina.si

www.gradbena-trgovina.si T: 051 612 666, 070 96 99 55

**IZDELAVA FASAD
SALON KERAMIKE
GRADBENI MATERIAL**

NESPREMENJEN DELOVNI ČAS
Pon.: 8.00 - 12.00
Tor. - pet.: 8.00 - 18.00
Sob.: 8.00 - 13.00

Priporočamo nakup v popoldanskem času ali po predhodnem naročilu po telefonu.
Stranke prosijo, da upoštevajo priporočeno varno razdaljo 1,5 m.

FINGUŠT
MESNINE ŠTAJERSKE PRAGERSKO
www.fingust.si
03/492-71-30
Cesta na ostrožno 22, Celje

Elektrovzdrževalec II (m/ž) (Prebold)

Opis delovnega mesta: izvajanje preventivnih in kurativnih vzdrževalnih del s področja elektrotehnike in elektronike, izvedba inštalacijskih del (elektropodročje), izvajanje kontrolnih preizkusov delovanja strojev, inštalacija in zagon novih strojev, vodenje zapisov s področja vzdrževanja strojev (dnevnik servisov), priprava potrebe po rezervnih delih, nastavljanje, posluževanje in upravljanje stroja za laserski razrez pločevine. Od kandidatov pričakujemo IV. stopnjo izobrazbe elektrosmeri (elektronika, mehatronika), najmanj 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih, znanje za delo z računalnikom (Windows, Office), dodatna znanja s področja elektrovzdrževanja strojev. Prijave zbiramo do 15. 4. 2020. Ograje Kočever, d. o. o., Tovarniška cesta 11c, 3312 Prebold. Več informacij na www.trgotur.si.

Prodajni inženir (m/ž) (Prebold)

Zaželeno je aktivno znanje angleškega jezika, znanje še enega tujega jezika (nemškega) predstavlja prednost. Od vas pričakujemo poznavanje prodajnih postopkov, voz-

niški izpit B-kategorije, znanje višje ravni nivoja uporabe računalniških orodij (MS Windows, MS Office), najmanj leto delovnih izkušenj na področju prodaje, pogajalske in organizacijske sposobnosti, zmožnost dela v timu, skrb za profesionalno in osebno rast ter stalno nadgradnjo znanja. Prednost imajo kandidati, ki so delali v podjetjih z mednarodnimi izkušnjami. Prijave zbiramo do 15. 4. 2020. Ograje Kočever, d. o. o., Tovarniška cesta 11c, 3312 Prebold. Več informacij na www.trgotur.si.

Upravljalca linije prašnega barvanja (m/ž) (Prebold)

Pričakujemo: izrazito usmerjenost v kakovost svojega dela, skrbnost, natančnost, usmerjenost v iskanje rešitev in v doseganje rezultatov, vztrajnost, vsaj III. stopnjo izobrazbe, pripravljenost za učenje na področju upravljanja lakirne linije, usmerjenost v doseganje ciljev, odgovornost. Prednost imajo kandidati z izobrazbo tehnične usmeritve in kandidati z 2 letoma delovnih izkušenj na področju prašnega lakiranja. Prijave zbiramo do 15. 4. 2020. Ograje Kočever, d. o. o., Tovarniška cesta 11c, 3312 Prebold. Več informacij na www.trgotur.si.

Monter (m/ž) (Celje, tujina)

Opis delovnega mesta: postavljanje in podiranje šotorov, hal, odrov, natovarjanje, raztovarjanje, montiranje, demontiranje v skladu z delovno dokumentacijo in s postavitvenimi listi. Kaj pričakujemo od kandidatov: sposobnost dela v timu, fizično moč, izobrazba ni pomembna, priporočljiv izpit B-kategorije, zaželene delovne izkušnje. Kaj kandidatom nudimo: zaposlitev za nedoločen čas s poskusnim obdobjem 6 mesecev. Prijave zbiramo do 17. 4. 2020. Biro Ogis, d. o. o., Kosova ulica 5, 3000 Celje. Več informacij na www.trgotur.si.

Samostojni natakar (m/ž) (Celje)

Zaposlitev v uspešnem podjetju, kjer s pomočjo naše ponudbe gradimo lastno zgodbo in doživlja. Stimulativna in redna plačila z možnostjo dodatnega zaslужka, dvozmensko delo, 5-dnevni tedenski delavnik, vse praznike imamo zaprto, visoka napitnina zadovoljnih gostov, dodatek na prodajo, dodatek na osebno uspešnost, dodatek na prisotnost, omogočamo tudi možnost napredovanja v vodjo lokala. Naš namen je dolgoročno zaposlitev. Prijave zbiramo do 10. 4. 2020. CR Center, d. o. o., Rimska cesta 35, 3311 Šempeter v Savinjski dolini. Več informacij na www.trgotur.si.

Samostojni analitik I – pomočnik vodje laboratorija (m/ž) (Velenje)

Od kandidata pričakujemo univerzitetno izobrazbo s področja naravoslovja, aktivno znanje angleškega jezika, odločnost, samostojnost, sposobnost dela v timu in razumevanja skupinske dinamike dela, odlične organizacijske sposobnosti za vodenje dela v laboratoriju in usklajevanje morebitnih aktivnosti na terenu, poznavanje dela in izkušnje v akreditiranem laboratoriju, poznavanje standardov ISO 17025, dobre komunikacijske veščine. Prijave zbiramo do 9. 4. 2020. Eurofins Erico Slovenija, d. o. o., Koroška cesta 58, 3320 Velenje. Več informacij na www.trgotur.si.

Vodja proizvodnje (m/ž) (Celje)

Od kandidatov pričakujemo najmanj 5 let delovnih izkušenj na primerljivih delovnih mestih, odlično poznavanje principov in orodij vodenja proizvodnega procesa, veščine načrtovanja, izvajanja, nadziranja, izboljševanja proizvodnega procesa, veščine samostojnega sprejemanja kakovostnih odločitev, dobro obvladovanje elektronske komunikacije (Windows, MS Office), prednost pri zaposlitvi bodo imeli kandidati z znanjem nemškega in angleškega jezika. Prijave zbiramo do 9. 4. 2020. Elastomeri, gumirani valji in koluti, d. o. o., Bežigrajska

cesta 4, 3000 Celje. Več informacij na www.trgotur.si.

Delavec v proizvodnji – ključavničar/varilec (m/ž) (Celje)

Opis delovnega mesta: varjenje, vrtnanje, rezanje, brušenje kovinskih delov konstrukcij. Kaj pričakujemo od kandidatov: dober vid, ročne spretnosti, natančnost in delovno vztrajnost, vsaj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih. Kaj kandidatom nudimo: zaposlitev za nedoločen čas s poskusnim obdobjem 6 mesecev. Prijave zbiramo do 17. 4. 2020. Biro Ogis, d. o. o., Kosova ulica 5, 3000 Celje. Več informacij na www.trgotur.si.

Prodajni inženir (m/ž) (Velenje, teren)

Od kandidata pričakujemo vsaj VI. stopnjo izobrazbe elektrotehnične smeri, 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delovnih mestih, dobro znanje angleščine, zelo dobro znanje MS Office paketa, primerno strokovno poznavanje področja elektrotehnike, vozniški izpit B-kategorije; odgovornost, natančnost, vztrajnost, komunikativnost, samoiniciativnost in angažiranost za prodajo, zmožnost dela v timu in tolerantnost, veselje do dinamičnega dela na terenu in dela z ljudmi. Prijave zbiramo do 4. 4. 2020. FBS elektronik, d. o. o., Prešernova cesta 8, 3320 Velenje. Več informacij na www.trgotur.si.

Delo na domu, premestitev, dopust ...

Delavske pravice v času epidemije

Epidemija koronavirusa je čez noč spremenila naše življenje. Med najpomembnejšim v našem življenju so vsekakor delovna razmerja, ki morajo biti prilagojena čim manjši možnosti širjenja koronavirusa. Ponujajo se nam druge oblike dela, ponekod dela zmanjkuje ... »Tako delodajalce kot zaposlene pozivamo k strpni medsebojni komunikaciji in k temu, da naj se delodajalec in delavec o čim več rešitvah dogovorita,« svetuje ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

BRANKO JERANKO

Najpomembnejše je, da naj delavci ne podpisujejo sporazumov o prenehanju pogodbe o zaposlitvi, če tega ne želijo. V nasprotnem primeru lahko izgubijo pravico do prejemanja nadomestila za čas brezposelnosti in odpravnine (razen v primeru upokojitve). Delavci morajo biti pozorni tudi na to, da ne podpisujejo praznega lista papirja.

Ena od rešitev v času epidemije je delo na domu. Tega delavcu delodajalec enostransko ne more odrediti, a mu lahko zaradi spremenjenih okoliščin ponudi novo pogodbo o zaposlitvi za delo na domu, za katero je potreben delavčev pristanek. Za delo na domu se šteje tudi delo na daljavo, ki ga delavec opravlja tako, da uporablja informacij-

sko tehnologijo. »Delavec in delodajalec se lahko dogovorita o delu na domu za celotno trajanje delovnega časa, kar pomeni, da lahko delavec delo opravlja samo na domu oziroma v prostorih po svoji izbiri,« navaja ministrstvo. Prav tako je mogoča pogodba, ki določa, da lahko zaposleni opravlja delo na domu le del svojega delovnega časa. To lahko pomeni le nekaj ur, posamezen dan ali več dni v tednu. »Izrecno je določeno, da ima delavec pravico do nadomestila za uporabo svojih sredstev pri delu na domu, pri čemer se višina nadomestila določi s pogodbo o zaposlitvi,« še omenja ministrstvo. Treba je tudi povedati, da ima delavec, ki opravlja delo na domu, enake pravice kot tisti, ki dela v

prostorih delodajalca. O tem, da namerava organizirati delo na domu, mora delodajalec obvestiti inšpekcijo za delo. Ta lahko takšno delo prepove v primerih, če je za delavca ali njegovo okolje škodljivo ter če gre za dela, ki se jih doma ne sme opravljati.

Na drugo delovno mesto

Čas epidemije sili delodajalca v različne ukrepe. In kako je v primeru, če želi delodajalec delavca premestiti na drugo delovno mesto? Za to dejanje je načeloma potrebna nova pogodba o zaposlitvi. Med delovnim razmerjem seveda lahko pride do okoliščin, zaradi katerih potrebuje delodajalec delavca na drugem delovnem mestu. »Novejše kolektivne pogodbe dejavnosti praviloma vsebujejo določbo o začasnem opravljanju drugega dela in pri tem določajo dopustne razloge za odrejanje drugega dela, časovno omejitev takšnega dela, plačo, ki pripada delavcu v tem času, in druge pogoje za takšno delo,« odgovarja ministrstvo za delo. Možnost začasnega opravljanja drugega dela omogoča tudi 33. člen Zakona o delovnih razmerjih. V 169. členu je urejena tudi možnost spremembe dela zaradi naravnih ali drugih nesreč. To je mogoče v primeru, ko je ogroženo življenje in zdravje ljudi ali delodajalčevo premoženje. V takšnih primerih sta lahko vrsta in kraj opravljanja dela začasno spremenjena tudi brez delavčevega soglasja, vendar le dokler trajajo te izjemne okoliščine.

Na dopust?

Pri odločanju o koriščenju letnega dopusta mora delodajalec upoštevati potrebe delovnega procesa, možnosti za počitek in rekreacijo delavca ter njegove družinske obveznosti. Ali lahko delodajalec odredi letni dopust v času izpada dela ali zaradi poslovnih razlogov med začasnim čakanjem na delo ali odrejeno karanteno? »V dogovoru z delavcem se je mogoče dogovoriti tudi o izrabi letnega dopusta, vendar mora delodajalec upoštevati navedene zahteve, ki omejujejo njegovo diskrecijo z namenom, da se letni dopust uresniči v skladu z njegovim temeljnim namenom,« sporoča ministrstvo.

In kako je s kolektivnim dopustom? Delodajalec ga lahko določi. »Zaradi ureditve temeljnega namena letnega dopusta je pri tem bistveno, da ne omeji

Neplačane odsotnosti z dela – to je neplačani dopust ali izredni dopust – delodajalec ne more odrediti enostransko. Splošna delovna zakonodaja takšne oblike delavčeve odsotnosti ne ureja, urejajo pa jo kolektivne pogodbe. Nekatere določajo, da se morata delavec in delodajalec dogovoriti tudi glede obveznosti plačila prispevkov (v primeru odsotnosti nad 30 dni). Gre za tolmačenje ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

ali negira pravice delavca delovnega procesa, je bistveno, da delavcu omogoči tudi izrabo ustreznega dela letnega dopusta v času, ko se prvenstveno upoštevajo možnosti počitka in rekreacije ter družinske obveznosti delavca.

Tudi med delom na domu mora delodajalec vpisovati v evidenco podatke o številu ur, skupno število opravljenih delovnih ur s polnim in krajšim delovnim časom ter nadure. »Delavec, ki opravlja delo na domu, mora torej voditi dnevno evidenco delovnega časa ter jo posredovati delodajalcu. Menimo, da je mogoč tudi poenostavljen dogovor, da delavec sporoča podatke o številu dejansko opravljenih ur dnevno le, če so te drugačne od osem ur,« odgovarja ministrstvo za delo.

Delodajalec mora zagotoviti varnost in zdravje delavcev v vseh okoliščinah in razmerah. Posebno skrb mora nameniti nosečnicam, mladim in starejšim delavcem ter tistim, ki imajo zmanjšano možnost dela. »Delodajalec mora sprejeti takšne ukrepe, ki zmanjšujejo izpostavljenost na najmanjšo raven okužbe. Pri ukrepanju so mu lahko v pomoč priporočila NIJZ in drugih pristojnih ustanov. Poleg tega mora delodajalec upoštevati vsakokratne uredbe in druga navodila vlade,« navaja ministrstvo za delo.

Miro Cerar je bil dvakrat olimpijski, štirikrat svetovni in desetkrat evropski prvak.

Po letošnji prireditvi Športnik Celja so se z Miro Cerarjem fotografirali številni celjski športniki in športni delavci.

Pogovor z legendarnim slovenskim športnikom Mirom Cerarjem

»Olimpijske igre morajo biti kasneje, a to je le moje mnenje«

Mladi bodo težko doumeli, tudi sam tega nisem doživel, toda starejši bodo pritrdili – kar so danes za nas Slovence Luka Dončić, Anže Kopitar, Jan Oblak, Primož Roglič in morda še kdo, je bil nekoč Miro Cerar. Osvojen olimpijsko zlato na konju z ročaji leta 1964 v Tokiu je štiri leta kasneje ubranil v Ciudadu de Mexicu. Na velikih tekmovanjih je zbral kar petdeset odličij. Zlati konjenik, bog konja z ročaji, zadnji gimnastični romantik ...

DEAN ŠUSTER

A Miro Cerar je ostal preprosto človek. Vselej je umirjen, preudarnih misli, dostopen za razliko od marsikoga. Ničlikokrat se je odzval vabilom športnih zvez po Sloveniji in s svojim prihodom počastil njihove prireditve. Je reden gost na slavnostnih prireditvah Športnik Celja. V začetku leta smo se z njim zapletli v daljši pogovor, toda morali smo ga poklicati znova, v soboto. Namreč lani so člani Izvršnega odbora Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez na redni seji sklenili, da bo vodja slovenske reprezentance na olimpijskih igrah (OI) v Tokiu prav Cerar. To je bilo priznanje olimpijcu, ki je

tedaj dejal: »Štejem si v veliko čast, da bom vodil najboljše slovenske športnice in športnike na olimpijskih igrah v japonski prestolnici, na katero me vežejo res lepi spomini. Ob zaupani nalogi izvršnega odbora Olimpijskega komiteja Slovenije čutim predvsem veliko odgovornost in verjamem, da bom ob pomoči strokovnega vodstva reprezentance Slovenije kos zastavljeni nalogi.«

Po kar 56 letih je bila pred vami ponovno »operacija Tokio«. Razmere v svetu jo postavljajo v negotov položaj. Kaj se bo zgodilo z največjo športno prireditvijo na svetu?

Vse je v rokah Mednarodnega olimpijskega komiteja

Miro Cerar se je pred osmimi leti udeležil odprtja razstave Celjski olimpijski 1936–1988 v Zgodovinskem arhivu Celje, katerega direktor je Borut Batagelj (na fotografiji levo).

»Priprave športnikov so močno okrnjene, a tudi mnoge spremljajoče stvari ne gredo po načrtih. Olimpijske igre morajo biti izvedene kasneje, a to je le moje mnenje.«

(Mok) in japonske vlade. Videli bomo, ali bosta vztrajala v svoji nameri. V trenutnih razmerah bi bilo zelo težko vse skupaj izvesti v predvidenem terminu. Najbrž ne bi bilo pametno vztrajati. Priprave športnikov so močno okrnjene, a tudi mnoge spremljajoče stvari ne gredo po načrtih. Olimpijske igre morajo biti izvedene kasneje, a to je le moje mnenje. Okoliščine so neugodne, toda ponavljam, Mok in država prirediteljica bosta najbolje seznanjena s podrobnostmi.

Kaj počnete v nenavadnem obdobju za človeštvo?

Nič posebnega. Moramo biti disciplinirani in se držati napotkov. Ni vsega konec, lahko najdemo čas za osebno regeneracijo. Takšno je pač življenje.

Športnemu Celju je v veliko čast, da ga redno obiskujete na slavnostnih

prireditvah ob razglasitvi najboljših športnikov v občini. Zakaj ste tako pozorni?

Vsi športniki s tega področja si zaslužijo pozornost Olimpijskega komiteja Slovenije, katerega član sem. Celjski športni bazen je bil in je še vedno zelo bogat. Njegovi predstavniki še naprej dosega čudovite rezultate.

Lani ste dopolnili osem desetletij. Ste se sami pripe-ljali?

Da, vselej sem sam za volanom.

Športno Celje pričakuje, da bo v Tokio pospremlilo precej olimpijcev. Tam ste vi doživeli svoj prvi zvezdni trenutek. Kaj se je zgodilo dve leti pred olimpijskimi igrami, ko so vas povabili v Tokio, a ga niste obiskali?

Pred mano sta bila dva izpita na pravni fakulteti. Ko me je

na izpitu zagledal profesor, ki je bil tudi športni funkcionar, se je začudil in vprašal, kaj delam tukaj. V strahospoštovanju sem odvrnil, da sem ostal doma zaradi njega oziroma dveh izpitov. »Tako neumnega študenta pa še nisem videl,« mi je rekel. Tedaj je bila namreč redkost, da je kdo lahko tako daleč odpotoval. Naslednje leto sem vendarle odpotoval v Tokio na predolimpijske igre, ki so jih Japonci pripravili v želji, da bi vse stvari pravočasno testno preverili.

Leto kasneje ste se domov vrnili z dvema olimpijskima kolajnama. Kolikokrat ste se še vrnili na Japonsko?

Tja so me povabili leta 1970 po svetovnem prvenstvu v Ljubljani, ki je bilo moje zadnje veliko tekmovanje. Desetletje kasneje smo bili v Tokiu nosilci zlatih odličij z OI leta

1964. Na Japonskem sem bil pred nekaj leti na zasedanju svetovne gimnastične federacije, lani sta me tja povabila japonski vladni urad in organizacijski komite olimpijskih iger. Pripravili so sprejem v manjšem mestu. No, to manjše mesto ima pol milijona prebivalcev. Tam je bil tudi Shuji Tsurumi, ki je osvojil srebrno medaljo na konju z ročaji. Na razstavnem prostoru je stal konj, na katerem sva tekmovala leta 1964. Imenitno so ga ohranili. Tsurumi je v slavnostnem nagovoru omenil, da so me Japonci poimenovali za boga konja. In da so zelo cenili tudi moje dosežke na drogu in bradlji. V spominu so mi torej ostali spoštovanje, ki so mi ga izkazali, izjemno gostoljubje in negovanje tamkajšnje tradicije.

Osnovni element na konju z ročaji je še vedno isti, je pa jasno, da so vrhunski telovadci v pol stoletja dodali še težavnejše elemente, pospešili hitrost, posodobili doskok ... Toda lahkotnost in elegantnost vaše izvedbe, v kateri lahko uživamo ob gledanju posnetkov, sta brezčasni.

Vse je napredovalo, tudi vaje na konju z ročaji. A če se vrneva k vašemu vtisu ... Tudi drugi mi izkazujejo podobno videnje. Malo pred koncem svojega tekmovalnega obdobja sem od Mednarodne gimnastične federacije dobil priznanje. Odlikovala me je za prispevek k načinu izražanja telovadbe. Morda sem res imel poseben slog. Na to me večkrat spomni Celjan Andrej Pavčič, moj vrstnik, ki je bil vsestranski športnik.

Je obdobje med 24. julijem in 9. avgustom, ko so pred-

»V strahospoštovanju sem odvrnil, da sem ostal doma zaradi njega oziroma dveh izpitov. Tako neumnega študenta pa še nisem videl,« mi je rekel profesor.«

Miro Cerar je pred tremi leti spregovoril na otvoritveni slovesnosti 41. Srečanja slovenskih športnikov iz obmejnih dežel in Celja, ki je bila na Glavnem trgu.

Zlata selekcija, sestavljena iz nekdanjih odličnih športnikov, je jeseni leta 1989 v žalski dvorani zmagala na obeh tekmah. Mira Cerarja so organizatorji presenetili s torto, vsi prisotni so mu zapeli rojstnodnevno pesmico. Foto: arhiv NT (Edi Masnec)

videne letošnje olimpijske igre, neugodno za športnike?

Zelo, tedaj ponavadi vlada izjemna vročina ob veliki vlagi. Zna biti zelo neprijetno. Sledile naj bi še paraolimpijske igre. Športnikom invalidom Japonci namenjajo veliko pozornost.

Vam je med športno kariero pomagalo tudi celjsko podjetje Cetis?

Če se prav spominjam, sem bil tam zaposlen eno leto. Sodeloval sem s čudovitimi

ljudmi. Po končani pravni fakulteti sem končal tudi del študija na fakulteti za šport.

Vrhunski športniki vedno težje združujejo treninge in tekme z učenjem oziroma šolanjem. Vam je to uspelo. Kakšen je vaš pogled?

V mojem času je bil pristop do športa in nasploh do življenja drugačen. Moja generacija je bila vajena določenih etičnih lastnosti, odgovornosti, poštenosti, pridnosti. Ni bilo nujno, da si odličnjak. Toda kdor je dobil negativno oce-

no, ni smel v telovadnico. To je bila najhujša kazen. Živeli smo v času amaterskega športa. Priprava na življenje je bila skozi šolo in ne skozi šport. Slednji te je vzgajal, te tudi izoblikoval, a od njega se ni dalo živeti. Tudi sam sem čutil, da je bilo kasneje premalo pozornosti do mladih športnikov glede izobrazbe. Redkim je namreč dano, da so dejavni v panogi, v kateri lahko z vrhunskostjo tudi zaslužijo. Pri večini tega ni. Mnogi olimpijski komiteji zdaj delajo na »dvojni karieri«, torej da vzporedno s tekmovalno dejavnostjo skrbijo za izobraževanje mladih športnikov. Načinov je več, izstopa omogočanje

Pri petdesetih letih je bil Miro Cerar sposoben za marsikatero akrobatsko vragolijo. Foto: arhiv NT (Ljubo Korber)

opravljanja izpitov v daljšem časovnem obdobju.

V letih pred slovensko osamosvojitvijo ste bili še zelo športno dejavni. Se spominjate nogometne tekme Zlate selekcije leta 1989 v Žalcu, kjer so vam pripravili presenečenje ob srečanju z abrahamom?

Tekme so bile v dobrodelne namene, za paraplegike. Vse je organiziral Tone Fornezzi Tof. Srečevali smo se že odsluženi športniki, da tako rečem. Druženje je bilo prijetno, spomini na izjemno humanitarno akcijo so zelo lepi. Dogodkov se seveda še zelo dobro spominjam, tudi žalskega.

Foto: SHERPA

»Redkim je dano, da so dejavni v panogi, v kateri lahko z vrhunskostjo tudi zaslužijo. Mnogi olimpijski komiteji zdaj delajo na 'dvojni karieri', torej vzporedno s tekmovalno dejavnostjo skrbijo za izobraževanje mladih športnikov.«

Japonski premier Shinzo Abe je v torek predlagal predstavitev poletnih olimpijskih iger v Tokiu za eno leto. Predlog je predstavil predsedniku Mednarodnega olimpijskega komiteja (Mok) Thomasu Bachu, ki ga je po besedah Abeja sprejel. Mok je že uradno potrdil, da so olimpijske igre predstavljene. Odločitev je že pozdravil tudi Olimpijski komitej Slovenije. Dokončno odločitev morajo potrditi še izvršni odbor Moka, japonski olimpijski komitej in država gostiteljica.

Predsedniki celjskih klubov o težavah v trenutni krizi

Najprej boj za zdravje, kasneje za obstoj klubov

V zadnjem času so vedno glasnejše športne organizacije, ki zaradi pandemije koronavirusa zahtevajo preložitve olimpijskih iger. Predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Thomas Bach je trmasto vztrajal, da je za predstavitev še prekmalu, v ozadju so nanj najbrž močno pritiskali japonski prireditelji. Nogometaši se bodo na Euru 2020 zbrali naslednje leto, odpovedana je kolesarska dirka Po Sloveniji in še mnogo drugih tekmovanj, čeprav je do njihovih začetkov preostalo še relativno veliko časa.

DEAN ŠUSTER

Vodja slovenske odprave na olimpijske igre v Tokio Miro Cerar je (v soboto) v pogovoru za naš časopis izrazil svoje mnenje glede največje športne prireditve na svetu, ki je medtem že bila preložena. Vodilni mož celjskega Judo kluba Z' dežele Sankaku Marjan Fabjan se strinja, da olimpijske igre letos niso izvedljive. Svojim varovankam in varovancem je pripravil načrt, kako voditi na majhnem prostoru. Poklicali smo predsednike treh celjskih klubov, rokometnega, nogometnega in atletskega. Zanimalo nas je, kako so se soočili s trenutnim položajem in katere posledice predvidevajo. Zavedajo se, da podjetja denarja ne bodo darovala za šport, če ga bodo komaj spraskala za plače delavcem.

Igralce pripraviti na tekme

Največ fantov imata v trenaznem procesu rokometni in nogo-

metni klub. Predsednik RK Celje Pivovarna Laško je Jernej Smisl: »Tako po pokalni tekmi v Krškem, ki je bila odigrana 11. marca, smo sprejeli ukrepe. Prekinili smo vse dejavnosti v klubu. Za ljudi, zaposlene v pisarnah, smo uvedli delo od doma. Upoštevamo navodila, vsi smo zdravi. Pospešeno potekajo pogovori o koncu domačih tekmovanj. Neodgovorno bi bilo do igralcev, če bi jih prehitro vrnili na igrišča, saj niso ustrezno pripravljene, čeprav vadijo po svojih najboljših močeh. Kar se tiče lige prvakov, čakamo na ukrepe Evropske rokometne zveze.« Preživetje ljudi je na prvem mestu, kmalu bo sledilo razmišljanje o preživetju klubov. »Vsekakor. Mi o tem že tuhtamo, zavedamo se, da bo kriza pustila posledice v gospodarstvu. Odgovorno je, da se pripravljamo na tisto, kar bo sledilo čez nekaj mesecev.« Celjski klub se

Jernej Smisl

Miloš Rovšnik

Stane Rozman

poleg vsega ostalega nadeja, da bo odigral tekmo osmine finala lige prvakov v svoji dvorani. Smisl je dodal, da je treba sprejeti pravične rešitve. Meni, da nadaljevanje tekmovanja v prvi slovenski ligi ni več smiselno in da bi bilo ustrezno povečanje lige na 14 klubov, kajti nižje uvrščene ekipe niso imele možnosti boja za obstanek.

Morda v začetku maja

Tudi nogometaši celjskega prvoligaša so poskrbeli za presežek, saj so po 25 krogih (od 36) na drugem mestu 1. SNL. Predsednik NK Celje je Miloš Rovšnik: »Od petka, trinajstega, so vsi igralci, trenerji in ostali na svojih domovih. Spoštujemo ukrepe, ki so nujni za rešitev krize.« Odbor NZS za nujne zadeve je sprejel sklep, da se prekinitev tekmovanj podaljša do preklica, ki ga ne pričakujejo pred začetkom maja. »Naše član-

sko moštvo je bilo v dobrem zagonu. Upam, da bo stanje igralcev podobno, kot je bilo na letošnjih petih tekmah. V času, ko se je ustavil denarni tok, pričakujemo seveda posledice v gospodarstvu, ki je podpornik športa. Treba bo ustrezno ukrepati za premostitev težav. Moramo biti optimisti. Za vsako stvar je zdravilo in tudi kmalu se bo našlo za zadnjo težavo.« Celjskim nogometašem se po daljšem času obeta nastop v evropskem pokalu.

»Že vajeni težkih razmer«

V malo boljšem položaju od klubov v ekipnih športih so predstavniki Atletskega društva Kladiivar Celje, kar je v pogovoru med drugim priznal predsednik kluba Stane Rozman: »Razglasitev epidemije in resnost situacije sta nas tako kot vse državljanje Slovenije

zelo prizadeli. Mogoče so atleti od ostalih športnikov za malenkost na boljšem, saj tekmujejo v individualnem športu. Najprej smo prekinili vadbo v atletski šoli, nato so končale treninge mladinske kategorije. Trenerje vrhunskih športnikov smo pozvali, naj pripravijo individualne treninge. Naš štadion je zaprt.« Odgovor na prošnjo Olimpijskega komiteja Slovenije, da bi se lahko olimpijski kandidati kolikor toliko nemoteno pripravljali, je bil negativen. »Trebalo bo počakati in potrpeti. Atleti so bili vajeni težkih razmer tudi v preteklosti. Zdravstvena katastrofa se bo poznala na gospodarstvu in posledično na sponzoriranju športa. Upam, da bo tudi šport deležen podpore države,« je zaključil Rozman, ki je prepričan, da bodo atleti iznajdljivi pri iskanju načinov ustrezne vadbe.

Foto: SHERPA

**MUNICIPIUM CLAUDIUM
CELEIA**

KMALU
NOVA KNJIGA O ANTIČNI CELEJI

Reviji je priloženo tudi sladko, praktično darilo Oreo powder ali Oreo crumbs.

ŽE v prodaji

Humovit
SUBSTRATI ZA VAŠ VRT
za rastline hit

**IZ NARAVE
ZA RASTLINE
ZDRAVE**

CINKARNA
www.cinkarna.si

**VODOVOD
KANALIZACIJA**
JAVNO PODJETJE, d.o.o., Lava 2a, 3000 Celje

**OBVESTILO O KVALITETI PITNE VODE V VODOVODNIH SISTEMIH V UPRAVLJANJU
PODJETJA VODOVOD-KANALIZACIJA CELJE V LETU 2019**

V letu 2019 so rezultati laboratorijskih preiskav pitne vode iz vodovodnih sistemov v upravljanju podjetja Vodovod-kanalizacija na območju Mestne občine Celje ter občin Vojnik, Štore in Dobra zelo spodbudni in dokazujejo, da je za pitno vodo **odlično poskrbljeno**. Tudi v omejenem letu so imeli občani Celja, Vojnika, Štor in Dobre zagotovljeno **varno oskrbo z vidika zadostnih količin in kakovosti pitne vode**.

VODOVODNI SISTEM	MIKROBIOLOŠKE PREISKAVE			FIZIKALNO-KEMIJSKE PREISKAVE		
	skupaj notranji nadzor, državni monitoring			skupaj notranji nadzor, državni monitoring		
	število vseh odvzetih vzorcev	število neskladnih vzorcev	% neskladnih vzorcev	število vseh odvzetih vzorcev	število neskladnih vzorcev	% neskladnih vzorcev
CELJE	507	4	0,79	342	1	0,29
SVETINA	14	0	0,00	14	0	0,00
KOŠNICA - TREMERJE	22	0	0,00	23	1	4,35
FRANKOLOVO	18	1	5,56	11	0	0,00
KAPELCA	17	0	0,00	11	0	0,00
DOBRNA	46	0	0,00	31	0	0,00
BRDCE	12	0	0,00	4	0	0,00

Tabela 1: Rezultati rednih in občasnih laboratorijskih preiskav pitne vode v sistemih v upravljanju podjetja Vodovod-kanalizacija v letu 2019

Poleg rednih in občasnih mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav smo skladno z letnim planom izvajali ciljane preiskave posameznih kemijskih parametrov (trihalometanov, triazinskih pesticidov, težkih kovin idr.), že leta pa izvajamo tudi tedenski monitoring vsebnosti nitratov v omrežju vodovodnega sistema Celje – Osrednje oskrbovalno območje. Vsi odvzeti vzorci so bili skladni z zahtevami zakonodaje.

Laboratorijske preiskave pitne vode izvajamo v okviru našega **notranjega nadzora** skladno s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17). Hkrati z izvajanjem notranjega nadzora upravljalca poteka tudi **monitoring pitne vode**, ki ga zagotavlja Ministrstvo RS za zdravje.

Podrobnejše podatke o kakovosti pitne vode v vodovodnih sistemih v našem upravljanju lahko najdete na naši spletni strani <http://www.vo-ka-celje.si/> (pod zavihkom Oskrba s pitno vodo, Nadzor nad kvaliteto), in sicer pod naslovom Poročilo o izvajanju oskrbe s pitno vodo ter odvajanju in čiščenju odpadne vode v letu 2019.

26. 2. - 11. 4. 2020 www.brezalkohola.si

Za zdravje in zdrave odnose

40 dni brez alkohola
V znamenje solidarnosti z vsemi, ki trpijo zaradi alkohola.

Medijski pokrovitelj: Novi tednik in Radio Celje

televizija celje
KONTAKT: 03/42 88 266, marketing@tvcelje.si
www.tvcelje.si

DOGODKI DNEVA
od ponedeljka do petka ob 18.30 in 22.15

SiOL kanal 673, amio zanesljivo kanal 306, telemach kanal 271, T2 kanal 152

OPREMA
PRODAM
KOTNO sedežno garnituro in starejše omare prodamo. Telefon 041 810-382. 318

ŽIVALI
PRODAM
KOKOŠI nesnice jarkice, rjave, črne, grahaste in bele, pred nesnostjo, prodamo, pripeljemo na dom. Telefon 070 545-481. p
NESNICE, rjave, grahaste, črne, pred nesnostjo, prodamo. Brezplačna dostava po celotni Sloveniji. Vzreja nesnic Tiboot, telefon (02) 582-1401. n
KOKOŠI nesnice, mlade, grahaste, rjave, črne, štajerke, prodamo. Ob nakupu 10 kokošk petelina podarimo. Živali so redno cepljene in nimajo odščipnenih kljunov, zato so primerne za kmečko rejo. Kmetija Lešer, Lopata 55, Celje, telefon 031 461-798, 041 763-800, 051 379-031. p
TELIČKO simentalko, staro tri tedne, prodam. Telefon 031 422-606. 319

KUPIM
DEBELE, suhe krave in telice, kupim. Plačilo takoj + DDV. Telefon 041 653-286. š 60
PITANE krave in telice za zakol, po širši štajerski, kupim. Plačilo takoj + davek. Telefon 040 647-223. p

KMETIJSKI PRIDELKI
PRODAM
KAKOVOSTNO domače belo vino prodam. Telefon 031 421-161 ali 041 661-729. p
KOCKE sena in otavo prodam po 1,75 EUR/kocko. Telefon 041 518-421. 321

ZMENKI
49-letni moški z lepim nasmehom, podjetnik, iz okolice Domžal, 175 cm, rekreativni športnik, nekadilec, ljubitelj narave, morja, vegetarijanec, išče sebi primerno žensko. Telefon 031 695-370. p

Poroke
Laško Poročila sta se: Špela KUŠER in Pavle JANČIČ, oba iz Laškega.

*Čprav čas izniči vse,
kar nas na zemljo veže,
tvoja moč do srca globin ljubezni
naše seže. Hvaležni, ker si bil!*

V SPOMIN

Mineva 10 let, odkar je na novo potovanje odšel dragi mož, oče, dedek in naš veliki učitelj

AVGUST BREČKO

iz Gorice pri Slivnici
(23. 7. 1936 – 24. 3. 2010)

Za vedno v naših srcih!

Vsi tvoji

*Ko tvoje zaželimo si bližine,
gremo tja, v ta mirni kraj tišine,
tam srce se tiho zjoče,
saj verjeti noče,
da te več med nami ni.
Čprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi ...
Med nami si!*

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prehitri izgubi dragega sina, partnerja, atija, brata, strica, nečaka

UROŠA ČANŽEKA

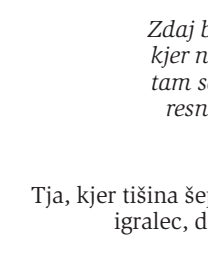
iz Pečovja 19 nad Štorami

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečena sožalja ter podarjeno cvetje in sveče.

Posebna zahvala pevcem Moškega pevskega zbora Pod gradom, svetinski godbi na pihala, trobentaču za zaigrano Tišino, motoristom, pevcem cerkvenega pevskega zbora sv. Cecilije, gospodu patru Marjanu iz župnije sv. Cecilije in župniku gospodu Mihuhu Hermanu s Teharja za lepo opravljen pogrebni obred, vsem gasilcem ter Prostovoljnemu gasilskemu društvu Zagrad-Pečovnik, ki so pospremili Uroša na zadnji poti.

Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi, ki ga nosimo v srcu.

*Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.*
(S. Gregorčič)

Tja, kjer tišina šepeta, je odšel naš veliki slovenski igralec, dragi sodelavec in prijatelj

JANEZ BERMEŽ

dramski igralec
(1935 – 2020)

V svoji dolgoletni karieri je močno zaznamoval Slovensko ljudsko gledališče Celje in tudi celoten slovenski gledališki prostor.

Dragi Janez, počivaj v miru!
Pogrešali te bomo.

Kolektiv SLG Celje

*Ko pošle so ti moči,
zaprla trudne si oči,
zdaj tiho, mirno spiš,
bolečin več ne trpiš,
a čprav spokojno spiš,
v naših srcih še živiš.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, babice, sestre, tašče, tete, botre in sosede

IVANKE VIDEČ

iz Oleš pri Laškem
(20. 1. 1953 – 15. 3. 2020)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste na v teh težkih trenutkih stali ob strani. Hvala Splošni bolnišnici Celje, hematološkemu oddelku, dr. Rezarjevi, dr. Rateju, patronažni sestri Tomislavi Kordiš, govornikoma gospodu Kaplu in gospodični Marjetki za ganljive besede ob slovesu, gospodu župniku Iztoku Hanžiču ter Komunalni Laško za opravljene storitve. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Žalujoci: mož Jože, sinovi Franci, Joži in Marjan z družinami ter ostalo sorodstvo

*Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in veselje,
prava in ena sama,
za vse življenje.*
(Tone Pavček)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

ZOFIJE KOLAREC

rojena Albreht
iz Rožnika v Laškem
(7. 5. 1932 – 18. 3. 2020)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izražena pisna in ustna sožalja, darovane sveče in tolažilne besede. Posebna zahvala gospodu dekanu Roku Metličarju za lepo opravljen obred, Žanu Jurkošku za odpete pesmi, Mihuhu Salobirju in Franju Mačku za odigrane žalostinke in Komunalni Laško za organizacijo pogreba.

Zaradi razmer v državi hvala vsem tistim, ki ste se z lepo mislijo skupaj z nami poslovili od nje.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala

Žalujoci: vsi njeni

*Čprav te med nami več ni,
tvoja ljubezen v nas še vedno živi.*

ZAHVALA

Na prvi pomladni dan smo se z bolečino v srcu v družinskem krogu poslovili od ljubljenega moža, atija, dedija in tasta

FRANCA KREGARJA

Njegova dobrotina in ljubezen nas bosta spremljala in vzpodbujala tudi sedaj, ko ga ni več. Spomin na njegovo toplino in iskrenost nam bo lajšal bolečine.

Iskrena hvala vsem, ki ste njemu in nam v času boleznih stali ob strani. Posebna zahvala osebnim zdravnicam dr. Esteri Podgoršek, sestri Suzani, patronažni službi ZD Šentjur in negovalkam Doma starejših Šentjur. Zahvaljujemo se tudi Hematološko-onkološkemu oddelku Splošne bolnišnice Celje, posebej dr. Albinu Rezar Planko, sestri Ivi in ostalemu osebju.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izražena sožalja.

Posebna zahvala kolektivom podjetja Kovintrade, d. d., Pivovarne Laško Union ter njegovim kegljačem in kegljačicam Društva upokojencev Celje.

V naših srcih bo živel večno.

Njegovi najdražji: žena Majda, hčerka Barbara in sin Rok z družinami

OSTALO

PRODAM

SUHA bukova drva na paleti dolžine 25, 33 in 50 cm, z dostavo, prodam. Telefon 041 252-132.

GORENJE Muta, šrotar, dve alpin, varilni aparat, stiskalnica »prešo« in drugo prodam zaradi selitve. Telefon 041 710-193.

TRAMPOLIN, fi 305, vse novo razen ogrodja, prodam za 80 EUR. Špela Zajc, Liboje 82, Petrovče.

NAJVIŽA
narodnozabavna TV oddaja

Vsak četrtek ob 20.00
na programu
VTV - Vaše televizije

VTV - Vaša televizija, Žarova c. 10, Velenje
t.: 03 898 60 00, vtv.studio@siol.net
www.vtvstudio.com, www.facebook.com/najviza

MED TEDNOM
SAMRA
TELENOVELA
21.00

ARĀNA

V OMREŽJU VAŠEČA OPERATERJA: T-2 193, TELEMACH 129, EON 700, TELEKOM 688, A1 311

VEDEŽEVANJE, ASTROLOGIJA,
NUMEROLOGIJA, REIKI, FENG SHUI

www.astrocenter.si
090 77 77

2,19 €/min. iz omrežja Telemach, cena iz drugih omrežij določajo drugi operaterji

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, tašče, ome in praome

OLGE LESKOVŠEK

iz Stopč pri Grobelnem
(11. 5. 1925 – 18. 2. 2020)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku ter darovali cvetje in sveče.

Žalujoci: sinova Milan in Željko z družinama

Smrti

Celje
Umrli so: Dragutin KAJBA iz Škofje vasi, 82 let, Ivana KOREN iz Velenja, 90 let, Bogomir - Mirko JUG iz Celja, 79 let, Erik PEPEL z Vranskega, 84 let, Franc KRAJNC iz Prebolda, 74 let, Valentin PIRC iz Šempetra v Savinjski dolini, 80 let, Štefanija KUNDIŠ iz Celja, 81 let, Zvonko GUNDELJ iz Celja, 64 let, Marija LJUBIČ iz Celja, 90 let, Ana KRULEC iz Štor, 90 let, Jožef ŽABOTA iz Celja, 67 let, Frančiška

NOVAK iz Laškega, 85 let, Jožef TOPLIŠEK iz Laškega, 78 let.
Laško
Umrli je: Jožef KRAJNC iz Laškega, 68 let.
Žalec
Umrli so: Fortunat LEGNAR iz Letuša, 52 let, Štefan PETERNEL iz Andraža nad Polzelo, 58 let, Jožef ČREŠNIK iz Studenc, 50 let, Janko LOČNIKAR iz Orle vasi, 68 let.
Velenje
Umrli je: Ana SKARLOVNIK iz Šoštanja, 87 let.

Tanja Seme

Boštjan Oder

Branko Ogrizek

Nič nas ne ustavi

Tudi na Radiu Celje se je radijsko delo v zadnjih dneh precej spremenilo. A to ne pomeni, da delamo manj. Nasprotno. Naši novinarji in tehniki so te dni res doma, a dela imajo veliko več kot ponavadi. Odkar v Sloveniji in svetu težave povzroča koronavirus, smo na preži za vsako novo informacijo, ki vam jo posredujemo takoj. Vsak dan poleg stalnih vsebin ponujamo še posebno rubriko V središču, ki jo objavljamo dvakrat dnevno. Seveda ob tem nismo pozabili na sproščujoč in zabaven radijski program. Naši moderatorji ga dnevno oblikujejo in vodijo, da ste lahko vi doma na varnem ter obenem obveščeni o vsem, kar vas zanima. Ostanite zdravi, ostanite doma in ostanite še naprej prijatelji Radia Celje.

radio celje

Vedno z menoj!

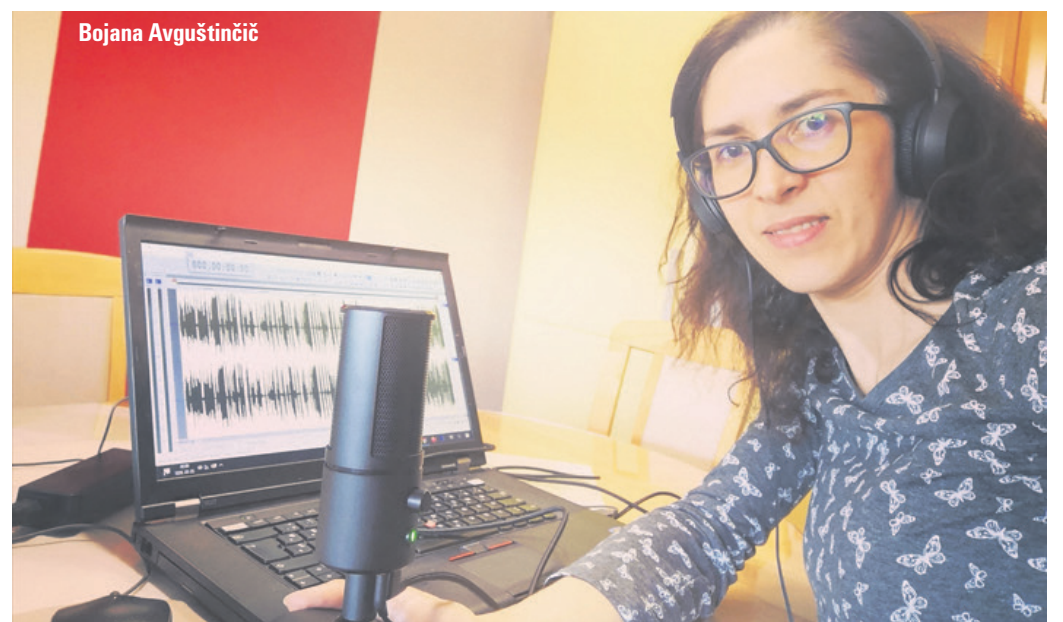
Simona Šolinič

Aljoša Bončina

Luka Žerjav

Bojana Avguštinčič

TEDENSKI SPORED RADIA CELJE

90.6 | 95.1 | 95.9 | 100.3 MHz

Četrtek, 26. marec

5:30 Začetek jutranjega programa; 6:00 Vremenska napoved; 6:30 Regija danes; 7:00 Globalne novice; 7:30 Regija danes; 8:00 Globalne novice; 8:30 Regija danes; 9:00 Globalne novice; **9:20 Naši očaki**; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 10:30 Regija danes; 11:00 Globalne novice; **11:20 Kalejdoskop**; 12:00 Globalne novice; **12:20 Atlas narave**; **13:00 Poročila**; 13:40 Šport danes; 14:00 Globalne novice; 14:30 Regija danes; 15:00 Globalne novice; 15:30 Regija danes; 16:00 Globalne novice; **17:00 Kronika**; **17:30 Osmrtnice**; 18.20 Gospodarski utrip regije (ponovitev); 19:20 Kalejdoskop (ponovitev)

Petek, 27. marec

5:30 Začetek jutranjega programa; 6:00 Vremenska napoved; 6:30 Regija danes; 7:00 Globalne novice; 7:30 Regija danes; 8:00 Globalne novice; 8:30 Regija danes; 9:00 Globalne novice; **9:15 Milenium**; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 10:30 Regija danes; 11:00 Globalne novice; **11:20 Za zdravje**; 11:40 Kulturni mozaik; 12:00 Globalne novice; **13:00 Poročila**; 13:40 Šport danes; 14:00 Globalne novice; 14:30 Regija danes; 15:00 Globalne novice; 15:30 Regija danes; 16:00 Globalne novice; **17:00 Kronika**; **17:30 Osmrtnice**; 18.20 Za zdravje (ponovitev); 19:20 Hiša glasbe (ponovitev)

Sobota, 28. marec

6:20 Milenium (ponovitev); 8:00 Začetek programa; 9:00 Globalne novice; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 11:00 Globalne novice; 11:40 Kulturni mozaik; 12:00 Globalne novice; 13:00 Globalne novice; 14:00 Globalne novice; **14:20 Vitamin C**; 15:00 Globalne novice; 16:00 Globalne novice; **17:30 Osmrtnice**; **20:00 Nora sobota**

Nedelja, 29. marec

6:20 Naši očaki (ponovitev); **7:20 Luč sveti v temi**; 8:00 Začetek programa; 9:00 Globalne novice; 10:00 Globalne novice; **10:05**

Osmrtnice; 11:00 Globalne novice; 11:20 Floradio (ponovitev); 12:00 Globalne novice; 13:00 Globalne novice; **13:10 Čestitke in pozdravi**; 14:00 Globalne novice; 15:00 Globalne novice; 16:00 Globalne novice; **17:30 Osmrtnice**; **19:15 Sončni žarek (vsako drugo nedeljo v mesecu)**

Ponedeljek, 30. marec

5:30 Začetek jutranjega programa; 6:00 Vremenska napoved; 6:30 Regija danes; 7:00 Globalne novice; 7:30 Regija danes; 8:00 Globalne novice; 8:30 Regija danes; 9:00 Globalne novice; **9:15 Športnih 30**; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 10:30 Regija danes; 11:00 Globalne novice; **11:20 Floradio**; 11:40 Kulturni mozaik; 12:00 Globalne novice; **13:00 Poročila**; 13:40 Šport danes; 14:00 Globalne novice; 14:30 Regija danes; 15:00

Globalne novice; 15:30 Regija danes; 16:00 Globalne novice; **17:00 Kronika**; **17:30 Osmrtnice**; 18.20 Športnih 30 (ponovitev); **19:00 Kattrca**

Torek, 31. marec

5:30 Začetek jutranjega programa; 6:00 Vremenska napoved; 6:30 Regija danes; 7:00 Globalne novice; 7:30 Regija danes; 8:00 Globalne novice; 8:30 Regija danes; 9:00 Globalne novice; **9:20 Zverinice iz regije**; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 10:30 Regija danes; 11:00 Globalne novice; **11:20 Po udarjeno**; 11:40 Kulturni mozaik; 12:00 Globalne novice; **12:20 Hiša glasbe**; **13:00 Poročila**; 13:40 Šport danes; 14:00 Globalne novice; 14:30 Regija danes; 15:00 Globalne novice; 15:30 Regija danes; 16:00 Globalne novice; **17:00 Kronika**;

17:30 Osmrtnice; 18.20 Po udarjeno (ponovitev); 19:20 Vitamin C (ponovitev)

Sreda, 1. april

5:30 Začetek jutranjega programa; 6:00 Vremenska napoved; 6:30 Regija danes; 7:00 Globalne novice; 7:30 Regija danes; 8:00 Globalne novice; 8:30 Regija danes; 9:00 Globalne novice; **9:20 Vaš zakaj, naš zato**; 10:00 Globalne novice; **10:05 Osmrtnice**; 10:30 Regija danes; 11:00 Globalne novice; **11:20 Gospodarski utrip regije**; 11:40 Kulturni mozaik; 12:00 Globalne novice; **12:20 Mali O**; **13:00 Poročila**; 13:40 Šport danes; 14:00 Globalne novice; 14:30 Regija danes; 15:00 Globalne novice; 15:30 Regija danes; 16:00 Globalne novice; **17:00 Kronika**; **17:30 Osmrtnice**; 18.20 Vaš zakaj, naš zato (ponovitev); 19:20 Zverinice iz regije (ponovitev)

Z vladnimi ukrepi za preprečitev širjenja koronavirusa so v zadnjih dneh nekatere ustanove in službe v državi prenehale delovati in poslovati. Nekateri – za zagotavljanje najnujnejših življenjskih dobrin in storitev – še vedno obratujejo. Objavljamo seznam dejavnosti in služb, ki ne obratujejo, in tistih, ki še naprej poslujejo, s spremljajočimi servisnimi informacijami.

USTANOVE, SLUŽBE IN STORITVE, KI VEČ NE OBRATUJEJO OZIROMA SO ZAPRTE:

- vzgojno-izobraževalne ustanove in vrtci
- javni potniški promet (vlakovi, avtobusi, letalski potniški promet)
- nastanitve (hoteli)
- gostinski lokali
- zdravilišča in wellness centri (bazeni, savne, masaže itn)
- športno-rekreacijske
- kinematografi
- kulturne ustanove (gledališča, muzeji, galerije)
- frizerske, kozmetične, pedikerske
- storitve iger na srečo
- tehnični pregledi in podaljševanje registracij

USTANOVE, SLUŽBE IN STORITVE, KI OSTAJAJO ODPRTE OZIROMA ŠE DELUJEJO:

- nujne storitve za zagotavljanje javne varnosti in zdravja
- prodajalne z živili, vključno s prodajo pridelkov na kmetiji, - lekarn
- nujne storitve za zagotavljanje javne varnosti in zdravja
- prodajalne z medicinskimi in ortopedskimi pripomočki
- program vrt in kmetijstvo v prodajalnah
- bencinski servisi
- banke
- pošte
- dostavne službe
- trafike in kioski za prodajo časopisov in revij

Zdravstvene ustanove

SPLOŠNA BOLNIŠNICA CELJE

Vsi bolniki, ki prejmejo napotnico s stopnjo nujnosti 1 – NUJNO, naj se zgledajo pri vhodu št. 20 (vhod v Urgentni center Celje), kjer bodo dobili vsa navodila glede izvedbe zdravstvene storitve. Več na www.sb-celje.si ali na Facebookovi strani.

Prav tako so prepovedali obiske očetov v porodnišnici. Do preklica je dovoljena le prisotnost ene zdrave osebe pri porodu.

Navodilo glede obiskov otrok, ki se zdravijo v bolnišnici, ostaja nespremenjeno. Obišče jih lahko ena zdrava oseba. Več na www.sb-celje.si ali na Facebookovi strani.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

Vstop v ZD Celje je do preklica mogoč le skozi vhod z zadnjega parkirišča (pri dvigalu). Če pred vstopom vas bo zdravstveno osebje povprašalo o namenu obiska in vas podučilo o določenih postopkih ter pravilih, ki ta trenutek veljajo v vseh zdravstvenih ustanovah po državi. Za bolnike, ki bodo namenjeni k pulmologu ali v otroški dispanzer, bosta še naprej odprta dosegljiva vhoda.

Če imate znake okužbe (slabo počutje, kašelj, po-

višana telesna temperatura, oteženo dihanje ...) in potrebujete nasvet zdravnika, najprej pokličite ...

URGENTNI CENTER CELJE

(pon–ned: 00.00–24.00) na tel. št. 03 423 30 79

ZD CELJE

za odrasle (pon–pet 7.00–20.00) 03 54 34 000 in 03 54 34 200

za šolske otroke (pon–pet 7.00–20.00) 03 54 34 285

za predšolske otroke (pon–pet 7.00–20.00) 03 54 34 270

ZP ŠTORE (v dopoldanskem času) 03 780 23 10

ZP VOJNIK (v dopoldanskem času) 03 780 05 00

ZP DOBRNA (v ordinacijskem času) 03 780 05 40

Vezani boste k zdravniku, ki vam bo podal ustrezna navodila za ukrepanje.

V primeru težkega dihanja ali drugega življenjsko ogrožujočega stanja pokličite 112.

Posamezni zdravstveni domovi imajo kontakte objavljene na svojih spletnih straneh.

CELJSKE LEKARNE

Lekarna Center: pon–pet 8.00–18.00, sob 8.00–20.00, od 20.3. do preklica zaprta ponoči od 22.00 do 8.00

Lekarna Gregorčičeva: zaprta

Lekarna Otok: pon–pet 8.00–16.00

Lekarna Nova vas: pon–pet 8.00–17.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Lava: pon–pet 8.00–16.00

Lekarna Planet: pon–sob 8.00–17.00

Lekarna Citycenter Celje: pon–sob 8.00–17.00

Lekarna Vojnik: pon–pet 8.00–17.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Laško: pon–pet 8.00–18.00, sob 8.00–12.00

Podružnica Rimske Toplice: pon, tor, čet, pet 9.00–13.00, sre 12.00–16.00

Lekarna Radeče: pon–pet 8.00–17.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Slovenske Konjice: pon–pet 8.00–18.00, sob 8.00–12.00, ned in praz 9.00–12.00

Lekarna Loče: pon–pet 8.00–12.00

Lekarna Zreče: pon–pet 8.00–17.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Šentjur: pon–pet 8.00–18.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Šmarje: pon–pet 8.00–16.00, sob 8.00–12.00

Lekarna Rogaška Slatina: pon–pet 8.00–18.00, sob 8.00–12.00, ned in praz 9.00–12.00

Lekarna Kozje: pon–pet 9.00–13.00

Lekarniška podružnica Rogatec: pon, sre, čet, pet 8.00–12.00, tor 14.00–18.00

Lekarniška podružnica Vitanje: pon 14.00–18.00, tor–pet 8.00–12.00

O delovanju zdravstvenih domov v drugih občinah se seznanite na njihovih spletnih straneh.

ZOBOZDRAVSTVENE STORITVE

V Zdravstvenem domu Celje v dveh ločenih ambulantah obravnavajo vse bolnike, ki potrebujejo nujno zobozdravstveno oskrbo in so zdravi ali oboleli s covidom-19.

Za obravnavo obolelih s covidom-19 je določena Zdravstvena postaja Dobrna, edina dislocirana zdravstvena enota ZD Celje, saj je najbolj pomembno ločiti obolele s covidom-19 od zdravih.

Vsi bolniki se morajo najprej posvetovati s svojim osebnim zdravnikom, ta jih napoti v dežurno ambulanto. Najava je obvezna, razen pri bolnikih, ki nimajo izbranega zobozdravnika.

Zobna ambulanta v ZD Celje

Pon–pet 7. do 13. ure ter od 14. do 19. ure, sob–ned od 7. do 13. ure.

Tel.: 03 54 34 360

e-pošta: zobna.dezurna@zd-celje.si

Zobna ambulanta v ZP Dobrna (za obolele s covidom-19)

Vsak dan od 8. do 13. ure.

Tel. 03 57 78 057

e-pošta: korona.celje@zd-celje.si

Delovanje drugih ustanov in služb

OBČINE

Vse občine so zaprle vrata za obiskovalce, začasno prekinile uradne ure v občinskih upravah, delovanje mestnih in občinskih blagajn ter druge storitve, kjer prihaja do neposrednega stika z obiskovalci.

Na spletnih straneh imajo občine objavljene kontaktne telefonske številke, kjer lahko občani poiščejo informacije in druga obvestila o delovanju občin, njihovih javnih podjetij ... v sedanjih okoliščinah.

PARKIRIŠČA

Javna parkirišča ZPO Celje v mestni občini Celje so do nadaljnjega brezplačna, prav tako občinska parkirišča v Velenju in še kje. Podrobnejše informacije poiščite na spletnih straneh občin ali izvajalcev parkiranja.

Delovni čas trgovin

SPAR SLOVENIJA

Citycenter je zaprt, na voljo so vam naslednje prodajalne: **Megamarket Interspar, Drogerie Markt,** od pon–sob 8.00–18.00, **Müller, Premium pet, Trgovina Biotopic,** od pon–sob 10.00–18.00, ter **Optika Clarus** od pon–sob 10.00–15.00. V času med 8. in 10. uro imajo prednost ranljive skupine (invalidi, upokojenici, nosečnice). Ob nedeljah in praznikih zaprto.

TRGOVINE TUŠ

Planet Tuš Celje je zaprt. Odprt je Tuš hipermarket: pon–sob od 8.00–20.00, nedelja zaprto

Delovni čas vseh trgovin Tuš: 8.00–18.00, izjeme do 16.00 oz. 20.00

Za nemoteno oskrbo prebivalstva bodo v centrih še vedno odprti: supermarket, banka in lekarna.

TRGOVINE JAGER

od pon–sob od 7.00–18.00, nedelja in prazniki zaprto.

MERCATOR

Hipermarket Celje: pon–sob od 8.00–20.00, nedelja in prazniki zaprto

TRGOVINE LIDL

od pon–sob 8.00–18.00, in nedelja in prazniki zaprto

TRGOVINE HOFER

od pon–sob 8.00–18.00, in nedelja in prazniki zaprto

Za delovanje trgovin v drugih občinah obiščite spletne strani trgovcev.

Komunalne storitve

Odvoz odpadkov

SIMBIO

Nemoteno je izvajanje dejavnosti: zbiranje in odvoz embalaže, mešanih komunalnih odpadkov in bioloških odpadkov po sistemu odvoza od vrat do vrat, javna higiena (praznjenje koškov ...) ter zaenkrat tudi praznjenje ekoloških otkov. Do preklica velja odpoved zbiranja kosovnih odpadkov na klic, odpoved praznjenja greznic in MKČN po rednem programu, odpoved menjave posod, presta-

vljene so pomladanska akcija zbiranja nevarnih odpadkov na terenu in pomladanske čistilne akcije. Vloge strank sprejemajo zgolj v elektronski obliki ali po navadni pošti, strank na sedežu podjetja na Teharski ali v upravi na Bukovčaku ne sprejemajo.

Mestna tržnica Celje

Sprejeli so vse potrebne ukrepe za varnost prodajalcev in kupcev. Zagotovili so pripravljeno razdaljo med branjevkami, jih opremili z razkužili in rokavicami, zaprli sanitarije, gostinske lokale in preklicali prodajo neživilskih izdelkov.

Vabijo kmete, da svoje izdelke ponudijo na tržnici. Obrnejo naj se na javno podjetje Simbio: 041 328 008, trznica@simbio.si.

Energetika Celje

Upravna stavba v Smrekarjevi ulici 1 v Celju je zaprta.

V primeru okvar ali težav pri dobavi toplote ali zemeljskega plina pokličite na dežurne številke:

Dežurna služba – zemeljski plin 041 633 453

Dežurna služba – daljinsko ogrevanje 051 230 771

Stranke prosijo, naj ostale zadeve urejajo po telefonu (centrala 03 425 33 00) ali po elektronski pošti info@energetika-ce.si.

Vodovod in kanalizacija

JP VODOVOD-KANALIZACIJA CELJE

Do nadaljnjega sta za uporabnike zaprti upravna stavba podjetja na Lavi 2a in Centralna čistilna naprava Celje v Tremerjah. Dosegljivi so po tel. 03 42 50 300 in po e-pošti info@vo-ka-celje.si.

Banke

Banke še naprej poslujejo, tudi pri bančnih okencih, a so tudi oblikovale protokole obiska (vstopanje posamično, predhodna najava ...). Pozivajo, naj se komitenti obiska v poslovalnici poslužujejo, če je to nujno, sicer naj se poslužujejo elektronskega poslovanja in urejajo zadeve na daljavo.

Podrobnejše informacija so na spletnih straneh bank.

Pošta Slovenije

Krekov trg, Celje in vse večje poslovalnice od pon–pet od 9.00–15.00, sob in ned zaprto, manjše poslovalnice pa od 9.00–12.00 ter od 12.30–15.00, sob in ned zaprto.

Pošta Slovenije poziva vse prebivalce, stranke in poslovne partnerje, naj obiščejo pošto oz. se poslužujejo uporabe poštne storitve, le če je to nujno.

Na pošti je lahko sočasno zgolj toliko strank, kolikor je delujočih poštne okenc. Če bo treba, bodo zaposleni na pošti vstop v poslovalnico urejali tako, da bodo občasno omejili vstopanje v poslovalnico.

Od ponedeljka, 23. marca 2020, bo način zagotavljanja določenih poštne storitve prilagojen in nujno ne bo zahteval obiska pošte ali osebne kontakta z dostavljavcem. Dostavljavci bodo v hišne predalčnike naslovnikov vlagali tudi priporočena pisma.

Delovanje upravnih enot in pravosodja

Delovanje upravnih enot je omejeno na opravljanje nujnih nalog. Zato na upravnih enotah do preklica uvajajo naslednje ukrepe:

za obisk upravne enote se mora stranka predhodno naročiti po telefonu oziroma elektronsko preko elektronskih sporočil na e-naslov upravne enote ali preko navadne pošte,

stranke sprejemajo samo za najnujnejše primere,

vloge strank, razen v nujnih primerih, do preklica upravna enota sprejema zgolj v elektronski obliki ali po navadni pošti,

sklepanje zakonskih ali partnerskih zvez se do preklica ne izvaja.

Prilagojeno je tudi delovanje sodišč in notarskih pisarn. Več informacij poiščite na spletnih straneh.

Psihosocialna pomoč

Psihosocialna pomoč je na voljo v **Zdravstvenem domu Celje:** psihologinja Maruša Naglič je dosegljiva od ponedeljka do petka, od 7. do 15. ure, po telefonu 051 636 192 in elektronski pošti naglic@zd-celje.si; za starše, otroke in mladostnike: Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov Celje, T. 03 543 4323 ali e-pošta: cdzom@zd-celje.si, vsak delovni dan, od 7.30 do 14.30;

Psihosocialno pomoč nudi tudi Javni zavod Socio: psihologinja in logoterapevtka Tanja Peček je dosegljiva po telefonu 031 350 344, in sicer vsak delovni dan, med 10. in 13. uro ter med 15. in 18. uro. P

Dnevni center Slovenskega združenja za duševno zdravje - **Šent Celeia Celje** je do nadaljnjega zaprt, oba zaposlena (svetovalka Nives Kodela in mentor Željko Zule) pa sta vsak delovni dan dosegljiva po telefonu in elektronski pošti. Pomoč v obliki pogovora je za ljudi v stiski na voljo med 9. in 13. uro po telefonu (03) 428 88 91 in elektronski pošti: nives.kodela@dc.sent.si, zeljko.zule@dc.sent.si.

Podjetje NT&RC, d.o.o.

opravlja časopisno-založniško, radijsko in agencijsko-tržno dejavnost

Naslov: Prešernova 19, 3000 Celje,

telefon (03) 42 25 100, fax: (03) 54 41 032.

Direktor: Drago Slameršak

Tisk: Salomon, d. o. o.

Novi tednik sodi med proizvode, za katere se plačuje 5 % davek na dodano vrednost.

NOVI TEDNIK

Odgovorna urednica: mag. Marjetka Raušl Lesjak

E-mail uredništva: tednik@nt-rc.si

RADIO CELJE

Odgovorna urednica: Tanja Seme

E-mail: radio@nt-rc.si, v studiu: info@radiocelje.com

UREDNIŠTVO

Bojana Avguštinčič, Tatjana Cvirn, Robert Gorjanc, Janja Intihar, Brane Jeranko, Lea Komerički Kotnik, Saška T. Ocvirk, Špela Ožir, Tina Strmčnik, Simona Šolnitič, Dean Šuster, Luka Žerjav

AGENCIJA

Opravlja trženje oglasnega prostora v Novem tedniku in Radiu Celje ter nudi ostale agencijske storitve.

Telefon: (03) 42 25 100

Fax: (03)54 41 032, (03)54 43 511

Sprejem oglasov po elekt. pošti: agencija@nt-rc.si

Vodja marketinga: Bojan Kunc

NAROČNINE

Telefon: (03) 4225 171

E-pošta: narocnine@nt-rc.si

Mesečna naročnina je 11,37 EUR (4 izvodov) oz. 14,21 EUR (5 izvodov). Za tujino je letna naročnina 307,20 EUR. Številka transakcijskega računa pri Abanki d.d. Ljubljana: SI56 0510 0801 5262 360. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

MALI OGLASI, OSMRTNICE IN ZAHVALE

Telefon: (03) 4225 144, e-pošta: oglasil@nt-rc.si

Ena aktualna

Foto: Andraž Purg - GrupA

Ostani doma

Foto: SHERPA

Po zelenjavo na kmetijo str. 34-35

Foto: Andraž Purg - Grupa

V regijskem štabu
civilne zaščite str. 30-31

Prezrta umetnica
str. 38-39

Jasna Tuta po modrem
kraljestvu str. 40-41

Tjaša M. Kos, psihologinja in dr. psihoterapevtske znanosti

Nikogar ne zmerjamo tako kot včasih sami sebe

»Legenda pravi, da se na koncu mavrice skriva zaklad,« na pot samoodkrivanja in samoizgrajevanja vabi tokratna sogovornica. Njena zgodba je navdihujoča. Bila je ena tistih mladih ljudi, za katere se je zdelo, da jim ves svet leži pred nogami. Potem je pri 24 letih zaradi boleznih nenadoma oslepela. Življenje so morali na nove temelje postaviti vsi – tako ona kot člani njene družine.

SAŠKA T. OCVIRK

»Globoko verjamem v čudovito moč potencialov, ki jih nosimo v sebi. Psihološka znanja, ki sem jih nabirala na vijugasti življenjski poti, so mi pomagala, da sem ovinke zvožila. Ta znanja me še danes podpirajo, da kljub težavam, ki prihajajo, živim izpolnjujoče, zadovoljno življenje, ki ga ljubim. Moja osebnostna izkušnja življenjskih turbulenc in številne usode ljudi, ki sem jih lahko spremljala na njihovi poti, mi vedno znova pričajo o tem, da ob ustrezni podpori lahko zažarimo v življenju, kot ga želimo,« zapiše Tjaša M. Kos. Danes je žena, mama treh otrok, ima uspešno psihoterapevtsko prakso in vsak dan znova stopa izven svojih okvirjev. Sicer rojena Celjanka že skoraj vse življenje živi v Ljubljani. V Šmarju pri Jelšah so jo na psihološkem večeru gostili tik pred izbruhom virusne okužbe. Izrednih pretresov, ki jih v teh dneh doživlja ves svet, se tudi v tem pogovoru nisva mogli izogniti.

Psihoterapevtski poklic postaja vedno bolj uveljavljen. Lahko bi rekli, da ste bili med tistimi, ki ste v praksi orali ledino.

Ko sem se odločila za to pot, je psihoterapija veljala za čisto eksotiko. Veliko je bilo dvomov, tudi nasprotovanj. Marsikdo v moji okolici me je čudno gledal. Od takrat se je marsikaj spremenilo. Ko sem na začetku svoje poklicne poti povedala, da se ukvarjam s psihoterapijo, so se ljudje presedli nekoliko stran in se prenehali pogovarjati. Danes se primaknejo bliže in ... mi začnejo z zaupnim glasom razlagati svoje stiske in težave. Tega pozitivnega razvoja sem zelo vesela. V njem vidim veliko priložnost za posameznika in družbo. Psihoterapevti pomagamo posameznikom, parom in skupinam zaživeti bolj srečno ter bolj izpolnjujoče. O tem imamo vedno več znanja. Bolje razumemo, kako delujejo naši možgani, kako se razvijajo in kakšne sposobnosti imajo tudi v

kasnejših letih. Lahko rečemo, da se je nevroznanost v zadnjih letih res izjemno razvila, dognanja lahko bistveno vplivajo na kakovost življenja ljudi. V Šmarju pri Jelšah sem govorila o vprašanju samopodobe. To je za vsakogar ključno vprašanje za dobre odnose do sebe in soljudi. Raziskave kažejo, da so ljudje z boljšo samopodobo bolj uspešni, bolj zadovoljni in tudi bolj zdravi. Redkeje zbolijo in hitreje ozdravijo.

Kaj je najbolj vplivalo na vašo samopodobo?

Bila sem edini otrok skrbnih staršev. Odraščala sem z veliko ljubezni. Moje otroštvo je bilo lepo. Mama se mi je posvečala z veliko predanostjo. Bila je učiteljica. V spominu jo vidim v jutranji halji, kako s svežnjem »kontrolk« v roki sedi na pručki in popravlja naloge z rdečim pisalom. In je črtala, črtala in zmajevala z glavo. »Mile, Mile – Mile je bil moj oče – ti otroci nič ne znajo, le kaj bo iz njih,« je stokala. Ob vsej ljubezni sem tako v življenje stopila z jasnimi sporočili, da se napak ne sme delati, da so nedopustne. Da se prečrtajo z rdečim pisalom in so povod za zgražanje v bližnji in daljni okolici. Lahko vam povem, da to ni najboljša popotnica za življenje, če pri 24 letih oslepiš (smeh).

Kako se vam je življenje spremenilo?

Če so bile napake pred tem nezaželene, so v novi situaciji postale neizbežne. Eno leto sem s težkimi fizičnimi izzivi preživela v bolnišnici, sledila je dolgotrajna rehabilitacija, morala sem se postaviti na noge in se ponovno naučiti hoditi. Pri gibanju sem začela uporabljati belo palico. Ne vem, če si predstavljate, kaj pomeni »gledati« z belo palico. To pomeni, da moram prostor otipati. Tapkam pred seboj in ko trčim ob predmete, to seveda

povzroča določen hrup.

Moja mama, ki je vse skupaj zelo težko sprejela, je kar naprej govorila: »Tjaša, nikar tako na

glas.« Kljub temu da marsičesa nisem videla, sem veliko čutila. Tudi mamino stisko in težo, ki ju je doživljala. Napake se nam in se nam bodo v življenju neizogibno dogajale. To je del tega, da se učimo, preizkušamo in delamo. Kako z napakami shajamo, je odvisno od naše samopodobe. Le ta nas opremlja s sposobnostjo za obvladovanje izzivov.

Ampak danes je vaša samopodoba kljub vsemu zelo drugačna od tiste pri 20 letih.

Da ne bo pomote, imela sem izjemno dobro mamo. Ampak za mojo samopodobo ni bila odločilna ona. Bolj kot karkoli drugega me je v tem smislu oblikoval Rok, moj partner. Ima neverjetno sposobnost, da se mu vse, kar naredim, zdi čudovito. Tudi ko je to kakšna neumnost, zaradi katere bi se sama najraje udrla v zemljo. Takrat mi pove, da sem enkra-

ki obvlada situacijo, ker se s preizkušanjem uči in izboljšuje.

To ugotavljajo vsi starši; otroci so kljub istim genom in istemu okolju neskončno različni.

Res je. Na nas vpliva vrsta dejavnikov. Tudi mi pri drugem, tretjem otroku nismo enaki, kot smo bili pri prvem. Predvsem vsi ti dejavniki delujejo v interakciji. Torej vplivajo drug na drugega. Poleg genetike in vplivov okolja je tu še tretji dejavnik. Če sta imela v otroštvu pomembnejšo vlogo genetika in okolje, dobi v odrasli dobi večjo težo tako imenovana samoaktivnost. Torej to, kako sami naprej razvijamo potenciale, ki jih nosimo. Kot odrasli imamo veliko možnosti, da dejavno posežemo v dediščino, ki smo jo dobili od svojih staršev, da iz tega naredimo

»Sem psihologinja in s samopodobo se poklicno ukvarjam. Svoje otroke imam neskončno rada. Ampak sem prepričana, da se bo kateri od mojih sinov nekoč znašel na kavču pri kakšnem od psihoterapevtov in razlagal, kaj vse je mami naredila narobe. To bo zelo dobro, ker bo rane, ki sem jih nehote zadala – to je pač nujen del odraščanja – razreševal.«

tna in neponovljiva, da me vse, kar počnem, gradi v osebo, kakršna sem. Ta sposobnost, da znamo videti dobro v sebi in drugih, je tisto, kar nam pomaga graditi dobro samopodobo. To je najpomembnejše.

Kako izgrajevanje samopodobe opazujete kot mama?

Moj srednji sin je Amadej. To je otrok, ki je padel od povsod, od koder je pasti mogoče. Nekoč smo ga nekaj minut pustili v prazni sobi, češ tam ne bo mogel narediti nobene škode. Čez 15 minut je zlagal lamelni parket s poda kot domine. Njegov starejši brat Jan je nagnjen k temu, da vsako stvar okliče za konec sveta. Približno tako tragično se mu je na primer zdelo, ko je najmlajši Julijan, star je tri leta in pol, v dolgi stenski zavesi v višini oči izrezal veliko luknjo. In medtem ko je Jan na ves glas jadikoval in v obupu vil roke po zgledu najetih objokoval, je Amadej priteknel s šiviljskim priborom. »Bomo popravili, nič hudega ni,« je miril situacijo. Amadej ima izkušnje z napakami. Marsikdaj ga je že polomil in pridobil izkušnje, da je napake mogoče popraviti. Ima samopodobo človeka,

nekaj pozitivnega – ali tudi ne. Od naše samoaktivnosti je odvisno, kako bomo (pre) oblikovali svoje možgane. Nekoč smo mislili, da je razvoj možganov dokončno končan do konca otroštva, morda do konca adolescence. Danes vemo, da nevroplastičnost možganov omogoča spremembe nevronskih povezav v možganih vse življenje. Iskreno me veseli, da to področje zanima toliko ljudi. Tako dejavno ustvarjajo nove nevrnske povezave. To je dobro za človeštvo. Imamo znanje, ki ga lahko uporabljamo ter tako izboljšujemo sebe in svet okrog sebe.

Kako torej spremeniti podobo, ki jo v sebi nosimo o sebi?

Predstavljajte si podobo otroka, kako starši skrbijo zanj. Kaj vse storijo, da mu je dobro, da je sit, suh, zdrav in ljubljen. Kako mu sporočajo, da je pomemben. Na podoben način se razvija naša samozavest. V sebi moramo oblikovati zavest, da smo dragoceni, vredni prav takšni, kot smo. To storimo tako, da poznamo in sprejmemo tako svoje močne kot šibke strani. To, da ne vidim, je zagotovo šibkost.

A v sebi imam še vedno globoko zavest o svoji vrednosti. Sem v redu, četudi ne vidim. Naj vam povem zgodbo. Zelo rada imam zgodbe. Vsak dan grem za uro plavat. Z malenkostno pomočjo osebja gre vse po utečenem protokolu. Zadnjič sem po nekaj minutah v vodi ugotovila, da imam narobe oblečene kopalke. Kaj zdaj? Naj pokličem koga in se grem preobleč? Pogovorila sem se sama s sabo in ugotovila, da narobe oblečene kopalke niso nič strašnega. Kako zelo drugače bi bilo to zame, če bi se mi ta pripetljaj primeril pred desetimi leti. Verjetno bi se sredi bazena udrila v zemljo. Tako pa sem odplavala do konca in si rekla: »Tjaša, res je fino biti star 40+ in se končno ne obremenjevati z banalnostmi.«

Kako do tega cilja v čevljih, ki se marsikomu ne prilegajo?

Pomislimo še enkrat na otroka v sebi. Pomislimo na svoja sporočila, ki jih dajemo temu otroku. Vprašajmo se, kako skrbimo zase, kako si dovolimo povrniti moči. Smo v zadnjem tednu dovolj spali, si vzeli čas za sprehod, tek in katero drugo rekreacijo? Smo imeli občutek vrednosti, le če smo veliko delali? Ko že ravno omenjam spanje, raziskave kažejo, da smo, kar zadeva spanje, vsi globoko podhranjeni. Cele generacije smo kronično neprespane. Menda v povprečju spimo šest ur ali manj na noč. Ker je pač treba toliko vsega narediti in doživeti. In kje si najlažje »priškrtnemo« nekaj časa? Pri spanju seveda.

Spanje in regeneracija sta torej prvi pomembni steber. Vi govorite o še treh.

Drugi steber je naša prehrana. Če skrbimo za otroka, nam je mar, da je uravnoteženo, ekološko zdravo hrano. Kaj pa otrok v nas? Eno je, če si govorimo o tem, da se cenimo, drugo je, kaj si zelo neposredno izkazuujemo. Si vzamemo čas, da v miru pojemo nekaj kakovostnega, četudi preprostega? Ali je za nas zadovoljiva tudi pogreta pica iz zamrzovalnika, ki jo pojemo skoraj na poti? To so zelo neposredna sporočila, ki jih na nezavedni ravni še kako dobro slišimo in dojemamo.

Tretji steber je skrb za naše telo. Otročička zavijemo v odejo, ga posušimo, pocrkljamo, namažemo s kremo. Kaj pa mi? So za nas dobre vsake cunje ali si privoščimo oblačila,

biti vedno usmerjena na vedenje. Pri tem je zanimivo, da smo do drugih običajno mnogo bolj prijazni kot do sebe. Drugi osebi ne rečemo »ti krava blesava, kako si mogla to reči«. Sami sebe brez težav obkladamo z avšami, s trapami in kar je še podobnih zmerljivk.

Ko želimo kaj pograti, vedno uberimo »sendvič pristop«, naj gre za osebni ali poslovni odnos. Najprej povejmo nekaj dobrega, potem tisto, kar bi bilo dobro izboljšati, in za konec pohvalo. Ljudje si najbolj zapomnimo tisto na začetku in tisto na koncu. Tako lažje prenesemo kritiko, ki nikoli ni prijetna. Pozitivne odnose bomo lažje ohranjali, če bomo poudarjali dobre plati. Tudi partnerske terapije v moji praksi vedno končamo na ta način. Ne glede na to, kaj sta si partnerja povedala v svetovalni uri, končamo tako, da si povesta eno stvar, ki jima je bila na partnerju v tem času všeč. Tudi če je še tako majhna. Če v življenju dejavno iščemo dobro, si vedno naredimo uslugo. Sebi in medsebojnim odnosom.

Štirje stebri govorijo o našem odnosu do sebe. Kaj pa odnosi do drugih?

Res je, da hiša s štirimi stebri stoji, a s petim bo še bolj trdna. Peti steber so ljudje okrog nas. Ljudje smo odnosna bitja, naša osebnost se oblikuje v odnosu do drugih. Tako kot se naša samopodoba v odnosu do drugih lahko poškoduje, se v odnosu lahko tudi zaceli. Zato je tako zelo pomembno, s kakšnimi ljudmi smo obdani. Za otroka je ključno, kako ga vidijo njegovi starši, kakšna sporočila mu dajejo. Tudi za nas odrasle je zelo pomembno, kakšna sporočila dobivamo od bližnjih, predvsem od partnerja.

Partnerski odnos je tisti, ki je najpomembnejši za naše mentalno zdravje. Če je slab, predstavlja največji dejavnik tveganja za razvoj depresije. Ob tem je dober partnerski odnos tudi največji preventivni dejavnik proti izgorelosti in drugim tegobam sodobne družbe. Res je, da si ljudi okrog sebe velikokrat ne moremo izbirati. Sicer pa ni nujno, da so vsi okrog nas tudi naši zavezniki. Zadostuje, če imamo enega ali dva človeka, ki sta nam res blizu, na katera se lahko naslonimo. Predvsem je dobro, če si znamo kdaj pa

kdaj prihraniti druženje s tako imenovanimi čustvenimi pijavkami. Želim nam več poguma in moči, da bomo kdaj kakšni čustveni pijavki rekli, da nimamo časa, da nočemo na druženje z njo, in se bomo namesto tega raje družili s kom, ki nam dvigne razpoloženje.

Kaj pa takrat, ko vsi recepti odpovedo in pri najboljši volji ne vidimo luči na koncu tunela?

Treba se je zavedati, da se nam bo to občasno dogajalo. Zgodi se, da so situacije težke, da nanje ne moremo vplivati in ničesar ne moremo spremeniti. So pač del naše človeške realnosti. Doktorirala sem iz pozitivne psihologije, tako da mi je razvijanje sreče in človeških potencialov res blizu. Še vedno moram ljudem pogosto razlagati, da pozitivna psihologija ni srečologija. Gre za mnogo več kot za floskulo: »Ti samo misli pozitivno in bo vse dobro.« Rada rečem, da je pozitivna psihologija neke vrste naš psihološki imunski sistem. V življenju ne moremo preprečiti, da se nam krize ne bi dogajale. Ni vprašanje, če, ampak kdaj in kako bo kriza prišla. In ključno pri tem je, kako bomo znali oz. zmogli odgovoriti na nove življenjske izzive. Prilaganje novim okoliščinam je vedno težko. Trpljenje, stiska, tesnoba so sestavni deli življenja. Brez tega ne gre. Sodobni mediji nas zavajajo, ko nam dopovedujejo, da je sreča naše primarno stanje in da so vsakršni težki občutki neke vrste anomalija, ki jo je treba čim prej odpraviti. Če ne gre drugače, s to ali z ono tabletko.

Večjo uslugo si bomo naredili, če si bomo v trenutkih takšne neobhodne človeške realnosti dovolili biti sočutni do sebe. Dobro nam bo delo, če bomo objeli otroka v sebi in mu povedali, da ga razumemo, da je težko, da je to res trpljenje, ampak da bo enkrat bolje. Naposled lahko sami sebe sočutno vprašamo še, kako si lahko v teh trenutkih trpljenja pomagamo. To je intenzivna gradnja pozitivnega odnosa do nas samih. Zanimivo je, kako težko se marsikdo ljubeče, nežno, sočutno obrne k sebi in se vpraša, kako si lahko pomaga. Vprašajmo se, zakaj drugim mnogo lažje (po) nudimo pomoč kot sebi.

Je to tudi eden od receptov za čas, ko smo sami s seboj ali z najbližjimi, v strahu pred posledicami koronavirusa?

Zagotovo. Koronavirus nas vse postavlja pred velike izzive. Marsikaj, kar nam je bilo vsakdanje, kar smo imeli za samoumevno, se spreminja. Pravzaprav so spremembe resnično dramatične. Veliko je izgub, predvsem na področju profesionalnega razvoja, financ, izobraževalnih možnosti, prostega časa. Več bližine lahko pomeni tudi več konfliktov z bližnjimi. Nerazčiščeni odnosi bodo zdaj še bolj prišli do izraza. Marsikdo doživlja povečano tesnobo – nekateri upravičeno, pri marsikomu pa anksioznost zaradi povečanega stresa lahko preraste v pravo motnjo. Sama se veliko ukvarjam s terapijo anksioznosti in v tem času opažam res velik porast tovrstnih težav. Na srečo se prilagajajo tudi oblike pomoči, tako da se tudi psihosocialna in psihoterapevtska pomoč zdaj selita na splet. Telefon, Skype in druge sodobne komunikacijske oblike so dobrodošla alternativa. Moja izkušnja je, da je marsikdo, ki je bil najprej kritičen do teh oblik, presenečen, ko se povežemo na ta način in vidi, da proces dobro teče tudi s pomočjo sodobnih komunikacijskih sredstev. Socialna omrežja tudi odpirajo možnosti za druženje, kar zmanjšuje občutke osamljenosti, ki so v izolaciji lahko zelo problematični.

Po drugi strani tako kot vsaka kriza tudi ta nosi v sebi spodbudo za rast. Celotna situacija nas vabi, da se obrnemo navznoter, da se bolj posvetimo bližnjim, stvarim, za katere nam v vsakdanjem vrvežu običajno zmanjkje časa. Tako da kljub vsem težavam in stiskam lahko vendarle tudi v tej situaciji prepoznamo povabilo življenja k temu, da razvijamo svoje potenciale. Morda je to spodbuda za osebno rast. Za poglobljanje vase. Za izboljševanje odnosov. Za to, da razmislimo in preudarimo, katere stvari so tiste, ki so zares pomembne. Povabilo življenja, da se povežemo s svojimi vrednotami in jih bolj aktivno zaživimo.

Globoko prepričana sem, da nam vsaka kriza hkrati ponuja tudi seme – možnost za rast. Za osebno preobrazbo. Za to, da postajamo globlji, boljši, bolj človeški. Boljši zase in za svet, v katerem smo.

Foto: Andraž Purg – GrupA

»Namensko izbiranje ljudi, ki pozitivno vplivajo na nas, je del odgovornega odnosa in skrbi zase. To je lahko velik kapital, dobra naložba. Stara modrost naših babic še vedno drži – povej mi, s kom se družiš, in povem ti, kakšen si.«

v katerih se res dobro počutimo? Pomislite na občutek sveže posteljnine, ko greste spat. Lahko si dopovedujemo, kar hočemo, si ponavljamo še tako globoke afirmacije, ampak če si z dejanji ne dokazujemo, da se v resnici cenimo, si tega ne bomo nikoli verjeli. Ljudje komuniciramo verbalno in neverbalno. Če je to dvojje v neskladju, vedno verjamemo neverbalni, podzavestni govorici.

Četrty steber dobre samopodobe je notranji samogovor. Ljudje običajno ponotranjimo način, kako so starši govorili z nami. Ponavljajmo si iste fraze. Sčasoma vklopimo avtomatskega pilota in sistematično ponavljamo iste vzorce. Ne zavedamo se, da lahko kot odrasli to spremenimo.

Naš notranji glas nas graja in hvali. Kako dobro znamo sicer eno in drugo?

»Kako sem mogla biti tako neumna, kako sem se lahko odzvala tako trapasto, kako sem se spet osmešila ...« Tako se običajno obkladamo v glavi in meljemo, kaj bi morali drugače in kaj si zdaj drugi mislijo o nas. To lahko gre v neskončnost. Pri tem niti enkrat ne pomislimo na vse dobro, kar smo v nekem odnosu naredili, na lepe vtise, na duhovite pripombe, prijaznost in še toliko drugega, kar smo v neki družbi pustili.

Ali to pomeni, da otrok in sebe ne smemo nikoli grajati?

Seveda ne. Otrokom lahko in moramo povedati, kaj je prav in kaj ne. A pomembno je, da kritiziramo dejanja in ne njih osebno. Namesto moralnih sodb raje opozorimo na negativne posledice njihovih dejanj. Nikoli tega ne ubesedimo v kritiko, ki je usmerjena na osebo. Ne smemo otroku reči, da je neumna. Lahko je kvečjemu nespametno, kako je ravnal ali se vedel. Razrezana zavesa je zdaj grda, ampak to ne pomeni, da je grd, slab in zloben otrok, ki jo je razrezal. Kritika mora

Psihološke stiske v času epidemije in obvezne socialne izolacije

Ko smo si preblizu in hkrati daleč

Ljudje smo odnosa bitja. Učlovečimo se šele v socialnem okolju, osamitev skozi zgodovino velja za eno najhujših mogočih kazni. Bolezen covid-19 je iz epidemije v posameznih državah prerasla v pandemijo svetovnih razsežnosti. Tako izrednih razmer na planetarni ravni verjetno nismo doživeli od obeh velikih vojn. Prihodnji tedni ali celo meseci bodo zato psihična preizkušnja za vse nas.

SAŠKA T. OCVIRK

Gre za situacijo, ki je popolnoma nova in negotova. Nihče ne ve, koliko časa bo trajala, kdo bo zbolel, kakšne bodo posledice, ne samo zdravstvene, temveč tudi ekonomske. Tovrstna nepredvidljivost poraja občutke nemoči, tesnobe in strahu. Slednje vsakdo doživlja drugače. Med občutki blage bojzani, panike ali celo groze so nekateri bolj, drugi manj zaskrbljeni, mnogi so tesnobni. Spet tretji se

skrijejo pod oklep ravnodušnosti in dvomijo v resnost situacije. Nedvomno je svet trenutno postavljen na glavo in prilagajanje novim razmeram zahteva veliko psihične energije. Kar v tem trenutku najbolj potrebujemo, so podpora, medsebojno razumevanje, dopuščanje in sprejemanje nepopolnosti, šibkosti ter predvsem mej človeških zmogljivosti.

Foto: splet

Pomembno vedeti:

V neobičajnih situacijah so takšne ali drugačne psihične stiske običajne. Poiščite pomoč in podporo. Tudi naši tokratni sogovorniki in večina drugih psihoterapevtov v Sloveniji so trenutno (na daljavo) na voljo za brezplačno terapevtsko pomoč. Dostopnost psihologov in terapevtov so zagotovili tudi v okvirih občinskih štabov civilne zaščite. Telefonske številke so objavljene na spletnih straneh občin.

Psihologinja in psihoterapevtka Ana Miletić Herič

Starši odgovorni za vzdušje, otroci za pomoč v gospodinjstvu

V družinah velikokrat počni zaradi otrok in v odnosih z njimi, v trenutnih razmerah še toliko bolj. Otroci globoko čutijo nelagodje in strah staršev. Poleg tega so se znašli na čistini med nepredvidenimi počitnicami in novimi učnimi pristopi, ki zahtevajo veliko resnosti in samostojnosti. Za piko na i mnogi težko razumejo, da ne smejo k prijateljem ali vsaj na igrišče.

»Moja najmlajša je danes ležala na hodniku pred vhodnimi vrati in tulila od mešanice besa in žalosti, ker svoje siceršnje varuške ni smela peljati v hišo. Ne more še razumeti tako abstraktnih pojmov, kot sta virus in preprečevanje njegovega prenašanja. V samoizolaciji družine je prišlo na plan oboje – najboljše in najslabše v nas vseh. Starši oziroma odrasli v družini bi morali stremeti predvsem k temu, kako vedno znova najti lastno čustveno trdnost. Morda z dihanjem, gibanjem, s prakticanjem raznih tehnik, s katerimi si povrnemo duševni mir. Kajti od občutja staršev, od hitrosti bitja njihovih src je odvisno, kako se bodo počutili otroci. Od tega je odvisno, kako bo izolacija vplivala nanje in posledično nemir, strah, jeza in uporniško vedenje otrok nazaj na starše. Vse se torej začne z duševnim ravnovesjem staršev,« pravi Ana Miletić Herič.

Kako torej temo približati otrokom brez zbujanja groze in brez omalovaževanja njihovih stisk?

Samoizolacija bo manj prizadela introvertirane ljudi kot tiste, ki so navajeni biti vedno med ljudmi, ki jim osebna srečanja izven najožje družine veliko pomenijo. Hudo je, če se bojimo, da zaradi dela od doma ali čakanja na delo ne bomo mogli plačati kredita ali drugega dolga. Če se bojimo, da za nekoga od naših ni dobro poskrbljeno, in mi ne smemo ničesar ukreniti. Te in mnoge druge stiske staršev lahko pri otrocih vzbudijo tesnobo in nemir. Zavedati se moramo, da smo starši odgovorni za vzdušje v družini. Ko so otroci toliko stari, da želijo na svoja vprašanja tehtne odgovore, jim jih dajmo. Potrpežljiv in jasen starosti primeren pogovor jim lahko pomaga razrešiti notranje dileme.

Petletniku bomo s preprostimi besedami razložili, da ne sme videti babice, ker lahko ta zaradi novega virusa hudo zbolí. Vedno znova dodamo, da jo bo kmalu spet lahko videl in

da ga ima babica rada. Iste stavke ponavljamo z naklonjenostjo, s potrpežljivostjo in z mirom. Lahko mu pomagamo narisati risbico, s katero bo babici po pošti povedal, kako jo pogreša. Večjim otrokom lahko povemo več, vendar ne toliko, da bi jim nalagali odgovornosti, ki niso njihove. Lahko rečemo, da bomo morda imeli finančne težave, da morda ne bomo mogli na morje in morda ne bomo mogli nečesa kupiti, vendar jih moramo tudi pomiriti. »Ampak ne skrbi, življenje gre naprej, tudi brez tega nam je dobro ...« je primeren zaključek takšnega pogovora. Z najstniki lahko že resno razpravljamo o politiki in jih vprašamo, kako bi sami ravnali v trenutni situaciji, kaj bi se jim zdel primeren ukrep, če bi vodili državo ali podjetje. Otroci so v svojem bistvu neskončno ustvarjalni in zagotovo bodo z nekaj podpore našli zaposlitev, tudi če trenutno ne morejo na svoje priljubljene dejavnosti in v družbo s prijatelji.

Kako jim dopovedati, da ne smejo na igrišče in da se ne smejo družiti s prijatelji in sosedi?

Pri tem potrebujemo samo trdnost in seveda nadzor. Starši otrokom niso dolžni posebej dopovedovati, da se nekaj ne sme. Ne sme se in pika. Če je otrok dovolj star, to že lahko razume in sprejme, četudi nad omejitvami ne bo navdušen. Če ne more razumeti, mora pač samo ubogati. To je za starše težje, saj zahteva nadzor. Najbolje, da gredo ven skupaj z otroki

Psihologinja in psihoterapevtka Ana Miletić Herič je tudi mama dveh otrok. (Foto: osebni arhiv)

ali se s sosedi po telefonu dogovorijo, da ne sputijo otrok ven istočasno, ter jim tako onemogočijo druženje. Angleži poznajo rek, da izredni časi zahtevajo izredne ukrepe.

Kaj storiti, ko se otrok kar naprej dolgočasi?

Če se otrok kar naprej dolgočasi, je to znak, da je bil navajen na animacijo. Starši danes otrokom namenimo veliko časa in jim pogosto jemljemo priložnost, da bi si izbirali dejavnost v skladu z lastnimi potrebami in ustvarjalnostjo. Čas samoizolacije je odlična priložnost, da otroku pustimo, da se dolgočasi. Zasloni in druga tehnologija so seveda izključeni. Včasih je inkubacijska faza v stilu »na trebuhu leži in se v rit brca« pomenila, da se rojeva nova domislja, razvojni zalet, če ne kar nov izum (smeh).

Koliko tehnologije otroku dopustiti?

Če se navežem na prejšnje vprašanje, bi rekla, da čim manj. V zaslonih tehnologijah ni razvoja uma, ni čustvenega, socialnega zorenja. Je mir pred sabo in pred otrokovimi potrebami, vendar to ni konstruktiven mir. To je doseganje motenja zavesti kot pri pitju alkohola ali jemanju drog. Takrat se nam ni treba ukvarjati z izzivi in reševati problemov. A vse te odrinjene težave zgolj rastejo, se stopnjujejo in nas pričakajo takoj, ko preusmerimo pogled od zaslona. Seveda je igranje monopolija za starše in otroke bolj naporno, manj samodejno, vendar nas prav zaradi tega opremi z več

socialnimi spretnostmi, sposobnostmi čustvene samoregulacije, občutka povezanosti v družini ter sposobnostmi načrtovanja in predvidevanja.

Kako naj starši ohranjajo vsakdanji delovni ritem otrok, če upoštevamo, da imajo mnogi ob tem še svoje delo od doma?

Situacija, ko oba starša delata od doma s polnim delovnim časom, izključuje skrb za otroke. Če bi bilo možno izvajati oboje hkrati, ne bi imeli pisarn, konferenčnih dvoran, delavnic, proizvodnih hal, vrtcev, jutranjega in popoldanskega varstva ... V delovno okolje (razen v vzgoji in izobraževanju) otroci pač ne sodijo, še posebej ne cel delovni čas. Možnost, ki jo bom opisala, je izvedljiva za zelo disciplinirane starše, a še to za relativno kratek čas. Za večino pa je zamisel precej utopična.

V idealnem svetu bi otroci imeli varstvo, pripravljene obroke, čisto perilo, pospravljene delovne površine, poskrbeli bi za osebno higieno, se varno in odgovorno gibali na svežem zraku in opravili zahtevano šolsko delo. Starša si na primer lahko razdelita delovne obveznosti na izmene. Prvi je v »službi« od 6. ure do 14. ure, drugi od 14. do 22. ure. Če imata srečo, da se otroci ne zbudijo ravno ob šestih in zaspijo pred deseto zvečer, bosta morda imela celo nekaj minut drug za drugega. Morda bodo predšolski otroci med dnevom še malo zaspali, starejši bodo kakšno uro ali dve celo sami brali in reševali naloge. A resnici na ljubo nimajo vsi pari te sreče in družinskih obremenitev ni lahko tako enakomerno razporediti. Nekateri imajo bolj živahne otroke, ki jih je treba nadzorovati pri opravljanju domačih nalog. Tu so še enostarševske družine, ki jim sicer veliko pomagajo stari starši. Te smo zdaj zaradi njihove varnosti – z izjemo bivajočih v istih hišah – poslali v samoizolacijo.

V resnici je najbolje, da eden od staršev dela od doma, drugi pa uveljavlja varstvo otrok in jih po svojih najboljših močeh usmerja pri izpolnjevanju šolskih in domačih obveznosti, ki jih je v teh razmerah bistveno več. Pri nas nismo še nikoli toliko pojedli in toliko umazali kot v preteklem tednu, ko smo bili vsi doma. Prav je, da starši od otrok pričakujemo in zahtevamo več pomoči v gospodinjstvu, njihovi starosti seveda primerne. Ta situacija je težka za vse in prav je, da starši nosijo več čustvenega bremena, ki mu otroci ne morejo biti kos, otroci pa opravijo večji delež domačih opravil, ki jih zmorejo. S tem se učijo prispevati k skupnosti, biti odgovorni, krepi se tudi njihov občutek pomembnosti in vrednosti.

Dr. Sara Jerebic iz družinskega inštituta Bližina

Kriza lahko odnos uniči ali ga utrdi in izboljša

Strategije našega spopadanja s težkimi čutenji koreninijo v našem otroštvu. Vsakdo se na stres odziva drugače, pri čemer ne gre za prav ali narobe. Govorimo le o različnih obrambnih mehanizmih, ki so večinoma nezavedni. Ob samoizolaciji in posledično neobičajnem preživljanju skupnega časa se občutek izgube nadzora in nemoči lahko še dodatno okrepi.

Neredko vznikne obrambni mehanizem projekcije, ko začneta partnerja neželene misli in občutke prenašati drug na drugega. Možno je na primer frustriran, ker ne more na delo ali mu primanjkuje zasebnosti. Občutkov pri sebi ne prepozna in o njih ne govori, vendar jezo hitro prepozna pri ženi in obratno. Tako lahko pri vsakodnevnih banalnih stvareh oba zapadeta v neskončen cikel obtoževanja in molka, ki ustvarja napeto vzdušje z občutkom brezizhodnosti.

Kaj, ko padejo maske, ko ugotovimo, da nam doma, med domačimi stenami, ni prijetno? Kitajci poročajo o porastu števila ločitev. Se lahko to zgodi tudi pri nas?

Priznanje, da nam ni prijetno, je prvi korak k prijetnejšim odnosom. Najprej se moramo zavedati, kaj doživljamo, kako se počutimo, kakšne so naše potrebe in želje, potem se moramo o tem pogovoriti s partnerjem. Pre pogosto usmerimo prst v drugega, in sicer v smislu, če bi bila ona ali on drugačen, potem bi bilo vse drugače. Obuti moramo čevlje drugega in se vživeti v njegov svet, drugače lahko vedno ostanemo sami na svojem bregu. Četudi smo skupaj 24 ur na dan, se lahko počutimo zelo osamljeno. Ne čutimo se slišane in razumljene. Osamljenost je nekaj najhujšega, boli lahko bolj od fizične bolečine in vpliva na duševno zdravje. Stres

se že ves čas zažira v naše odnose, prihaja do nasilja, zasvojenosti, nezvestobe in nezumevanja. Če temu dodamo še trenutne nepredvidljive razmere bolezni covid-19, je verjetnost, da bo stres kakšen odnos tudi uničil, velika. A vendar se mladi še vedno odločajo za poroko, prav tako beležimo porast zakonskih skupin, kar pomeni, da si želimo kakovostne povezanosti v odnosih. Tudi terapevti, povezani v Združenju zakonskih in družinskih terapevtov Slovenije, smo se odločili, da bomo v trenutni situaciji ljudem v stiski ponudili brezplačno pomoč po digitalnih povezavah in telefonu. Verjamem, da se bomo s skupnimi močmi zmogli na novo povezati in usmeriti pozornost v svoja čustvena doživljanja.

Kako krmariti v napetih situacijah, če smo se odtujili in se morda ne znamo več pogovarjati?

Odtujenost je opozorilni znak, da je v odnosu treba nekaj spremeniti. To lahko vzamemo kot priložnost za izboljšanje svojih odzivov in posledično rast odnosa. Če bomo pričakovali od partnerja, da se bo spremenil, in se hkrati prepričevali, da imamo mi prav, drugi pa narobe, potem bomo hitro v slepi ulici brez izhoda. Mnogi v takšnih primerih vržejo puško v koruzo, češ tega se ne grem več, ker preveč boli in je pretežko. Za začetek drugačnega pogovora je treba napetost najprej prepoznati. Vprašati se moramo, kaj nam telo sporoča. Kaj čutimo in doživljamo ob tem, ko je partnerjevo stališče drugačno od našega? Nas je mogoče strah in se počutimo nemočno? Koliko se znamo vživeti v njegov položaj? Lahko snamemo plašnice z oči in se zavemo širše slike? Lahko sprejmemo, da ima naš partner svoje razloge, da čuti, kakor čuti, razmišlja in

se vede? Ga lahko slišimo in razumemo? Četudi se na zunaj odzivamo drugače, imamo skupne obrambe, ščite pred ranljivimi čutenji, ki nas ovirajo pred povezanostjo. Lahko namesto boja drug proti drugemu izberemo sodelovanje in smo drug drugemu v tolažbo in oporo?

Kako obuditi umetnost pogovarjanja in bližine?

Prava povezanost nekje na poti vedno doživi krizo, a vsaka kriza ponuja možnost rasti. Nismo ustvarjeni, da bi se s strahom, paniko in z bolečino soočali sami. Za povezanost potrebujemo dostopnost in odzivnost drugega, kar nam ponudi občutek zaupanja in varnosti. Če se lahko naslonimo na drugega, poiščemo tolažbo, bomo lažje prebrodili krizo. To je tudi zakonska obljuba - v dobrem in slabem. Najprej se moramo odločiti, da bomo mi tisti prvi, ki bomo drugemu dostopni in se bomo enkrat

Dr. Sara Jerebic z možem dr. Dragom Jerebicem vodi Družinski inštitut Bližina. (Foto: Andraž Purg-GrupA)

za spremembo drugače odzvali na partnerjevo doživljanje. Ne glede na vsebino nestrinjanja ne bomo stali na svojem bregu, ampak bomo za začetek z zanimanjem poslušali partnerja ter se poskusili vživeti v njegov oziroma njen svet. Kaj potrebuje, da se bo počutil bolj varno? Sva pripravljena z upoštevanjem drug drugega skupaj ustvariti več predvidljivosti in jasne strukture, ki bo nudila varnost? Kako si želiva preživeti dan, kdo je za kaj odgovoren, kaj lahko narediva drug za drugega in kje lahko vključiva otroke? Povezanost se bo tako zgradila na zaupanju, skozi skupno hojo dobrega in slabega. Trenutna situacija, naj je videti še tako slabo, je lahko izhodišče za veliko dobrega. Edino, kar resnično šteje, so naši odnosi in ljubezen, ki jo bomo pustili zanamcem. Dokler smo živi, še vse lahko spremenimo.

Dr. Nuša Kovačević Tojnko in Milenko Kovačević

Strah med paniko in ravnodušjem

V času epidemije so naši čustveni odzivi podobni tistim, ki jih doživljamo v situacijah, ko ocenimo, da smo ogroženi. V takšnem negotovem položaju se morda bojimo, da bomo umrli sami ali da bo umrl kdo od naših bližnjih. Kot pojasnjujeta psihoterapevta iz ambulante Pamina, je razumevanje teh občutkov bistveno.

Kako zelo nas je strah, je odvisno od tega, kako velik pomen pripisujemo ogrožujoči situaciji. Epidemija virusa lahko prinese okužbo, bolezen in v najslabšem primeru celo smrt. Bojimo se, da bi se to zgodilo nam, morda še bolj, da bi se to zaradi nas zgodilo našim bližnjim. V ogrožujočih situacijah, ki presegaajo naše zmognosti, iščemo takšen ali drugačen izhod. Nekateri ocenijo, da se lahko rešijo, pobegnejo oziroma se umaknejo. To v sedanjih razmerah predstavlja samoizolacija. Ljudje, ki niso prepričani, da se lahko uspešno rešijo, se odzivajo panično. To se kaže v pretiranem nakupovanju zaloga hrane in drugih potrebščin ali klicanju na telefonske številke za krizne primere brez utemeljenega razloga. Tisti, ki so prepričani, da se ne morejo rešiti, se v takšnih položajih soočajo z grozo. Doživljajo omotice, imajo prebavne težave, v spanju kričijo in se borijo z morami, zapirajo se vase.

Kako grozno je v resnici?

Pogosto smo do »brezglavega paničarjenja« kritični. A v določenih življenjskih situacijah je paničen strah primerno in celo nujno čustvo. Ko se človek na primer znajde sredi požara v zaprtem prostoru, je prisiljen iskati več možnih izhodov hkrati. Na prvi pogled se zdi reakcija kaotična, a v izjemno zahtevnem in zapletenem položaju posameznik z golj išče najboljšo možno rešitev. Ker gre za življenje ali smrt.

V številnih drugih primerih je panični strah neprimeren in celo patološki. Ko na primer situacijo razumemo netočno, ko grožnja prečenimo ali razglasimo za katastrofo. Lahko bi

rekli, da na vse skupaj gledamo z »velikimi otroškimi očmi«. Ker se v takšnih primerih odzovemo neprimerno, običajno položaj še poslabšamo. Pomislimo samo na človeški stampedo; v množici ljudi se zgodi manjši izgredek, na katerega se bližnji posamezniki odzovejo z neprimerno paniko. Sprožijo nenadzorovano, masovno in hitro premikanje

drugih okrog sebe. Pri tem lahko do smrti pomendraj na stotine ljudi.

Ko nekemu preprosto ni mar

Nekateri ljudje nastalo epidemijo podcenjujejo in so bolj ali manj ravnodušni. Delujejo po principu, da stanje res ni pomembno, da sami sebi niso pomembni in da jim tudi drugi niso pomembni. Drugi se z ravnodušnostjo zavarujejo, da ne bi preveč trpeli. Oboji so lahko zase in za skupnost enako škodljivi. Takšno razmišljanje lahko botruje neodgovornemu širjenju virusa v družbi. V to skupino ne moremo uvrščati tistih, ki morajo zaradi preživetja vsak dan na delo. Zaprtje podjetja bi namreč vpliva-

lo na slabo likvidnost in posledično pripeljalo do izgube delovnega mesta. Posamezniki, ki morajo dnevno izbirati med delom za preživetje in izpostavljenostjo virusni okužbi ter posledičnim ogrožanjem sebe in svojih bližnjih, so v trenutnih razmerah v največji stiski. »V času pandemije in hitrega deljenja čustvenih odzivov na družbenih omrežjih je pomembno, da ohranjamo racionalni odziv. Držimo se navodil in omejitev strokovnih avtoritet, ker so bistvene za uspešno ustavitve nevarnosti epidemije. Z ostajanjem doma in s čim večjim omejevanjem stikov smo lahko tudi dober vzor in podpora ljudem okrog sebe,« zaključita dr. Nuša Kovačević Tojnko in Milenko Kovačević.

»Epidemija je priložnost, da povečamo mero strpnosti, sočutja, empatije in solidarnosti,« pravita zakonca Kovačević. (Foto: osebnih arhiv)

Obiskali smo regijski štab Civilne zaščite Zahodne Štajerske

V središču sistema organizacije zaščite, reševanja in pomoči

Civilna zaščita je v sedanji veliki preizkušnji obvladovanja in omejevanja širjenja koronavirusa nosilka organizacije pomoči in podpore prebivalstvu ter ustanovam (na primer zdravstvenim), ki imajo ključno vlogo, da bo naša država kos temu izzivu. Če ne štejemo večjih naravnih in drugih nesreč, kjer civilna zaščita izvaja svoje poslanstvo, je po vojni za Slovenijo leta 1991 in migrantski krizi leta 2015 to tretji preizkus pripravljenosti sistema, ki je vedno dokazal, da zmore biti uspešen tudi v najhujših preizkušnjah. Na našem območju je srce sistema organizacije pomoči in podpore za uspešen boj proti tokrat nevidnemu sovražniku štab Civilne zaščite Zahodne Štajerske regije (CZZŠ). Ta se je v skladu z državnim načrtom zaščite in reševanja (ZiR) aktiviral ob pojavu epidemije nalezljivih bolezni, širjenju koronavirusa tudi v naši državi in regiji. V teh dneh smo obiskali štab v Celju in se seznanili z načinom delovanja.

ROBERT GORJANC

V stavbi štaba v Maistrovi ulici 5, kjer je sicer sedež izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje Celje (URSZR), nas pričaka Petra Bezjak Cirman, predstavnica za odnose z javnostmi v štabu, in takoj opozori na zaščitne ukrepe, ki se jih moramo držati v stavbi, torej na razkuževanje rok in uporabo zaščitnih mask. Z Janezom Melanškom, poveljnikom štaba Civilne zaščite Zahodne Štajerske, se pogovarjava na varnostni razdalji.

»Zahodnoštajerska regija na področju nalog zaščite in reševanja obsega 33 občin, od Solčave pri meji z Avstrijo do Bistrice ob Sotli na meji s Hrvaško (kot območje delovanja našega časopisa NT, op. p.). Vsem občinam dnevno posredujemo obvestila, sporočila, navodila, prav tako od njih zbiramo podatke o njihovi dejavnosti na tem področju,« je temeljni princip delovanja štaba opisal

naš sogovornik. V teh dneh je bil poudarek pri delu štaba na zbiranju podatkov o potrebah po zaščitni opremi v občinah, na posredovanju podatkov na državno raven in zagotavljanju opreme za občinske štabe civilne zaščite ter druge ustanove po prednostni listi, ki sta jo določila obrambni minister in poveljnik Civilne zaščite RS. Janez Melanšek je potrdil, da je v občinah veliko povpraševanje po zaščitni opremi in da je primanjkuje. Povedal je, da so že v prvih dneh do začetka delovanja štaba lokalnim skupnostim razdelili nekaj zaščitne opreme v omejenem obsegu in opozorili, naj jo uporabljajo skrajno racionalno, predvsem naj bo namenjena silam za zaščito in reševanje, ki gredo na pomoč prebivalcem ali opravljajo dezinfekcije. »Pričakujem, da bo država po hitrem postopku dostavila zaščitno opremo

V sejni sobi štaba CZZŠ s službo za podporo: z leve Anita Fir, služba za podporo, Boštjan Oprennik, namestnik poveljnika, Janez Melanšek, poveljnik, Vesna Slamnik, služba za podporo, in Petra Bezjak Cirman, predstavnica za odnose z javnostmi

v regijo. Sem optimist, saj so se tudi naša podjetja z vso intenzivnostjo lotila izdelave zaščitnih mask, in verjamem, da bo v prihodnjih dneh ta problematika rešena ter da bomo z zaščitnimi sredstvi lahko oskrbeli občine, javne službe, podjetja. Da ne bo več težav in nestrpnosti,« je še dejal Janez Melanšek.

»Prihaja do velike nivoje, ker primanjkuje zaščitnih sredstev,« me je zanimalo. »Občasno prihaja in potem poskušamo ljudi umiriti ter usmeriti na prave naslove. Na našem območju se največ

težav pojavlja v občini Šmarje pri Jelšah,« je še pojasnil. Prav na dan našega obiska je CZZŠ Občini Šmarje pri Jelšah, kjer je za Ljubljano največ primerov okužb s koronavirusom v Sloveniji, dodelil zajetno pošiljko zaščitnih sredstev.

Medtem ko se pogovarjava s poveljnikom CZZŠ, ves čas zvoni njegov telefon, klice sprejema tiskovna predstavnica. Janez Melanšek je pojasnil, da na ravni regije razpolagajo s 155 pripadniki. »V prvih dneh smo v delo najbolj vključevali enoto za logistič-

no podporo, ki šteje osem pripadnikov. Ti so vsakodnevno na razpolago in jih kličemo po potrebi. Za potrebe državnega logističnega centra smo aktivirali pripadnike enote za tehnično reševanje, ki bodo v eni uri napoteni na pomoč v Ljubljano,« je še pojasnil naš sogovornik.

Pohvalil je zelo dobro sodelovanje s Slovensko vojsko, ki je iz regijskega logističnega centra CZZŠ v Bukovžlaku s svojim tovornim vozilom pomagala oskrbeti celjsko bolnišnico z 42 zločljivimi posteljami, ki so jih pripadniki civilne zaščite tudi sestavili. Namenjene so zdravstvenim delavcem, ki pomagajo obolelim s covidom-19. Prav tako dobro sodelujejo z gasilskimi enotami iz regije, kjer deluje šest enot širšega pomena, s poklicnim jedrom v sestavi. V sedanjih okoliščinah boja proti koronavirusu so te enote zadolžene tudi za razkuževanje javnih prostorov, kjer prihaja do okužb. Tako so v minulih dneh izvedle dezinfekcije v OŠ Šmarje pri Jelšah, Srednji šoli v Rogaški Slatini in marketu v Zrečah.

Srce štaba strokovnjaki z različnih področij

V regijskem štabu civilne zaščite za Zahodno Štajersko je 17 pripadnikov z različnih področij. »Imamo strokovnjake s področja zdravstva, veterine, voda, gasilstva, Slovenske vojske, policije, sociale, psihologije, geologije, potresov ... Zastopana so vsa področja, da štab deluje, prejema usmeritve od strokovnjakov,« je sestavo štaba razkril Janez Melanšek.

Izrazil sem predvidevanje, da ima v teh dneh veliko dela član štaba, zadolžen za psihologijo, saj se med ljudmi zaradi negotovega položaja in razvoja dogodkov pojavljajo tesnoba, strah in podobne stiske. »Kar nekaj klicev je bilo v zvezi s tem, zato v reševanje te problematike vključujemo člana, ki zastopa center za socialno delo, da se poveže s psihologi za zagotovitev tovrstne oskrbe.«

Poveljnik je ob tem še dodal, da seveda tudi v teh posebnih okoliščinah še naprej deluje tudi njihov regijski center, ki opravlja redno dejavnost, kot jo tudi sicer v okviru izpostave za zaščito in reševanje Celje. To pomeni, da sprejema klice na številko 112, obvešča službo nujne medicinske pomoči ter druge službe in enote, da gredo na pomoč, sporoča o požarih, raznih nesrečah ... »Za problematiko koronavirusa smo objavili posebne številke in če kdo povprašuje o tem na 112, ga prevežemo na pristojne službe, kjer lahko dobi odgovor. V zadnjih dneh smo prejeli kar precej prijav ljudi, ki so sporočili o zbiranju in druženju ljudi v okolici, kar v okviru ukrepov ni dovoljeno. Takšne prijave potem posredujemo občini, iz katere kliče ta oseba, in potem to tam rešujejo. Ne obravnavamo pa anonimnih prijav,« je poudaril Janez Melanšek.

Potem se iz seminarske sobe, ki deluje kot novinarsko središče, s fotoreporterjem, poveljnikom in tiskovno predstavniko preselimo v zgornje prostore, kjer deluje štab in ostale službe,

Ves čas živahno dogajanje v skladišču, manjka pa zaščitnih sredstev.

V regijskem logističnem centru: z leve Robert Jurovič, pripadnik regijske enote CZ, in Dušan Naglič, vodja regijskega logističnega centra CZ.

Janez Melanšek: »Prosim ljudi, naj se dosledno ravna po navodilih, ki jih posredujejo razne ustanove, naj se ne zadržujejo v večjih skupinah. S tem bomo imeli mi in tudi njihove občine ter vsi ostali manj dela in se bomo lahko uspešno bojevali s tem izzivom.«

V dnevnem obvladovanju in usklajevanju ogromnega števila informacij

pomembne za delovanje štaba. V sejni sobi štab oblikuje in sprejema ključne odločitve, tam je glede na razgibano dogajanje na terenu vse-

lej vrvež. Nasploh je v tem nadstropju zelo živahno, telefoni zvonijo brez premora. »Pri nas je 33 občin, gre za veliko regijo in je sistem dela

drugačen kot v regijah, ki imajo precej manj občin. Ko iz občin prihajajo poročila, je veliko dela, da vse obdelamo in pripravimo ter

potem posredujemo poročilo in zahtevke po materialnih sredstvih na državno raven,« je proces dela opisal Boštjan Oprešnik, namestnik poveljnika CZZZŠ, in izpostavil pomembno delo podporne službe, ki ga opravljata Anita Fir in Vesna Slamnik, ki sta bili prisotni v času našega obiska.

Pohvalil je dobro sodelovanje z občinskimi štabi civilne zaščite. »Z občinami ne sodelujemo samo takrat, ko pride do nesreče, imamo stalen stik s strokovnjaki, ki skrbijo za področje zaščite in reševanja. Ko nekoga pokličemo, na drugi strani točno vemo, za koga gre, pravzaprav vidimo znan obraz, kar v teh razmerah še posebej pride do izraza,« je še povedal namestnik.

Pomemben način dela v štabu predstavljajo videokonference, v okviru katerih poveljnik dnevno izmenjuje informacije in izkušnje z drugimi regijskimi štabi. Po našem obisku je bil načrtovan tudi videokonferenčni pogovor s poveljnikom Civilne zaščite RS Srečkom Šestanom.

»Zmanjkuje zaščitnih sredstev«

Iz stavbe štaba se potem odpeljemo še v Bukovžlak, kjer je ob

Bežigraski cesti regijski logistični center, namenjen za prevzem, skladiščenje in razdeljevanje opreme ter za uporabo v primeru naravnih in drugih nesreč. »V večjem skladišču je oprema iz državnih rezerv, med njo so ležišča, šotori, namestitvene zmogljivosti z vzmetnicami, odejami, rjuhami in ostali material, večnamenske prikolice za tehnično reševanje, dekontaminacijo in sanitarno enoto. Poleg tega so v skladišču protipoplavne vreče, za različne namene, folije za prekrivanje streh ob nesrečah, neurjih, nekaj klopi, tudi pene za dekontaminacijo,« je povedal Dušan Naglič, vodja regijskega logističnega centra. Dodal je, da je to mesto mobilizacijsko središče enot za tehnično reševanje, radiološko biološko kemično zaščito, nevarne snovi ... in da imajo v času koronavirusa urejeno neprekinjeno dežurstvo.

Tudi sam je lahko le potrdil, da je v zadnjih dneh največ povpraševanja in zahtevkov po osebni zaščitni opremi za delo na terenu, po razkužilih. »Te opreme nam na žalost že zmanjkuje, ker novih dobav ni, tako da smo že na minimumu,« je orisal splošno problematiko minulih dni.

Foto: SHERPA

Petra Bezjak Cirman:

»Nobenega razloga ni za paniko, to je ključno sporočilo«

Članica regijskega štaba civilne zaščite je tudi Petra Bizjak Cirman, novinarka RTV Slovenija, prepoznavno ime notranjepolitične redakcije in nekdanja dopisnica iz Celja, ki se je uveljavila s številnimi prodornimi in odmevnimi prispevki. V zadnjem času je sicer v tej vlogi ne vidavamo, saj dela kot predsednica sveta delavcev v nacionalni RTV-hiši. V štabu kot tiskovna predstavnica skrbi za obveščanje medijev.

Kot je povedal Janez Melanšek, poveljnik CZZZŠ, so jo k tej vlogi povabili na podlagi dobrega sodelovanja v času begunske krize leta 2015, ko je poročala iz Dobove (tudi sicer Petra prihaja iz Posavja). »Njeno poročanje je bilo zelo kakovostno, korektno in preudarno, takrat smo navezali stik, saj sem bil tudi sam razporejen v ta kraj,« je razloge za

sodelovanje s Petro pojasnil Janez Melanšek.

»Najprej se mi zdi ključno, da ne prihaja do panike med ljudmi, saj je vse pod nadzorom, vse ustanove se zelo trudijo, da bi zajezile koronavirus. Zelo pomembno je tudi, da ljudje upoštevajo navodila stroke, tudi mi v štabu v skoraj vsakem sporočilu za javnost to poudarimo.«

S poveljnikom odlično sodelujeta: vsa vprašanja, ki pridejo v štab, pogleda in jih skupaj obravnavajo v štabu, javnost pa redno obveščajo o aktivnostih štaba CZZZŠ. »V teh kriznih časih se mi zdi zelo pomembno, da mediji takoj dobijo pravilne in ažurne informacije, zato se takoj pogovorim z Janijem, da pripravimo odgovor,« pravi Petra.

Zanimal me je še njen pogled na sodelovanje novinarjev in »piarovcev«, glede na to, da ima izkušnje

iz obeh vlog. »Gre za partnerstvo. Mi prosimo vas novinarje, da prebivalce ustrezno obveščate, da se ne ustvarja kakršnakoli panika. Sodim, da novinarji zelo korektno opravljate svoje delo, in upam, da bo tako ostalo tudi naprej. Ne gre pa za klasično korporativno, ampak za krizno piarovstvo.«

Tudi v tej začasni vlogi še naprej deluje kot predsednica sveta delavcev na RTV Slovenija (mandat se ji bo iztekel prihodnje leto). »Kar pomeni, da pošiljam sporočila svojemu generalnemu direktorju, da poskrbi za varnost in zdravje zaposlenih, kar je ena ključnih nalog sveta delavcev. Lahko povem, da imamo zelo pozitiven odziv in da se generalni direktor trudi za zaposlene ter jim v teh težkih časih omogoča najboljše razmere za delo.«

RG

Petra Bezjak Cirman, znana novinarka v PR-boju z nevidnim sovražnikom. (Foto: SHERPA)

Novi pristopi v izrednih razmerah

Bodo otroci sploh še sedli v šolske klopi?

»Najtežje je otrok dojel, da to niso počitnice in da pouk na daljavo ni interesna dejavnost, temveč obveza.« Tako je ena od mam strnila vtise prvega tedna izobraževanja na daljavo, ki so ga nekatere šole organizirale od ponedeljka, 16. marca, ko so ostala zaprta vrata vseh vzgojno-izobraževalnih ustanov po Sloveniji. Vse šole, ki tega niso storile prvi teden, so se pridružile v tem tednu. V prvem tednu je pouk na daljavo uspešno organiziralo 380 od 455 šol.

TATJANA CVIRN

Novost, ki je doslej niso poznali ne šolniki ne otroci in ne starši, je ognjeni krst doživela ob reševanju začetnih tehničnih težav in ob zagatah staršev, kako naj sploh organizirajo dan, da bo en računalnik dovolj tako za otroke kot zanje, ki morajo delati od doma. Sledili sta slaba volja in jeza zaradi kakšne naloge, ki je otroci niso znali reševati, na drugi strani je bila tudi kakšna pohvala šoli zaradi dobre organizacije

delu. V tem tednu je zapletov manj, a kot menijo številni, takšen pouk ne more biti enak tistemu v šoli. Ključno vprašanje, ki visi v zraku in na katerega nima nihče odgovora, je, do kdaj bo ta način dela treba izvajati. Se bo zavlekel do konca šolskega leta in ali bo to dovolj za zaključek ocen, predvsem pa, koliko znanja bodo imeli otroci po vsem tem?

Foto: Pixabay

Osnovne šole: različni pristopi

Učenje za šolo ali življenje? Oboje!

V okrožnici, ki jo je ministrstvo poslalo šolam pred začetkom pouka na daljavo, je nanizalo nekaj priporočil, ni pa zahtevalo enotne uvedbe pouka v vseh osnovnih šolah naenkrat. »Zavedamo se različnega stanja v slovenskih šolah tako z vidika tehničnih kot kadrovskih zmožnosti,« so zapisali na ministrstvu in predlagali, da se v posamezni šoli dogovorijo o načinu in obsegu dejavnosti ter da posebno pozornost posvetijo dnevni in tedenski obremenitvi učenca z obveznostmi pri posameznih predmetih. Ob tem naj bodo pozorni na sodelovanje s starši in naj vodijo evidenco vseh dejavnosti izobraževanja na daljavo.

Nekatere šole so že nekaj dni pred zaprtjem pripravile vse potrebno za pouk na daljavo, učitelji so se dogovorili, v kakšni obliki ga bodo izvajali. Da je s pripravami gradiv za takšen pouk veliko več dela kot običajno, se strinjajo vsi, zato je nekatere neprijetno presenetila ena od izjav ministrice za izobraževanje dr. Simone Kustec, ki je po nekaj dneh zaprtja šol dejala, da bi se šolsko leto lahko podaljšalo v poletje. Ravnatelj OŠ Hudinja **Jože Berk** je bil ogorčen, češ da to ne more veljati za vse šole enako, in je na ministrstvo tudi naslovil dopis. »Pri nas imamo vse ure natančno dokumentirane - v času zaprtja šole torej delajo tako učenci kot učitelji. Zdi se nam nedopustno, da v času, ko vsi vlagamo veliko napora v izvajanje pouka na daljavo, ministrica govori o podaljšanju šolskega leta generalno za vse šole. To je skrajno nepošteno in prav je, da se učencem in njihovim staršem to že zdaj pove in potem ne bomo izvajali tega pouka. Šole naj

vodijo evidenco opravljenega dela in v skladu s tem naj se rešuje morebitno podaljšanje šolskega leta - različno po šolah,« meni ravnatelj.

Iz kasnejših izjav ministrice ni mogoče razbrati, ali bo do tega podaljšanja res prišlo. Tako pravi: »Če bomo hodili naprej po poti, ki smo si jo skupaj zastavili v prvem tednu, bomo lahko prišli do skupnega cilja: uspešnega zaključka šolskega in študijskega leta.«

Za nekatere brez težav ...

A do konca šolskega leta je treba najprej priti. Kako se šole spopadajo z novim izzivom? Je res vse steklo tako dobro, kot je po prvem tednu ugotovilo ministrstvo?

Jože Berk iz OŠ Hudinja je povedal, da pri izvedbi ni bilo težav. Povezave so dobro delovale in starši so pohvalili pripravljeno gradivo. Vsi učitelji so otrokom tudi na voljo za morebitna vprašanja. »Delo temelji na učbenikih in navodilih učitelja - učenci, ki znajo brati, naj ne bi imeli težav. V učnih načrtih je kar nekaj ur namenjenih utrjevanju učne snovi in pouk na daljavo je idealna oblika za to: učitelj pripravi naloge in potem otrokom posreduje rešitve oziroma razlago. Razen tega je učni načrt prilagodljiv, da lahko učitelji učno snov obravnavajo v poljubnem vrstnem redu. Nekatere teme so za pouk na daljavo bolj primerne, druge manj. Menim, da lahko na ta način obravnavamo tudi novo snov. Po vrnitvi učencev v šolo bo moral vsak učitelj pregledati opravljeno delo in preveriti razumevanje snovi. Če bo kdo od učencev imel težave, bo dobil pomoč pri dopolnilnem pouku. V tej obliki dela vidimo učitelji tudi

prednosti - navajanje učencev na samostojno delo in podobno.«

... drugi niso prepričani, da je vse super

Marko Sajko, ravnatelj Osnovne šole Primoža Trubarja Laško, je staršem ob začetku zaprtja šole sporočil, naj se otroci poleg šolskega dela učijo tudi stvari za življenje, naj se pogovarjajo, pomagajo pri delu ... Prav na ta vidik v teh dneh opozarjajo tudi mnogi drugi, ki menijo, da je pomembnejša »šola življenja«, vse drugo bodo otroci lahko nadoknadili.

Sajko poudarja, da izobraževanje na daljavo ni enakovredno tistemu v šoli. »Na žalost internetna povezava in računalnik nista samoumevna v vseh družinah. Nekaj staršev je trenutno zelo obremenjenih v svojih službah in ne morejo pomagati otrokom pri delu.« To se pozna zlasti tistim z učnimi težavami, a tudi učencem tujcem ali otrokom v številnejših družinah, ki bi potrebovale več računalnikov. »Zato sem presenečen, če kdo omeni, da delo poteka nemoteno. Izobraževanje na daljavo ima svoje zakonitosti, nemogoče ga je postaviti v nekaj dneh. Na fakultetah je lahko precej dober nadomestek za predavanje. Nižje ko se premikamo po izobraževalni vertikali, slabši je učinek takšnega izobraževanja. Poleg tega takšen način dela povečuje socialne razlike,« je prepričan.

Šola je vzpostavila sistem, v katerem so razredniki in starši v stiku s pomočjo elektronske pošte. Starši nato posredujejo gradivo otrokom. Nekaj gradiva so dodali v spletne učilnice. Otroci naj bi predvsem ponavljali in

utrjevali snov. Ob prejemu poročil razrednikov o delu v prvem tednu je ugotovil, da so vsi zelo potrdili. »Čeprav so bili učitelji uradno na izrednem dopustu (50. člen KPVIZ), so vsi pošiljali gradiva. In tudi starši so doma organizirali delo učencev nad pričakovanji.«

Meni, da je še veliko nejasnosti in da ni bilo konkretnih navodil ministrstva. V teh dneh so poskrbeli predvsem za tiste učence, ki nimajo ustrezne opreme. V to delo se je vključila svetovalna služba. Izvajalke dodatne strokovne pomoči prilagajajo gradivo za učence z učnimi težavami.

»Učimo se vsi«

Na spletni strani OŠ Prebold so otroke povabili, naj tudi oni povedo, kako vidijo takšen pouk na daljavo. Do konca meseca bodo lahko sodelovali v natečaju in poslali svojo fotografijo ali videoposnetek na temo: »Je učenje na daljavo kul?« »Natečaji, ki jih imamo v šoli kar precej, običajno pokažejo, da učenci želijo biti ustvarjalni. Na ta način imajo možnost izraziti svoje počutje in tudi mnenje o trenutnem načinu domačega dela,« je povedal **Peter Žurej**, ravnatelj šole. Zanimivo bo videti, kako otroci dojemajo takšen pouk.

Šola ga je zastavila tako, da dobijo starši s pomočjo elektronske pošte vsak večer dokument s pripravljanim učnim gradivom in z usmeritvami za naslednji dan. »V šoli je 466 učencev. Kolikor nam je znano, imajo vsi dostop do interneta oziroma so nam starši posredovali elektronski naslov, na katerega so dosegljivi.« Posebnih težav doslej ni bilo, a kot pravi: »Tako kot učenci se učimo vsi.«

Srednje šole v Celju: enoten okvir delovanja

Zgodovinska lekcija

»Četudi še pred nekaj tedni nihče ni verjel, da lahko pride do situacije, v kateri smo se znašli približno dva meseca pred koncem pouka, smo se celjske srednje šole zelo hitro organizirale in skupaj dorekle okvire dela na daljavo. Te smo potem posamično prilagodile posebnostim šol,« pravi Gregor Deleja, ravnatelj Gimnazije Celje – Center.

Na GCC tako na daljavo izvajajo vse, od pouka do zelo nujno potrebnega svetovalnega dela, delovanja knjižnice, laborantskega dela, a tudi celotne administracije in računovodstva. Za šolsko poslopje in okolico v tem času skrbita hišnik in ravnatelj, ki dnevno preverjata tudi infrastrukturni del poslovanja. Računalničar večinoma na daljavo skrbi za šolski sistem strežnikov, drugi IT-mojstri skrbijo za programski del, kot so e-učilnice in podobno.

»Delo je zastavljeno večplastno in sledi rednemu urniku,« pravi Deleja. »Gre tako za utrjevanje, ki ga je bilo malo več v prvih dveh dneh, ko smo še preizkušali vse povezave, kot za učenje nove snovi. Preverjanje je sprotno, saj dijaki povratne informacije dajejo v spletnih učilnicah, forumih, spletnih kvizih, po e-pošti, s pomočjo videoklicev.« Težave dijakov, ki imajo slabe dostope ali so brez opreme, šola rešuje z izposojajo šolskih prenosnikov in tablic, na pomoč so priskočili tudi mobilni operaterji. »Zahvala gre tudi založbam za sprostitev zaklepanjenih vsebin, kar seveda vsem olajša delo na daljavo.« Ob tem so dijaki in učitelji seznanjeni z novostmi, izmenjujejo si različne predloge za kratkočasne dejavnosti, v spletni obliki izvajajo tudi različne dogodke, ki smo jih načrtovali v tem času. »Ves čas tudi opozarjamo na pomembnost upoštevanja vseh ukrepov,« pravi Deleja. V vse to se vključujeta tudi dijaški razvojni tim in dijaška skupnost.

Ravnatelj GCC meni, da bodo v primeru daljšega zaprtja celjske srednje šole določile tudi pogoje za druge oblike ocenjevanj ter nadgradile smernice za delo na daljavo. »Menim, da moramo celoten sistem vzgoje in izobraževanja ohranjati v dobri kondiciji in v danih razmerah raziskati nove možnosti, ki jih bomo po vrnitvi v šolske klopi lahko vključili tudi v vzgojno in izobraževalno delo.«

Ob tem je hvaležen vsem, dijakom, staršem in učiteljem: »Izziv so sprejeli z odprtimi srci in glavami ter odgovorno začeli ustvarjati novo resničnost, za katero si želim predvsem, da bi bila boljša in svetlejša. Da ne pozabimo

Dijaki Šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje so v anketi lahko povedali, kako so zadovoljni z delom na daljavo. Odgovori bodo učiteljem vodilo za delo v nadaljevanju.

in sprejmemo to zgodovinsko lekcijo življenja in narave.«

Inovativni pristopi

»V četrtek, 12. marca, zadnji teden rednega pouka, se je že vedelo, da bodo šole zaprle vrata. Takrat smo se sestali člani ožjega kolegija v šoli, naslednji dan smo se srečali še z učitelji ter se dogovorili o podrobnostih. Pri tem želim pohvaliti učitelje, ki so se hitro organizirali in konec tedna pripravili vse za prvi dan pouka na daljavo,« povzema dogajanje prvih dni Štefanija Kos Zidar, ravnateljica Srednje šole za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje.

Pri pouku na daljavo dijaki ponavljajo snov in se tudi učijo novih vsebin. »Gre tudi za pravo na poklicno maturo in zaključni izpit. Pri pregledu poročil, ki so jih pripravili učitelji konec prvega tedna učenja na daljavo, ugotavljam, da so bili izjemno inovativni, saj so uporabili zelo raznolike medije in metode poučevanja. Lahko rečem, da so me presenetili,« je zadovoljna ravnateljica Štefanija Kos Zidar.

Za preverjanje znanja morajo dijaki ob dogovorjenem času dokazati opravljene zadolžitve. »To je mogoče na različne načine: v okviru e-učilnice, e-pošte, z izdelavo izdelka in s fotografijo, poslano učitelju Učitelj jih pri tem usmerja. Dijaki se dobro odzivajo. Seveda so tudi takšni, ki se ne odzivajo, na srečo so v manjšini,« ugotavlja ravnateljica.

»Nekaj dijakov živi v bolj odmaknjenih krajih in nima možnosti interneta ali ima zelo slab signal. Poleg tega nekateri dijaki sporočajo, da imajo doma samo en računalnik in da nanj delajo starši za službo ali bratec oz. sestra. V takšnih primerih se morajo dobro organizirati. Na srečo je slednjih zelo malo.«

Sogovornica pritrjuje domnevam, da se letošnje šolsko leto ne bo končalo kot običajno. »Pri tem je pomembno, da že zdaj razmislimo, na kakšen način bomo dijakom v takšnih razmerah omogočili opravljanje mature in zaključnega izpita,« opozarja.

Foto: arhiv GCC

Konec prvega tedna dela na daljavo so na GCC opravili obširno anketo med dijaki in učitelji ter z njo ugotavljali težave, ki so nastale po prvih dneh. Oblikovali so smernice za delo, pedagoški kolegij preučuje tudi pravne podlage za ocenjevanje na daljavo. Za zdaj ga izvajajo v okviru pisnih, likovnih, glasbenih in tehničnih izdelkov ter seminarskih nalog.

Podaljšali roke za vpis

Zaradi trenutnih razmer je ministrstvo za izobraževanje podaljšalo roke za vpis v srednje in visoke ter višje šole.

Preizkusi nadarjenosti, ki so ponekod vpisni pogoj za devetošolce in bi morali biti v preteklih dneh, bodo po izteku izrednih razmer. Prestavljen je tudi rok za prijavo za vpis v srednje šole za prihodnje šolsko leto. Nov rok za prijavo še ni znan, podobno velja za prijavo v dijaški dom.

Prvi prijavní rok za vpis v prvi letnik dodiplomskih in enovitih magistrskih študijskih programov ter v višješolsko strokovno izobraževanje je podaljšan do 9. aprila.

Učiteljem je v podporo RTV Slovenija, ki pripravlja poseben program, v katerem se prepletajo izobraževalne, informativne in razvedrilne vsebine, povezane z učnim načrtom. Na prvem programu TV Slovenija je na ogled vsak dan med 9.10 in 11.20 ter na drugem programu pa med 8. in 9. uro ter med 18.30 in 19.30.

Starši med delom doma in pomočjo otrokom

Zbrali smo nekaj mnenj staršev, ki so povzeli svoje izkušnje prvega tedna pouka na daljavo. Pri mlajših solarjih ni posebnih težav, drugače je pri starejših in srednješolcih.

»Za srednjo šolo so dobili noro veliko dela. Profesorica jim je napisala, da imajo dela za tri ure in pol, čeprav je šolska ura dolga samo 45 minut. In to je samo en predmet. Vsak dan imajo po sedem ur pouka. Profesorica za tematiko jim je naročila, da morajo sami naštu dirati snov, ker ne bo delala z videoklici. Torej je otrok sploh ne potrebuje, če mora vse sam.«

»Takšen način pouka je zelo zanimiv za sina in naju z mojem. Prav zabavno je bilo, posebej pri spoznavanju okolja, ker je bila tema pomlad. Ponavljali smo znanilce pomladi, jih poiskali v naravi, delamo nov herbarij, našli smo kvize o naravi, sin je z zadovoljstvom odgovarjal na vprašanja. Matematika gre brez težav, sestavili smo še dodatne naloge. Veliko beremo, rišemo in pojemo, delamo eksperimente, igramo družabne igre. Na okno smo postavili ptičjo hišico in imamo veliko gostov, ki jih spoznavamo. Sin tudi pomaga pri peki kruha, pripravi obrokov, hranjenju živali in skrbi zanje. Zankrat gre, le prijatelje pogreša.«

»S poukom na daljavo smo zelo zadovoljni. Učiteljica nam pošlje tedenski načrt dela in je tudi sicer ves čas na voljo, če bi jo potrebovali. Menim, da je vse stvar organizacije. Delo za šolo razporedimo po dnevih in za zdaj je bilo vse v redu. Medtem ko je bil prvi teden poln nalog, kar se mi zdi krasno, da otrokom tudi ni dolgčas, bo ta teden bolj namenjen pomoči pri gospodinjskih opravilih, prebiranju pravljič. Učiteljica nam je poslala še ideje za likovno ustvarjanje in ustvarjanje v kuhinji, tako da vse pohvale. Menim, da gre za izredne razmere, pri katerih je potrebno prilagajanje vseh.«

»Otroka sta po elektronski pošti dobila navodila, kaj morata narediti za šolo, in sta to tudi pridno vsak dan opravila. Na srečo imamo v hiši dovolj računalnikov, tako da ni bilo težav. Naša šola je zelo dobro organizirala učenje od doma, otroci so povezani v skupino na viberju in so se tudi na ta način pogovarjali o nalogah. Se je pa izkazalo, da je v teh časih nujna računalniška pismenost in da je dobro imeti doma več kot en računalnik. Učenje od doma je dobro tudi zato, ker otroci potrebujejo zaposlitev, saj to niso počitnice. S hčerko pa sva uro gospodinjstva opravili kar v domači kuhinji, kar je več kot dobra ideja!«

»Kot mamica prvošolke lahko rečem, da sem vesela, da sistem, ki ga ima naša šola, deluje brez zapletov. Otroci so zaposleni, kot bi hodili v šolo, zato mi novica, da bi ministrice podaljšala šolsko leto, ni bila všeč. Otroci pridno delajo, seveda pa pogrešajo pristen stik in prijatelje. Pozitivna so bila sporočila učiteljic in ravnatelj. Pri pripravljenih materialih so med šolami res velike razlike. In še ena pozitivna stvar, ki je pri drugih nisem opazila. Otroci v naši šoli naslednji dan dobijo rešitve nalog, kar še posebej pride prav v višjih razredih.«

»Otroci opravijo veliko več dela doma in se s tem učijo za življenje, kar po mojem ni slabo. Za učenje je bilo treba organizirati delo, saj oba starša delava od doma in sta za naju in tri osnovnošolce na voljo samo dva računalnika. Težje nove snovi za zdaj ni, a je nova in to pri vseh predmetih. Vsekakor bi bilo pametno, da šole razmislijo o pridobivanju povratnih informacij učencev. Ta sistem deljenja navodil in potem igranja na zaupanje, da otroci navodila res izpolnijo, lahko deluje samo teden ali dva. Kot kaže, pa to še ne bo tako kmalu mimo.«

»Prvi teden je bil resnično naporen. Vsaj pri nas se nikakor nismo mogli znati in organizirati, da bi čim bolj racionalno opravili naloge. Otroci vse skupaj jemljejo preveč na lahko oziroma se ne znajdejo v novi vlogi. Sama tudi ne znam biti učiteljica, težko razumem, da otrok vedno ne dojame, ko mu nekaj razložim. Zame je vse to preveč, še zlasti ker sem obremenjena z lastnim preživetjem in ne samo s tem, kako bodo otroci opravili šolske obveznosti. Dobro bi bilo, da bi jim naročili, naj sodelujejo tudi pri vsem, kar se dogaja v življenju, pri sobivanju in skrbi za bližnje.«

Kmetije se na različne načine spopadajo z novimi razmerami

Hrano še lahko prodajo, a o počitnicah zdaj nihče ne razmišlja

V teh dneh preskrba s hrano v naših trgovinah ni motena, a vprašanje je, ali bo tako tudi v prihodnjih dneh in tednih. Večino sveže zelenjave in sadja namreč zlasti v zimskih mesecih dobimo iz Italije. Brez uvoza bodo police ostale prazne, se bojijo poznavalci.

Je to posledica zgrešene kmetijske politike minulih desetletij, ki vedno manj temelji na samooskrbi? So morda trenutne razmere priložnost, da v sosesčini poiščemo domače proizvajalce in jim omogočimo preživetje, sebi pa kakovostna živila? A vse to ne

gre čez noč in vse kmetije tudi nimajo pogojev za zadostno pridelavo za trg. Mnoge so si zato doslej pomagale z različnimi dopolnilnimi dejavnostmi. A v teh časih se jim ne piše dobro.

TATJANA CVIRN

Kmetija in vrtnarija

Po zelenjavo na kmetijo

Ker imajo tudi vrtnarstvo, je treba poskrbeti še za sadike, ki bodo na vrtovih kupcev zrasle v zelenjavo in cvetje.

Čeprav se zdi, da je večina življenja v teh dneh zamrla, si na kmetijah ne morejo privoščiti počitka. Skrb za pridelok ali živali je ves čas najbolj pomembna, ne glede na vse okoliščine. Tako je tudi na kmetiji Imperlovih, ki imajo tudi vrtnarstvo.

Družina prideluje na treh hektarjih blizu Šoštanja najrazličnejšo zelenjavo in vzgaja okrasne rastline. Del površin je pokritih, zato je lahko ponudba še večja. Do nedavnega je Tomaž pridelke vsak dan prodajal na velenjski tržnici, a zaradi spremenjenih razmere tega nekaj časa ne bo več počel.

Zadnje dni ima kmetija prodajo na domu. Na FB-strani Vrtnarstvo in kmetija Imperl je mogoče videti, kaj vse ponuja. Na voljo je različna zelenjava, izbrati je mogoče vložnine, naročiti rezance ali sadike za lastno pridelavo zelenjave. »Naročniki nam pošljejo naročilo s SMS-sporočilom in dvakrat tedensko, ob torkih in petkih, lahko nato pridejo iskat zabojček ob dogovorjeni uri. Veliko je stalnih kupcev, nekaj imamo tudi novih,« pojasnjuje **Tomaž Imperl**, ki je še od malih nog navdušen nad kmetovanjem in se je zato tudi vpisal v srednjo vrtnarsko šolo. Žena Urška ni bila na začetku povsem prepričana, ali je to prava odločitev, a si danes ne predstavlja, da bi počela kaj drugega.

Trenutne razmere so tudi za kmetovalce težavne, a morda je to priložnost, da bodo slovenski pridelovalci dobili večjo veljavo, meni Tomaž Imperl. »Ljudje se bodo morali preusmeriti, saj doslej niso bili navajeni prej naročiti pridelkov in priti po njih na kmetijo. V trgovini je vse takoj na voljo, pri nas pač

ne. Zelenjavo je treba nabrati, jo pripraviti ... Nekateri tega ne razumejo in se tudi ne držijo pravil, ki smo jih postavili na kmetiji. Tako so se na primer v nedeljo dopoldne, ko so bile vse trgovine zaprte, nekateri pripeljali kar k nam dvorišče in želeli svežo solato.«

Na lastne oči vidijo, kje kaj raste

Med tistimi, ki naročajo pridelke, so tako stalne stranke, ki Imperlove poznajo s tržnice, kot nove, ki iščejo drugačne poti oskrbe. »Takšen način obiska na kmetiji je dober, ker ljudje vidijo, kje zelenjava zraste, da jo sproti naberejo in je zato čisto sveža,« poudarja Tomaž, ki ima vse dni veliko dela. Vsak dan je na primer treba zalivati v rastlinjakih. Pomagajo tudi njegovi starši, otroka Nika in Anej priskočita na pomoč, kjer lahko. A letos je dela toliko, da bodo morali še nekoga zaposliti, še zlasti če želijo povečati ponudbo. Počasi bo treba saditi tudi na prostem. »Seme na deloma pridelamo sami, to so stare sorte, sicer jih kupimo v semenarni. Naročimo jih že decembra, da ni težav pri dobavi.«

Zelenjavo, ki Tomaž in Urška ne prodata, predelata, saj bi bilo res škoda zavreči karkoli od tistega, kar zraste in kar družina pridelava v potu svojega obraza. Zato ponujata paradižnikovo omako na različne načine, vložene kumare, pekoče omake s čilijem, a tudi marmelade in sirupe. Pozimi kisata zelje in repo. Ker dneve preživljata na tržnici in njivi, je priprava vložnin pravzaprav nočna izmena njunega dela.

Foto: Andraž Purg – GrupA

V rastlinjakih dela ne zmanjka, zato poprime cela družina Imperl.

Zabojček je pripravljen, ponj bodo prišli tisti, ki so si ga prej naročili s SMS-sporočilom.

Anton Zdolšek, ekološki kmet

Ekološka kmetija

Ponudbe ne bo spreminjal

Ekološki kmetje so že vajeni nenehnih izzivov tako pri pridelavi kot pri prodaji. Če si nekateri v teh dneh želijo strokovnih usmeritev in nasvetov, ali naj se odločijo za širitev pridelave in kaj sploh naj izberejo, drugi ne razmišljajo o večjih novostih.

Ekološki kmet **Anton Zdolšek** pravi, da je lani brez težav prodal svoje pridelke in zato ne bo spreminjal nabora pridelkov. Z ženo že vrsto let kmetuje po ekoloških načelih. Pridelke prodajata na celjski tržnici in v Hipermarketu Mercator v Celju. V atriju slednjega je bil do nedavnega Anton vsako soboto dopoldne in je zato pridobil veliko stalnih odjemalcev.

»Upam, da bodo razmere čim prej spet normalne,« pravi in dodaja, da se je zaradi preventive odločil, da trenutno ne bo prodajal na celjski tržnici, ki je sicer odprta. »Nekaj kupcev je prišlo k nam domov, nekaj sem imel dostav. Če bo ostalo pri tem, da bomo lahko prehajali iz ene občine v drugo, ne bo težav. Sicer ne vem, kako bo.«

Veliko ročnega dela

Kmetija leži na skoraj 600 metrih nadmorske višine v Slatini pri Ponikvi. Z ekološkim kmetovanjem so se Zdolškovi začeli ukvarjati med prvimi v Sloveniji. Že dvajset let pridelujejo različno zelenjavo. Na hektarju njiv so lani zrasli

predvsem korenje, čebula, krompir, pesa, bučke. »Podobno načrtujemo za letošnje. Zgodnji krompir je že v zemlji, za ostalo je te dni prehladno. Upam, da ne bo večje škode v vinogradu in na breskovem drevju.« Ker imajo tudi nekaj živali, sta v ponudbi kmetije mleko in skuta, ponujajo tudi salame in domača jajca.

V tem času je pri prodaji sicer zatišje, ker je Zdolšek večino pridelkov že prodal, tudi kislo zelje in repo, nove zelenjave, razen radiča in regrata, pa še nima, saj nima rastlinjakov. Tudi v prihodnje bo večino dela na kmetiji treba opraviti ročno, zato upa, da ne bo težav, ko bo potreboval pomoč.

Foto: Andraž Purg – Grupa

Turistična kmetija

Od optimizma do vse večjega strahu

Če imajo kmetije, ki pridelujejo hrano, tudi v teh dneh možnosti za zaslužek, je povsem drugače s tistimi, ki so izbrale eno od dopolnilnih dejavnosti, ki so v teh dneh povsem zamrle. Če od tega živi cela družina, je skrb za prihodnost upravičena. **Urška Topolšek Planinšek**, ki z možem Jernejem na Križevcu blizu Zreča vodi Turistično kmetijo Urška, pravi, da je sicer pozitivno naravnava, a da se ji trenutne razmere zdijo vedno bolj negotove.

Njena mama Vilma Topolšek je z možem Tonetom pred skoraj tremi desetletji zasnova turistično kmetijo v burnih časih po vojni za Slovenijo. Torej bi lahko sklepali, da so na kmetiji vajeni delati tudi v izrednih razmerah. A kot pravi **Urška Topolšek Planinšek**, je zdaj povsem drugače. »Ljudje so takrat lahko šli na dopust in šli so v glavnem po Sloveniji, kar je bila voda na mlin naši kmetiji.« Sogovornica je bila v začetku še polna upanja, da bo kmalu bolje, zdaj pa jo je resnično strah, kaj bo. »Tudi zimska sezona ni bila kaj posebnega, ker ni bilo snega. Finančna zaloga je sicer za nekaj časa lahko rešitev, a za prihodnje mesece ne vemo, kako bo.« Na srečo so vsaj brez posojil in nimajo nikogar zaposlenega, vse naredijo sami. Veliko turističnih kmetij se ubada še s temi težavami.

»Tudi ko se bodo razmere umirile, ljudje ne bodo takoj spakirali kovčkov in šli na dopust. Sploh ker bodo tudi številni drugi imeli težave v službah, s prihodki.«

Samo s pridelki ne gre

Na prodajo pridelkov od osnovne kmetijske dejavnosti na kmetiji ne morejo računati, saj ni dovolj velika. Imajo le šest glav živine, nekaj prašičev in kokoši, vse to za lastno hrano in hrano gostov. »Pridelamo vsakega nekaj, saj imamo možnost kulinaričnega razvajanja za 20 ljudi. Ponujamo tudi sedem sob, velnes, imamo bazen. Ob koncih tedna je bilo gostov vedno

veliko in priznam, da je bil zaslužek lep, zato smo lahko vlagali v širitve in posodobitve.«

Dopolnilno dejavnost so na kmetiji uvedli prav zaradi tega, ker s samim kmetovanjem niso mogli preživeti. »S prodajo pridelkov s kmetije ne moremo zaslužiti niti četrte potrebne mesečne prihodkov. To lahko ponazorim z domačim jajcem, ki stane 30 centov, če ga spečem gostu za zajtrk, pa ga lahko prodam za tri evre.«

Rešitve ni na vidiku

Nekateri kmetje so se hitro prilagodili, pripravljajo različne jedi, ponujajo svoje pridelke. »Tudi mi ponujamo gostom, da lahko pri nas nabavijo zelenjavo, ki je imamo dovolj, saj je ne bomo mogli porabiti v okviru turistične kmetije. Odziv je dober, prihajajo zlasti gostje iz Ljubljane. Če bodo omejili še medobčinsko gibanje, niti tega ne bo več mogoče izvajati, saj moji sosedi ne bodo kupovali pri meni, imajo svoje zelenjave dovolj,« pravi sogovornica, ki meni, da država pozablja, da je pri nas največ majhnih kmetij in da vse ne morejo s prodajo svojih pridelkov zaslužiti dovolj za preživetje. »Imamo pa na kmetiji vsaj svojo hrano, to je tudi pozitivno,« meni.

Mnogi so upali, da bo država pomislila tudi na majhne kmete in tiste z dopolnilnimi dejavnostmi, a se je izkazalo, da ni tako. »Pričakujejo, da bomo normalno delali, da bomo oskrbovali ljudi s hrano, kako bomo na primer kupili nafto za traktor, pa ne povedo.« Prispevke je treba plačati vsak mesec, tudi stroški so veliki. »Po zadnjih informacijah so nas potisnili na stran, nič ne bomo dobili od države, niti odloga plačila prispevkov,« pove z grenkobo in poziva ministrstvo za kmetijstvo, naj ne pozabi na vse tiste, ki se ukvarjajo z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji.

Foto: arhiv TK Urška

Družina Topolšek-Planinšek. Turistična kmetija Urška je njen dom in vir preživetja, a dogajanje v zadnjih dneh ni spodbudno.

V urejanje kmetije je bilo treba nenehno vlagati.

Pristen stik z živalmi na kmetiji so lahko doživljali tudi vsi obiskovalci, ne le domači otroci.

Z babico Vilmo v rastlinjaku

2020

NAJ MATURANTKA IN NAJ MATURANT

Slika je simbolična.

Nagradi za zmagovalca akcije: eden bo dobil pametni telefon podjetja Novatel, drugi Desetake Citycentra Celje v vrednosti 250 evrov. Za nagradi se bosta pomerila junija na javni prireditvi.

DEVETA SEZONA AKCIJE
Foto: Nataša Müller
Oblikovanje: Andreja Balja

V akciji se bodo ta mesec predstavili kandidati naslednjih šol:

- I. GIMNAZIJE V CELJU (I. GC)
- GIMNAZIJE LAVA ŠCC (GL)
- SREDNJE ŠOLE ZA GRADBENIŠTVO IN VAROVANJE OKOLJA ŠCC (SŠGVO)
- SREDNJE ŠOLE ZA STORITVENE DEJAVNOSTI IN LOGISTIKO ŠCC (SŠSDL)
- SREDNJE ŠOLE ZA STROJNIŠTVO, MEHATRONIKO IN MEDIJE ŠCC (SŠSMM).

1. Nives Kolenc
4A, I. GC

2. Marko Veljkovič
4G, I. GC

3. Maruša Žučko
4A, GL

4. Nejc Jelen
4A, GL

Čas maturantskih plesov je tudi čas naše akcije Naj maturantka in naj maturant. Letos je že deveta in tudi tokrat boste bralci lahko izbirali dekle in fanta, ki bosta prejela laskavi naziv in ob tem tudi lepo nagrado. Izbor se je začel februarja in prva mesečna zmagovalca za majski finale sta Lana Grešak (145 glasov) in Gašper Gaber (224 glasov). Zmagovalca finalnega dela se bosta za privlačni nagradi – pametni telefon, ki ga podarja podjetje Novatel iz Celja, in Desetake Citycentra Celje v vrednosti 250 evrov – pomerila junija na javni prireditvi.

Bralci lahko v vsaki številki glasujete za enega od kandidatov, ki je predstavljen s portretno fotografijo. V vsaki številki je del kandidatov objavljen tudi na večji fotografiji v maturantski opravi (glede na objavljen vrstni red kandidatov),

Za marčevske kandidate lahko glasujete do vključno torka, 31. marca, do 12. ure.

tako da se do konca meseca zvrstijo vsi. Tisti maturant in tista maturantka, ki bosta do konca posameznega meseca zbrala največ glasov, se bosta uvrstila v finalni krog tekmovanja. Vsak mesec bosta na osnovi vaših glasov in glasov učiteljev znana dva finalista. Vseh šest iz treh mesecev glasovanja se bo v končnem obračunu pomerilo maja. Junija bosta znana zmagovalca akcije. Na javni prireditvi se bosta pomerila za glavno nagrado.

Sto točk učiteljev

Razrednik ali učiteljski zbor lahko izbranemu kandidatu (**le enemu!**) iz posameznega maturantskega razreda dodelita dodatnih sto točk za njegovo učno in delovno uspešnost. Svojo odločitev nam morata sporočiti na elektronski naslov ntdnt@nt-rc.si.

Ob koncu akcije bomo med vsemi, ki boste v prihodnjih mesecih glasovali za maturante, izžrebali prejemnika pametnega telefona podjetja Novatel!

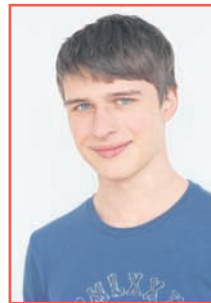
Pravila glasovanja

Na enem kuponu, ki bo vsak mesec druge barve, lahko glasujete za enega maturanta ali za eno maturantko.

Pri glasovanju bomo upoštevali le originalne pravilno izpolnjene kupone, ki nam jih boste poslali po pošti ali prinesli osebno.

5. Maša Volavšek
4B, GL

6. Jan Polak
4B, GL

7. Florijan Romih
4E, GL

8. Eva Gradišnik
G4A, SŠGVO

9. Erik Štraus
G4A, SŠGVO

10. Anamari Šeško
G4B, SŠGVO

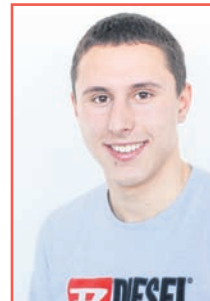
11. Janez Kitak
G4B, SŠGVO

12. Marsel Levstik
G3C, SŠGVO

13. Katja Lipovšek
4P1, SŠSDL

14. Jan Krumpak
4P1, SŠSDL

15. Tim Čater
3B1, SŠSDL

16. Matic Ermenc
3B1, SŠSDL

17. Florijan Udč
3B3, SŠSDL

18. Lovro Sinkar
3B3, SŠSDL

19. Ana Božnik
3C1, SŠSDL

20. Pia Jerman
3C1, SŠSDL

21. Victoria Hercog
3C2, SŠSDL

22. Tilen Završnik
3C2, SŠSDL

23. Lidija Podvratnik
3C3, SŠSDL

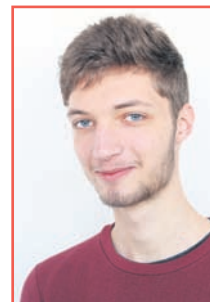
24. Nejc Rihter
3C3, SŠSDL

25. Davor Drobne
2B4, SŠSDL

26. Mitja Mastnak
2B4, SŠSDL

27. Davor Završek
S4A, SŠSMM

28. Jure Tojanko
S4A, SŠSMM

29. Jan Šketa
S4B, SŠSMM

30. Matevž Kokovnik
S4B, SŠSMM

31. Gašper Stupar
M4C, SŠSMM

32. Klemen Vostner
M4C, SŠSMM

33. Vito Sorčan
M4D, SŠSMM

34. Brina Pann
M4D, SŠSMM

35. Vid Palčnik
M4E, SŠSMM

36. Ana Črešnar
M4E, SŠSMM

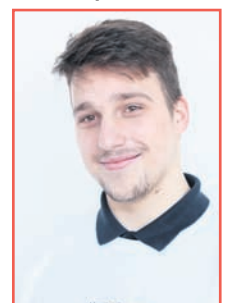
37. Aljaž Arnšek
S3G, SŠSMM

38. Alen Drofenik
S3G, SŠSMM

39. Žiga Arhar
S2G, SŠSMM

40. Žiga Farkaš
S2G, SŠSMM

NAJ MATURANTKA IN NAJ MATURANT
KUPON 2020

Glasujem ZA maturanta/ko

številka

Podatki o glasovalcu:

Ime in priimek:

Naslov:

E-naslov:

Telefon:

Ali ste naročnik Novega tednika? DA NE

novi tednik radio celje

Kupon pošljite na naslov Novi tednik, Prešernova ulica 19, 3000 Celje.

S podpisom tega kupona dovoljujem, da upravljalec podatkov, podjetje NT&RC, uporablja in shranjuje posredovane osebne podatke v skladu z veljavnim zakonom, ki ureja varstvo osebnih podatkov, in s splošno uredbo EU o varstvu osebnih podatkov. Sodelujoči dovoljuje, da NT&RC navedene podatke obdeluje v svojih zbirkah za namen pridobivanja novih naročnikov. Sodelujoči v primeru, da je izžreban, dovoljuje objavo svojega imena, priimka in kraja bivanja v Novem tedniku. Navedene osebne podatke lahko NT&RC hrani in obdeluje do pisnega preklica privolitve sodelujočega. Na podlagi veljavne uredbe lahko posameznik kadarkoli preklic soglasje za obdelavo podatkov, zahteva popravek ali izbris podatkov, in sicer pisno na naslov: NT&RC, Prešernova 19, 3000 Celje ali na ntdnt@nt-rc.si.

31. Gašper Stupan

32. Klemen Vostner

33. Vito Sorčan

34. Brina Pann

35. Vid Palčnik

36. Ana Črešnar

37. Aljaž Arnšek

38. Alen Drogenik

39. Žiga Arhar

40. Žiga Farkaš

Dela v Rogaški Slatini rojene in tam odraščajoče umetnice so med drugim v znamenitem muzeju Albertina

Neuklonljiva umetnica, ki je obsoteljske gore list

»Očarala sta me ustvarjalkina osebnost in njen sicer fragmentarno ohranjen opus. Spoznala sem njeno svobodoljubnost in radoživost,« nam je o likovni umetnici Stephanie Glax de Stadler (1876–1952) povedala dr. Lidija Tavčar, dolgoletna kustosinja in pedagoginja Narodne galerije v Ljubljani. Tavčarjeva rada odkriva prezrte likovne ustvarjalke na tleh Slovenije, med katerimi je tudi Glax de Stadlerjeva. V zadnjih mesecih je izšla v Celju monografija o tej umetnici, ki se je rodila v Rogaški Slatini, kjer je tudi odraščala. Avtorica monografije je dr. Tavčarjeva.

BRANE JERANKO

Njen oče je bil dr. Julius Glax (1846–1922), balneolog srednjeevropskega slovesa, ki je delal v zdravilišču Rogaška Slatina. V obsoteljskem zdravilišču je najprej deloval sezonsko ter nato stalno, obenem je bil predavatelj graške medicinske fakultete. Iz Rogaške Slatine je ohranjena družinska fotografija Glaxovih, očeta Juliusa, njegove soproge ter treh hčera, med njimi je bodoča likovna umetnica Stephanie, po domače Stefi. Družina je stanovala v stavbi Tržaškega doma, kjer je imel oče Julius tudi zdravniško ordinacijo. Gre za stavbo na Zdraviliškem trgu 1, in sicer ob znamenitem Zdraviliškem parku Rogaške Slatine.

Neenakopravne slikarke

Dr. Julius Glax je pozneje deloval v Opatiji, kjer velja za začetnika tamkajšnjega zdraviliškega turizma. Opatija je takrat postala mondeno zdravilišče mednarodnega slovesa. V Glaxovem obdo-

bju so se začela njena zlata leta. Začetek je bil težak v različnih pogledih, saj se je tamkajšnji kmečki živelj kopal v pristanišču kar brez obleke. Fine do vratu zapete avstro-ogrške dame so bile ob pogledu na povsem gole moške in napol gole ženske zgrožene. Pritožbe fine in vplivne gospode so kar deževale, oblasti je uspelo predhodnike sodobnega istrskega nudizma disciplinirati. To so bili časi, ko se je gospoda kopal še oblečena.

Likovno nadarjenost Glaxove hčere Stefi, ki se je z očetom preselila v Opatijo, so kmalu opazili. V dunajski šoli za umetno obrt se je vpisala v slikarski razred, kjer bodoče slikarke golih modelov v tistih časih niso smele slikati. Za ženske naj bi to bilo pohujšljivo. Nežnejši spol je bil takrat nasploh likovno neenakopraven, saj likovne akademije žensk niso sprejemale. Likovni študij je nadaljevala na Ženski akademiji v Münchnu ter v Parizu. Po vrnitvi v Opatijo

Avtoportret s cigareto. Samozavestna Stephanie Glax de Stadler je bila mlada v času, ko ženske niso bile enakopravne niti kot slikarke.

je začela likovno opremljati tamkajšnje turistične vodnike, ki so izhajali v visokih nakladah in različnih jezikih – od francoščine do češčine. Stephanie je začela svoja likovna dela prikazovati na razstavah, med drugim na istrski pokrajinski razstavi leta 1910 v Kopru. Na razstavo je bil pozoren celo avstro-ogrski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Med drugim je razstavljala tudi v Opatiji, na Dunaju, v Brnu, Gradcu, Benetkah, na Reki, v Milanu, Firencah, Torinu, Rimu ...

Ko je bila samosvoja in neupogljiva slikarka Stephanie Glax stara 43 let, se je poročila z vdovcem Augustom de Stadlerjem iz severne Italije. Pred drugo svetovno vojno sta z možem nekaj let živela v Benetkah ter se nato preselila v Milano. Leta 1952 je v Italiji umrla.

Slikarka in oblikovalka

Glax de Stadlerjeva ni pomembna le kot slikarka, ampak še posebej kot grafična oblikovalka. »Zlasti njeni plakati, ki jih je večinoma oblikovala za Opatijo / Abbazia, so bili že ob nastanku med leti 1897 in 1912 opazni in cenjeni kot izvrstni. V tem mediju je začetnica in ena pomembnih protagonistk tako imenovanega turističnega plakata,« nam je povedala avtorica monografije dr. Lidija Tavčar. Njena monografija ima naslov Stephanie Glax de Stadler – Slikarka in grafična oblikovalka. Tavčarjeva omenja kot odliko umetniških plakatov ploskovitost, barvno kontrastnost in poudarjeno stilizirano figuraliko. »Izpostavila je velike barvne površine, besedilo na plakatih je reducirano na povedni minimum,« je dodala Tavčarjeva. Po strokovni oceni sodi oblikovanje Glax de Stadlerjeve v sam vrh merkantilne grafike iz obdobja pred drugo

Iz leta 1903. Stephanie Glax de Stadler je med drugim oblikovala naslovnico turističnega vodnika Opatije/Abbazie. Na začetku njenega turističnega razvoja se je tamkajšnji kmečki živelj kopal kar gol, zaradi česar so bile fine dame zgrožene.

To so bili časi, ko je bilo v mondeni Opatiji še veliko bogate češke gospode. Zanj je turistični vodnik likovno opremlila Stephanie Glax de Stadler.

Naslovnica turističnega vodnika Opatije iz leta 1908 v francoskem jeziku. Gre za likovno delo Stephanie de Glax.

svetovno vojno. Zato hranijo njena dela znamenita dunajska Albertina, Wien Museum in MAK Museum, ki je prav tako na Dunaju. V zadnjih dveh desetletjih so bila dela predstavljena na dveh preglednih dunajskih razstavah ter v Opatiji.

Med risarskimi tehnikami je Glax de Stadlerjeva uporabljala kombinirano tehniko s svinčnikom in z barvicami. »Na ta način so nastali njeni animalični motivi psov in mačk,« je raziskala dr. Tavčarjeva. Vinjete je risala v tušu, odlično je osvojila

V gledališču. Iz sveta fine avstro-ogrske gospode, kot ga je doživljala v Rogaški Slatini rojena slikarka.

tehniko risanja z ogljem in s kredo, posvetila se je tudi portretistiki. »Že ob nastanku je eden od piscev ocenil, da je prefinjena slikarka, kajti njeni pastelni portreti so naslikani v tančici nežnih barv in z mehko svetlobo,« omenja dr. Lidija Tavčar. Manj znano je oljno slikarstvo Glax Stadlerjeve. Prava mojstrica je bila v algrafiji, podvrsti grafične tehnike ploskega tiska.

Zahtevno raziskovanje

Del bogate likovne zapuščine Glax Stadlerjeve, ki je bil dolgo hranjen v Italiji, je danes v Sloveniji. Dr. Tavčarjeva je za to prezrto umetnico izvedela že med svojim raziskovanjem risark in slikark, ki so bile rojene v prvi polovici 19. stoletja. Najprej je bila pozorna na omembo Rogaške Slatine ob umetničinem imenu. Nato je Tavčarjeva spoznala Dušo Fischinger, pranečakinjo umetnice ter pravnukinjo dr. Glaxa, ki živi v Ljubljani.

Babica Fischingerjeve je Stefijina sestra Emi, ki se je poročila v Ljubljano. »O svoji stari teti nisem vedela nič, o svojem pradedu vem to,

da je bil pomemben zdravnik in to najprej v Rogaški Slatini ter nato v Opatiji,« je povedala pranečakinja Duša Fischinger. Ta se je začela po letu 1991 ukvarjati z raziskovanjem rodovnika ter življenja in šolanja svojih prednikov. »Moj praded je

prihajal z ženo na počitnice v Rogaško vsako leto,« je ugotovila. Stephanie je bila z očetom izredno povezana, zato Fischerjeva sklepa, da je v Rogaško Slatino prihajala z njim.

»Veliko mi je pomagalo večletno raziskovanje Duše

Fischinger, tako nisem začela z ničle,« je o svoji obsežni monografiji povedala dr. Tavčarjeva. Kljub temu je morala opraviti zelo zahtevno delo. Morala je sestaviti umetničino biografijo, pridobiti podatke o likovnem izobraževanju, razbra-

ti likovne vplive in spoznati, katere likovne zvrsti so jo ustvarjalno pritegnile ... Med drugim je morala raziskati tudi umetničino socialno in prijateljsko mrežo. »Največjo težavo je predstavljalo dejstvo, kako poiskati in dokumentirati njen

razpršeni umetniški opus,« pravi Tavčarjeva. Nenazadnje, na območju, kjer je delovala Glax de Stadlerjeva, je danes več držav. To so Slovenija, Avstrija, Hrvaška in Italija.

Foto: družinska zapuščina Glax Fischinger

Družina Glax, kot jo je posnel v Rogaški Slatini leta 1885 tamkajšnji fotograf Rottmayer. Med tremi Glaxovimi hčerami je bila Stefi najstarejša.

»Moja mati pri ročnem delu.« Delo Glax de Stadlerjeve iz leta 1906.

Morjeplovka Jasna Tuta o vseh barvah Polinezije

Modro kraljestvo, kjer si vsakdo lahko nadene krono

Z neugnanimi kodri, nalezljivim smehom in s pojočo italijansko melodiko v govoru je v polno dvorano kulturnega doma v Gorici pri Slivnici prinesla vonj po morju. Zamejska Slovenka je v morje zaljubljena, odkar ve zase. Dekle nemirnega duha se ne pusti zapreti med štiri stene ali ujeti v utečene urnike. Njeno popotniško leto po koncu študija se je razvleklo v desetletje. Danes vsem tistim, ki prepogosto pademo v vsakdanjo sivino, pripoveduje o čudovitih barvah svetovnih morij, njihovih obal in predvsem ljudi.

SAŠKA T. OCVRK

Jasna Tuta iz Sesljana pri Trstu je hči pisateljice in neumorne raziskovalke človeške duše Alenke Rebula ter publicista, radijskega urednika in režiserja Igorja Tute. Še en rod nazaj sta družinsko drevo zaznamovala Alenkina starša, vsestranska literarna ustvarjalca Alojz Rebula in Zora Tavčer. Lahko bi rekli, da ima Jasna po babici korenine tudi v naših krajih, v Loki pri Zidanem Mostu. Zamejska družina Rebula Tuta je bila vedno globoko povezana z matično domovino. Ko zaprisežena morjeplovka govori o čudoviti slovenski obali, ima v mislih obalo med Devinom in Trstom. »Zgodovinsko seveda,« se zasmeje Jasna. »Slovenski pesniki pač niso pisali o Portorožu.« Potrdilo, da je postala profesorica razrednega pouka, je držala v rokah z nekoliko mešanimi občutki. Dejavnja športnica, jadralka in popotnica si enostavno ni predstavljala, da je že čas za

tiste vrste odraslega življenja, ki ga ima mnogo staršev za edinega sprejemljivega. Vedno je rada hodila v gore, deskala na snegu in po vodi, zaljubljena je v potapljanje in izjemno rada pleše. Ukvarjala se je tudi z jamarstvom, več kot dvajset let je bila predana skavtinja. Po štirih letih za šolskim katedrom se je odločila, da lahko stalna služba ter kredit za stanovanje še malo počakata.

Z jadrnico čez Tihi ocean

Z nahrbtnikom na ramenih se je odpravila na Tajsko, v Malezijo in Avstralijo. Želela je izpiliti znanje angleščine. Med eno in drugo priložnostno službo je naletela na oglas, da nekdo išče posadko za jadranje. Tako je spoznala Ricka. Pridružila se mu je na kratki poti do Sydneyja, kjer je nameraval prodati barko. Zaljubila sta se in naslednjih devet let skupaj krmarila po svetovnih

morjih. Prekrižarila sta pot od Mehike do Francoske Polinezije, Nove Zelandije, Tonga in Fidžija. Devet let sta živela na jadrnici, odrezana od vsega balasta, ki nas v sodobnem svetu bolj duši kot bogati. Preživljala sta se s pisanjem za različne časopise in revije, radijske oddaje in spletne medije. Svoja doživetja je Jasna popisala v več knjigah. Največji jadralski izziv je opisala v knjigi Moj svet sredi oceana. Zgodba govori o tem, kako je biti drobna pika sredi morja, kjer v krogu

dva tisočih kilometrov ni ničesar. Prečkanje Tihega oceana pomeni mesec dolgo potovanje po najbolj samotnem koščku planeta. »Gre za tehnično, fizično in predvsem psihično izjemno zahteven projekt,« pravi Jasna. »Z Rickom sva se družila le nekaj ur na dan. Na takšni plovbi mora biti nekdo vedno buden, kar pomeni, da sva se na krovu in pri počitku izmenjevala. Zato je takšna plovba zelo samotna. Na plan pridejo vsa mogoča čustva, od najbolj tesnobnih dvomov

do najgloblje sreče. Ni tako preprosto biti toliko časa sam s seboj.« In kako nevarna je taka pot? »Zelo. Vendar tisti, ki ne pridejo na cilj, ne morejo napisati knjige,« se grenko nasmehne Jasna.

Tek in skleda solate

Po 32 dneh plovbe sta pomorščaka pristala na Markeških otokih, in sicer v najlepšem zalivu na svetu. »Jadranci so ga razglasili za najlepšega. A če več kot mesec dni ne vidiš kopnega, se ti verjetno vsak

zaliv zdi najlepši na svetu,« se smeje Jasna. Po mesecu jadriranja si je zelo želela teči, si zares pretegniti noge. »Na jadrnici je od pasu navzgor ogromno naporenega dela in gibanja. Noge pa dnevno naredijo le nekaj deset korakov.« Na goratih vulkanskih otokih – Markezi so najbolj divji in neokrnjeni od vseh polinezijskih otokov – je lahko tekla le navkreber. »Po 800 metrih v hrib in ravno toliko v dolino sem lahko za nekaj dni samo legla v posteljo, tako so me bolele mišice.«

»Ko si sredi Pacifika, si zares sam. Če se ti karkoli zgodi, ti nihče ne more pomagati. Dva tisoč kilometrov naokrog ni nikogar.

Klic v mrežo ostalih jadrancev dvakrat na dan je pomemben zaradi varnosti in vsaj toliko zaradi občutka povezanosti z ljudmi v podobnem položaju.«

Veliko željo po zeleni solati je lahko v eni redkih trgovin potesila zgolj z zeljno glavo. Šele kasneje je videla, kako drago jo je plačala. Ker večina trgovskega blaga pride iz Francije in cenam dodajo še strošek prevoza, je 15 evrov za kos zelenjave na teh otokih nekaj običajnega. Toda domačini se z denarjem ne obremenjujejo. Vse stroške javnega servisa in infrastrukture namreč plačuje Francija, ki državo obvladuje še iz kolonialnih časov. Danes vanjo vlaga veliko denarja. Zaradi številnih jedrskih poskusov na tem območju ima za slabo vest več kot dobre razloge.

Dišeči otoki sadja in rož

Najbolj znana otoška kraja Francoske Polinezije v skupini tako imenovanih Družbenih otokov sta Tahiti in Bora Bora. Za razliko od rajskih plaž tamkajšnjih turističnih letovišč sta na Markezih vulkanska črna mivka in motna voda. Ker posledično za turiste niso pretirano zanimivi, so otoške naselbine kot geografske časovne kapsule, odmaknjene od medijev, svetovnega spleta in potrošništva.

»Polinezija diši. Dišijo rože, sadje in tudi ljudje. Na vsakem vrtu je ogromno sadja, zato ga

v trgovinah ne prodajajo. Bala sem se, da to zame ne pomeni nič dobrega. A sem kmalu ugotovila, da je nemogoče iti na sprehod, ne da bi te ljudje dodobra obložili z domačim sadjem. Vsak mi je želel nekaj podariti, ne da bi karkoli pričakoval v zameno. Najslabše, kar bi lahko naredila, bi bilo, da bi darilo zavrnila,« pripoveduje Jasna. »Zanimivo, kakšne težave imamo zahodnjaki s tem. S preprostim dajanjem in sprejemanjem brez vsakih obveznosti.« Polinezijci so ljudje, ki si življenja ne zapletajo preveč. Ne obremenjujejo se s premoženjem in z jutrišnjim dnem.

»Severnjaki smo se skozi zgodovino naučili, da je treba izkoristiti vsak sončen dan, sicer bomo pozimi lačni. Ljudem na ekvatorju so ribe v morju in sadje na drevesu na voljo vsak dan v letu. Mi ne moremo živeti tako kot oni, lahko pa se od njih učimo, kaj res potrebujemo in česa ne.« Vse, kar počnejo – naj bo petje, ples, pogovor, igranje na glasbila – delajo z vsem srcem in vso dušo. »Zato je tudi njihov govor na prvi sluh zastrašujoč. Govorijo namreč tako energično in grmeče, da ima človek mimogrede občutek, da kričijo nanj. »V resnici pa te samo vprašajo, kako se imaš,« se smeje Jasna.

»Ko je desettonska masa lebdela tik ob meni, sem za trenutek pozabila, kdo in kje sem. Kitovka si me je od blizu ogledala s svojim kot nogometna žoga velikim očesom, jaz pa sem se spraševala, kaj si misli o meni.«

»Ženske že navsezgodaj pridejo na tržnico s svežo krono cvetja na glavi. Tudi sama sem si tu in tam zataknila cvet za uho. Potem sem si enkrat kupila venec. Hodila sem bolj vzravnano, počutila sem se lepša in bolj pomembna. Odtlej sem si dala »travnik« na glavo vsaj enkrat na teden.«

Kokos nevarnejši od morskega psa

Ker je Polinezija tako daleč od ostalega sveta, je tudi njen podvodni svet še zelo neokrnjen in nadvse raznolik. Pod vodo se Jasna počuti skoraj kot doma. Čeprav se za lep razgled v tistih krajih ni treba niti potopiti. »Nekoč sem videla mor-

sko zvezdo 15 metrov pod gladino. Ponoči, pri mesečini, tako čista voda je.« Jasnine zgodbe o podvodnem plesu z velikimi mantami, o zasledovanju prestrašenih morskih psov in predvsem plavanju s kiti poslušalca začarajo. »Zanimivo, da so nam holivudski filmi naslikali delfine kot dobrodušne domače živali. V resnici so lahko precej divji in

nevarni, bolj kot morski psi. Z morskimi psi je tako kot z vsemi drugimi psi. Ne moremo enačiti čivave in rotvajlerja. Zelo redke vrste so človeku nevarne, a še te običajno napadejo zaradi nespametnega človekovega ravnanja. Morda se zdi smešno, a na pacifiških otokih je večja verjetnost, da nas ubije kokos, ki nam pade na glavo, kot da nas napade morski pes.« Zato je za domačine med redkimi zadovoljstvi, ki jih jemljejo smrtno resno, tudi redno obiranje trdih plodov s palm. Bivanje v eni od pravljičnih hišic sredi smaragdnega morja namreč stane več tisoč evrov na noč. Smrtno nevaren kokosov dež v tropskem rajju pač ni sprejemljiv.

»Polinezija je dežela neverjetnih barv in čudovitih vonjev. Ko sedim v kavarni v Trstu, se mi zdijo vsi ljudje sivi. V Polineziji so ljudje marsikaj, ampak nihče nikoli ni siv.«

Z jadrnice razgled v neskončnost

Jasna zdaj pogosteje vrže sidro v domačem pristanišču in več časa preživi na domači obali. Že skoraj dve desetletji je usposobljena inštruktorica jadrnanja, ki svoje znanje predaja otrokom in odraslim. Strast do jadrnanja in potapljanja ohranja in predaja ljudem na predavanjih, v svojih knjigah ter na potovanjih, ki jih vodi.

Videla je toliko sveta in doživela toliko neverjetnih dogodivščin, da bi lahko predavala cel teden. Najraje pa govori o tem posebnem svetu Francoske Polinezije. »Obstajajo najrazličnejše države. Vsaka ima svoje lepote, značilnosti in posebnosti. A zame je ena nad vsemi. To je ta neverjetni otoški svet sredi Pacifika. Rada bi, da ga ljudje spoznajo, čeprav iz knjige na domačem kavču.«

Če velja, da nas vsaka izkušnja in vsako doživetje spreminja, se je tudi Jasna v teh letih spremenila. Zdaj ve, da ne želi biti lastnica nepremičnine. Ker je tudi 20 kvadratnih metrov več kot dovolj za lepo življenje. Ko se namreč zazre z jadrnice v daljavo, vidi neskončnost.

Foto: osebni arhiv

Bili so trenutki, ko me je bilo zelo strah. Ampak tudi tega sem se naučila sprejeti tako kot vsa druga čustva.«

Zaloga hrane za več kot mesec dolgo plovbo čez Pacifik. »Prvi teden je bil jedilnik še pester in svež, proti koncu sem o skledi sveže zelene solate že skoraj sanjala.«

Jasna svoja doživetja deli tudi na svoji spletni strani www.jasnatuta.com.

Reševanje žab in drugih dvoživk pred povozmi

Žabja svatba mora biti ne glede na okoliščine

Dvoživke se ne ozirajo na nove razmere v svetu in so se tudi letos konec februarja začele seliti. Iz prezimovališč na kopnem se v tem času vsako leto selijo k najbližjim vodam, kjer odložijo mrest. Vendar je njihova odprava pogosto smrtno nevarna oziroma se tragično konča, saj smo čez njihove ustaljene poti speljali ceste, kjer končajo pod kolesi vozil. Zato jim pri prehodu prometnic marsikje pomagajo prostovoljci, čeprav bi morali biti tovrstni ukrepi varstva narave sistemsko urejeni. A ker tega ni, so dragoceni posamezni reševalci na različnih koncih Slovenije. Letos jim gre na roko to, da je prometa zadnje dni zelo malo in s tem tudi povozov žab.

TATJANA CVIRN

Na Kozjanskem imajo bogate izkušnje z reševanjem žab in drugih dvoživk. V Kozjanskem parku to počnejo že več kot dve desetletji. Ena od črnih točk je cesta ob ribniku Trebče, kjer zaposleni v Kozjanskem parku z ograjo preprečujejo, da bi dvoživke množično končale pod kolesi. Zato jih z vedri ročno prenašajo na drugo stran ceste. Pri prenašanju jih tudi preštejejo in podatki kažejo, da jih letno prenesejo od šest do osem tisoč.

V minulih letih so zaposlenim pomagali tudi številni otroci iz vrtcev in šol, a na te zdaj ne morejo računati, zato delajo sami. »Teh premikov še ni konec,« prav

Dušan Klenovšek, biolog iz Kozjanskega parka. »Vremenske razmere so letos dokaj neugodne za selitev dvoživk. Ali je ponoči premrzlo ali presuho. Zato še vedno hodijo. Čakamo na dež ob temperaturi nad pet stopinj, potem bo konec selitev.«

Več tisoč rešenih

Samčki so ob cesti prvi. Na čistini čakajo samičke. In ko te pridejo iz bližnjega gozda, se samčki oprimejo prve, ki je na voljo. Ker je samčkov precej več kot samičk, se posamezniku lahko hitro pridruži konkurent in tudi ta ne želi spustiti svoje ljubice. Uboga žaba nato nosi svoje osvajalce k vodi, da

opravijo svojo vsakoletno nalogo. Ob plastični oviri ob cesti se ustavijo in tam jih pobirajo. Žabice je treba prijemati s čistimi in po možnosti z vlažnimi rokami, saj je njihova koža občutljiva. Mnogi imajo pri tem nekoliko neprijeten občutek, a to le na začetku. »Nazadnje jih to delo tako navduši, da se težko odpravijo domov,« pravi Klenovšek, ki se je v prejšnjih letih razveselil tudi pomoči članov različnih društev. Tudi zaradi osveščanja in razbijanja predsodkov so takšne akcije pomembne. Kozjanski park letos sodeluje v evropskem projektu Varstvo dvoživk in obnova njihovih habitatov, v okviru katerega naj bi v Sloveniji vzpostavili približno 130 mrestišč, zgradili vsaj 60 podhodov in postavili 10.200 metrov stalnih ograj. Prav tako naj bi uredili učne in interpretacijske poti ter učilnice na prostem, postavili informacijske table in opazovalnice.

Večerna akcija prostovoljke

Na drugem koncu regije, pri ribnikih v Goričici pri Senthurju, se za preživetje žabic trudi **Barbara Boršič** s Ponikve, ki je to počela že lani. V približno mesecu je z drugimi prostovoljci prenesla približno 1.300 žab. Lani je bil dodatna težava, da je bil eden od ribnikov izprazen, zato je vsa množica žab iz okolice potovala čez cesto v ribnik z vodo. »Samo v eni deževni noči jih je šlo čez 400,« pravi Boršičeva, ki je letos, ko sta oba ribnika polna, pričakovala, da jih bo manj na cesti. A je kljub temu opazila sledi povoženih žab na cesti med Selami in Celjem. Na družabnem omrežju je zaprosila za pomoč pri prenašanju žab, a je ostala bolj ali manj sama. »Odziv ljudi je bil lep, če pogledam število delitev moje objave, a bolj konkretnega zanimanja ni bilo.«

Tako gre v akcijo ob večerih, saj so žabe nočne živali. »Zbudijo se, ko se stemni, ponoči

Cestni odsek pri ribniku Trebče je usoden za številne krastače in druge dvoživke.

Barbara Boršič (Foto: osebni arhiv)

Barbara Boršič: »Verjamem, da bi omalovaževalen in izkoriščevalski odnos, ki ga ljudje kažemo do živali, narave in planeta, morali spremeniti. To lahko storimo z dosledno vzgojo mladih rodov, na primer z uvedbo novega predmeta v osnovne šole, ki bi otroke učil občutljivosti do živali in ponižnosti v odnosu do narave in planeta.«

Biolog iz Kozjanskega parka Dušan Klenovšek

nutne razmere zaradi koronavirusa so jim v prid, promet je redkejši in tako nekatere tudi same srečno prečkajo cesto,« pravi Barbara Boršič, ki bo akcijo izvajala še naprej. »Ker sem sama, nikogar ne ogrožam. Tam sem zato, da ščitim žabe, ki jim ljudje sekamo njihove selitvene poti. Prihodnji dnevi in prihodnja leta bodo pokazali, ali bo treba njihovo prehajanje v času pomladanskega mrestenja reševati še kako drugače (s podzemnimi podhodi, postavitvijo zaščitnih mrež).«

Širše sodelovanje

Žabe se selijo tudi na drugih ribnikih v Goričici, zato želi

Boršičeva razširiti akcijo na vsa problematična območja pri ribnikih in tudi na druga območja v občini Senthurj. »Želim si sodelovanja občine, ki je sicer lani postavila prometni znak, ki opozarja na žabe, in sodelovanje širše javnosti ter seveda države. Ta je žabe, ki so na rdečem seznamu zaščitnih vrst, na papirju sicer zavarovala, njihovo reševanje pa prepušča posameznikom, ki jim ni vseeno,« je kritična prostovoljka, ki meni, da bi lahko bilo ukrepanje vlade podobno učinkovito, kot je v trenutnih izrednih razmerah, tudi pri reševanju drugih problemov v družbi.

Foto: SHERPA

Pregrada, kakršna je ob cesti v Trebčah, preprečuje, da bi bilo povoženih žab še več. Vozniki lahko pomagajo tako, da so pozorni na cesti in da upočasnijo vožnjo.

Osnovnošolka Katarina rešuje žabe v celjskem Podgorju.

Dvoživke so zaradi vedno večje kemizacije voda in zaradi parazita, proti kateremu ne poznajo obrambe, vedno bolj ogrožene. O njihovi koristnosti ni dvoma, saj na primer krastače jedo nadležne rjave polže, ki zadnja leta jezijo vrtničkarje. Zato lahko vsi, ki poznajo žabje cestne prehode, živalim pomagajo vsaj z bolj pazljivo vožnjo na teh odsekih.

Ta zgodba je služila kot odskočna deska za snovanje proslave ob prazniku celjske Mestne četrti Center, ki bi morala biti 19. marca. Na temo drevesnih prebivalcev, čarobnih drevesnih moči, drevesnih zgodb in spominov so na delavnicah pod mentorstvom Andreje Džakušič ustvarjali otroci iz Vrtca Tončke Čečeve, enote Center, in učenci III. osnovne šole Celje. Proslava je zaradi znanih okoliščin v predvidenem času odpadla, zgodba pa se v novi luči kaže kot bolj in bolj aktualna. Dragi stanovalci Mestne četrti Center in vsi občani Mestne občine Celje, strpno in solidarno ... v pomladni ples, ki bo prišel, zagotovo bo prišel.

Pot v X ali priprave na praznovanje

Na robu mesta, prav tam, kjer se svet nadaljuje v mestno jedro, je stalo veliko staro drevo, mogočen hrast. Bila je pozna pomlad in svet s hrastom vred je bujno dišal in zelenel, ko je nekega jutra pismonoša Golob pri svojem vsakodnevnem raznašanju pošte opazil velik bel X na hrastovem deblu.

»Kaj pomeni ta X?« je vprašal mamo Zajčevu, ki je živela čisto spodaj pri hrastovih koreninah.

»Kakšen X? Nič nisem opazila,« je odvrnila mama Zajčeva. »Toliko dela imam s svojo veliko zajčjo družino in tudi te šoje že nekaj dni kričijo naokoli, da bomo vsi oglušeli.«

Pismonoša Golob je potkal na vrata starega Jazbeca. Tudi on je živel pri hrastovih koreninah, a čisto na drugem koncu kot mama Zajčeva s svojimi otroki.

»Dostava toplih nogavic od mojstrov pajkov,« je prijazno pozdravil pismonoša. Gospod Jazbec je le sitno odvrnil: »To je noro, kako vreščijo šoje. Kaj delajo sploh tu? In Zajčevi tudi ne znajo biti tiho niti sekundo. Tako lahko jazbec še znori.« Pismonoša ga vseeno tiho vpraša: »Kaj pa ta X na deblu, ste ga opazili?« Jazbec ves nemočen s tacco pokaže še na mojstra Detla, ki s kljunom neumorno nabija v deblo, in zaloputne vrata pred Golobovim kljunom.

Pismonoša Golob se odpravi v višje nadstropje starega drevesa, mogočnega hrasta. Tam

res že močno odmeva od udarjanja dleta, ups, kljuna mojstra Detla. Mimogrede potrka še pri Veveričnikih. Odpre mu oče Veveričnik, iz notranjosti dupline se sliši divje igranje videoigrice. »Ste opazili bel X na deblu vašega drevesa?« »Kaj, kakšen X, le kdo bi to naredil? Ah, zagotovo ti prišleki, šoje, potem bodo pa spet krivi moji fantje, kot so vselej za vse pri tem drevesu krivi oni.«

Pismonoša Golob pri vnetemu mojstru Detlu pusti izvod revije Sam svoj mojster in se odpravi naprej k profesorju Soviču. »Nova knjiga za vas, profesor, izvolite.« Potem ga še pobara: »Vi mi boste zago-

tovo znali odgovoriti, kaj pomeni ta bel X na deblu vašega hrasta.« »Sonce mi sije v oči, nič ne vidim, zdaj bi moral spati, a mojster Detel tako neumorno vrta in te šoje vreščijo in mladi Veveričniki igrajo videoigrice in sraka spet vrešči, čeprav temu reče petje ...« le še nesrečno zavzdihne in se odpravi nazaj v svoje gnezdo.

»Srakarjeva, saj res, tudi zanjo imam pošto,« si misli pismonoša Golob in potrka na vrata njenega gnezda. »Ste opazili bel X na vašem deblu?« A tudi Srakarjeva, ki se cele dneve kiti pred svojim ogledalom, mu ne zna odgovoriti na to vprašanje.

In tako pismonoša Golob ves upehan prileti do najvišjega nadstropja, do gnezda kapitana Krokarja in mu izročil dnevni časopis.

»Ste bili kaj pri deblu?« Kapitan Krokar odkima. »Bel X je narisana na deblu, a nihče ne ve, čemu služi.«

»Bel X, bel X si rekel?« Golob prikima. Kapitan Krokar vzame svoj daljnogled, ki ga ima še iz starih gusarskih časov, in pogleda daleč, daleč naokrog.

»Pri moji veri, to ni nič dobrega,« reče Golobu, potem glasno zakraka.

Vsi prebivalci starega drevesa, mogočnega hrasta, se zberejo na jasi, ko kapitan Krokar oznani: »Videl sem ... Tam ob starih hišah ... Drevesa z narisanim X na deblu in videl sem ... Vsako drevo z narisanim X na deblu pade. X je narisana na vseh drevesih, ki jih sekajo.« Med prebivalci starega drevesa, mogočnega hrasta, zavrešči, le šoje popotnice za trenutek utihnejo. Vsi so v šoku.

Gospod Detel se je jezno zakadil nad X in belo barvo s svojim močnim kljunom iztesal iz debla. X res ni bilo več, a je na njegovem mestu zevala

sveža rana drevesnega debla. Nihče ni bil pomirjen, živali so še naprej vrečale in šoje so še vedno molčale.

Takrat je besedo povzel pismonoša Golob: »Zgradimo ptičjo hišico na mestu, kjer je stari hrast označen. Kapitan Krokar, stražite iz svojega gnezda. Mojster Detel, pripravite kljun za zabijanje. Profesor Sovič, vi opravite meritve. Veveričniki, prinesite material. Srakarjeva, vi se pripravite za pleskajte. Mama Zajec, skuhamte za vse vročo čokolado. stari Jazbec, popazite zajčje mladičke.« In šoje so še vedno molčale ...

Zvečer je bila na deblu, kjer se je še dopoldne bohotil bel X, nova ptičja hišica. Živali so utrjene popadale v svoje postelje in se nemirne celo noč premetavale v soju mesečine. Zjutraj so jih zbudili prvi sončni žarki in nedolgo zatem je kapitan Krokar na vse grlo zakraka: »Prihajajo.«

In res so prišli ... Trije gradbeni delavci vsak s svojo ogromno žago v roki. Pred starim drevesom, ogromnih hrastom se ustavijo in si ga začnejo ogledovati. »Prisežem, da sem tudi tega določil za posek,« reče prvi. »Kje je

X?« vpraša drugi. »Prinesite lestev,« določi tretji. In so pristavili lestev k deblu in so splezali čisto do nove ptičje hišice in kaj tam zagledajo ... Iz nove ptičje hišice glavi pomolita dve šoji in prijazno zavreščita, iz notranjosti se čisto narahlo oglasi še mala šoja golič, ki se plašno stiska ob še dve jajčki. »To pa ni kar tako. Bolje, da to drevo pustimo pri miru,« se strinjajo gradbeniki in odidejo naprej.

Ko res in čisto zares gradbeniki odidejo, kapitan Krokar zapove: »Trikrat hura za novo ptičjo hišico, za nove sosede, trikrat hura za šoje!« In so se stanovalci starega drevesa, mogočnega hrasta, zavrteli v pomladnem plesu in se tako zabavali, da so za dolgo, dolgo časa pozabili na vse midsosedske spore.

Ob starih hišah v mestnem jedru je še ostalo nekaj dreves - grlice v tem času pridno spletajo gnezda v cvetoči magnoliji, pod bližnjo smreko se je iz mestnega gozda zatekel srnin mladič ...

Napisala Nuša Komplet Peperko, začinila Irena Ašič po zgodbi Ruth Brown Staro drevo

Simona iz Sv. Štefana je napisala, da predvsem izkoriščajo lepe dni za sprehode s 4-mesečnikom, za rolanje, delo na vrtu in »masterchef« otroška ustvarjanja.

Kaj počnete, ko ste doma?

Poziv za sodelovanje smo objavili na naši FB-strani in še vedno velja, da nam lahko pošljete kakšno fotografijo, kaj počnete, ko ste doma in kako zaposlite otroke (na elektronski naslov tednik@nt-rc.si). Na podeželju je v teh dneh gotovo lažje, saj je možnosti za bivanje na prostem več, medtem ko je v mestih treba imeti več idej, kako zdržati med štirimi stenami. Pošljite nam svoje predloge ter ostanite doma!

novi tednik

Rez potomke trte Nikolaje

V ponedeljek, 9. marca, sta župan Občine Tabor Marko Semprimožnik in član gospodarskega sveta Župnije sv. Jurija ob Taboru Peter Cestnik obrezala potomko najstarejše trte na svetu.

Cepič je leta 2010 nekdanjemu taborskemu županu Vilku Jazbinšku priskrbel pokojni Franc Štrajhar, član Društva savinjskih vinogradnikov, ob obrezovanju trte pri obrambnem stolpu v Žalcu. S skupnimi močmi sta ga nato ob taborski župnijski stavbi tudi posadila.

Žalec je cepič Stare trte dobil v dar leta 2004, podaril ga je takratni mariborski župan Boris Sovič. Žametovka oz. modra kavčina na Lentu v Mariboru je s potrjeno starostjo več kot 400 let vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov kot najstarejša trta sveta, ki še vedno rodi zlahodne sadove. Stara trta je bila posajena ob koncu srednjega veka, ko so Maribor oblegali Turki, in je vse do danes preživela vse

Peter Cestnik in Marko Semprimožnik

požare poznega srednjega veka, bombardiranje druge svetovne vojne, vremenske spremembe in bolezni.

V zadnjih letih je tudi naša trta Nikolaja na jesen obrodila lepo število sladkih

grozdov, ki so jih potrgali in pozobali otroci Vrtca Tabor.

Ponosni smo, da tudi pri nas raste potomka ene najstarejših udomačenih zlahčnih vinskih sort na Slovenskem. SAŠA ZIDANŠEK OBREZA

Neupoštevanje navodil se nam lahko hudo maščuje

Kako smo dobili vojno s kozami

Črne koze so nalezljiva bolezen, ki je danes po vsem svetu izkoreninjena. Kot takšno, to je izkoreninjeno, jo je leta 1980 uradno razglasila Svetovna zdravstvena organizacija (WHO). Nekoliko starejši občani Slovenije se še osebno spominjajo zadnje večje hudo nevarne epidemije na evropskih tleh. Leta 1972 je v Jugoslaviji izbruhnila epidemija črnih koz, pred katero se je Slovenija na srečo uspela obraniti. In če nam je uspelo razmeroma hitro dobiti »vojno« s črnimi kozami, nam jo bo uspelo tudi proti koronavirusu, kajne?

BRANE JERANKO

Gre za nekdanjo strahotno bolezen, neprimerno hujšo od koronavirusa. Zaradi nje je bila med otroki smrtnost celo do 80-odstotna, pri odraslih od 20- do 60-odstotna. V 20. stoletju so črne koze povzročile smrt do pol milijarde ljudi. In zgodba o pojavu črnih koz v Jugoslaviji je zgodba o človeški nepredvidnosti in neupoštevanju državnih ter splošnih navodil.

Ibrahim Hoti, petintridesetletni premožen občan Kosova, se je namreč odpravil na romanje v Meko v Saudsko Arabijo. Pred potovanjem sta bila obvezna cepljenje proti črnim kozam in pridobitev potrdila o njem. Zaradi potrdila se je Hoti, ki se je bal odziva svojega telesa v dneh po cepljenju, odpravil v ambulanto v Skopju. O svojem strahu je tam povedal nekemu človeku, ki mu je odgovoril, da je mogoče cepivo takoj po cepljenju onesposobiti. Hoti se je tako odpravil v lekarno, kupil alkohol in z njim cepivo hitro odstranil.

Zaradi njegovega nepremišljenega dejanja so nato trpeli milijoni ljudi, nastala je ogromna gospodarska škoda, veliko ljudi je umrlo, nekateri zdravniki so pred bolniki od strahu kar zbežali, osemnajst milijonov Jugoslovancev se je moralo udeležiti splošnega cepljenja ...

Svojeglavi romar

Grozljiv je bil že pogled na bolnike s črnimi kozami, o čemer pričajo stare fotografije. Po celotnem telesu bolnikov so se pojavili gnojni mehurji in to drug ob drugem. Tudi po obrazu. V nekaterih primerih so bolniki celo oslepeli. Zdravila proti črnim kozam ni bilo, pomagalo je le cepljenje prebivalstva. Bolezen se je prenašala kapljično in preko različnih predmetov.

O epidemiji črnih koz v Jugoslaviji leta 1972 so bile napisane knjige, deset let po epidemiji je bil posnet film. Režiser Goran Marković je avtor jugoslovanskega filma *Variola vera*, ki ga je navdihnilo resnično dogajanje. V glavni vlogi je nastopil Rade Šerbedžija. Film si je mogoče ogledati na spletu, in sicer na Youtubu.

Ibrahim Hoti je odšel na dolgotrajno pot v Saudsko Arabijo z avtobusom s skupino potnikov iz Jugoslavije. Turistična agencija iz Makedonije državnega zdravstvenega priporočila, da je mogoče iti na pot v Meko izključno z letalom, ni prejela. Romarji so potovali tudi po Iraku, kjer so na bazarjih nakupovali darila za domače, sorodnike in prijatelje. Hoti se je vrnil domov 15. februarja 1972 in zbolel. Imel je lažjo obliko črnih koz, katerih virus je prenesel na druge. V gostilni na Kosovu, kjer je gostom pripovedoval o svojem zanimivem potovanju na Bližnji vzhod, se je znašel tudi mlad učitelj Latif Mumdzhić iz Novega Pazarja. Nad pripovedjo navdušeni učitelj se je s Hotijem usodno rokoval.

Po nekaj dneh je Mumdzhić zbolel. Zdravnik mu je dal penicilin, kar je njegovo zdravstveno stanje še poslabšalo. Mumdzhić se je nato z bratom odpravil v bolnico za kožne in spolne bolezni v Čačak, v manjše mesto Srbije. Na pot sta se odpravila z avtobusom. V Čačku se je Mumdzhićovo stanje še poslabšalo, zato so ga odpeljali z reševalnim vozilom na beograjsko dermatološko in venerološko kliniko. V Beogradu je ležal v večposteljni sobi, bolnika si je ogledalo tudi dvesto študentov medicine, ki so jih poučili o »zelo hudem primeru alergije na penicilin«. Med hudimi bolečinami je mlad učitelj umrl na svoj 29. rojstni dan. Uradni vzrok smrti je bila omenjena alergija.

Na Celjskem

Na Kosovu se je nato pojavilo še več primerov črnih koz, kar je bilo potrjeno v beograjskem laboratoriju.

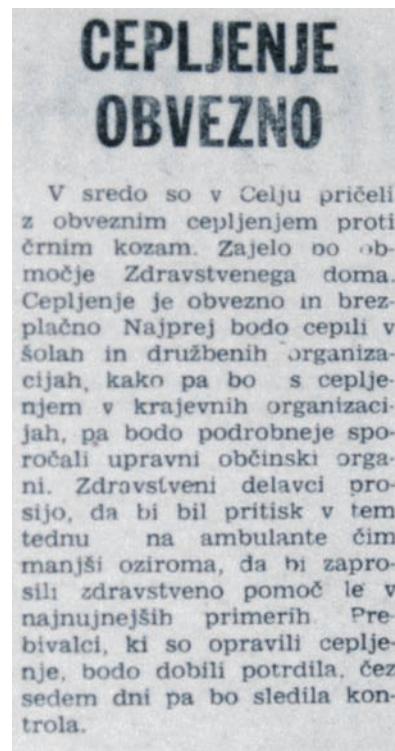

Sodobni laboratorij. Tudi v beograjskem so pred približno pol stoletja hitro ugotovili, da se v Jugoslaviji pojavile črne koze. (Foto: Pixabay)

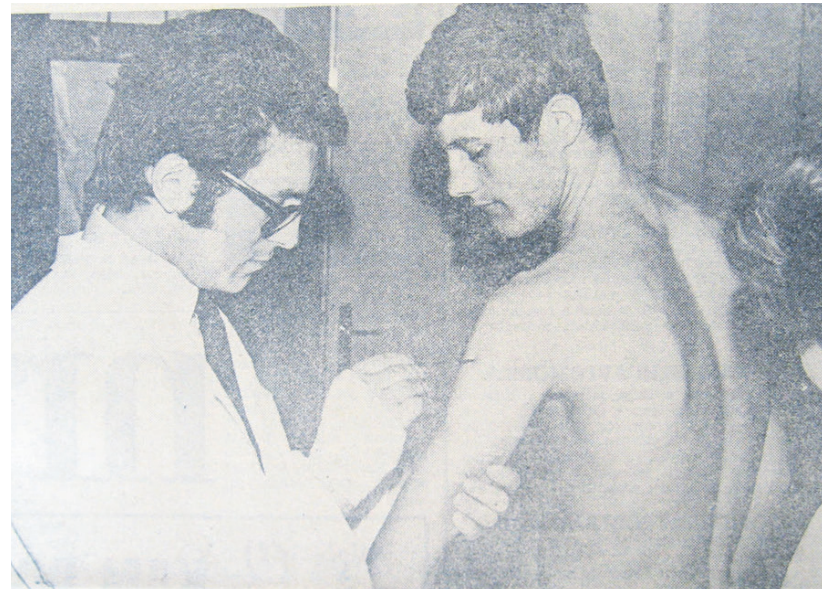
Šestnajstega marca 1972 je bilo najprej odrejeno splošno cepljenje prebivalstva na Kosovu. Črne koze so se pojavile tudi v Beogradu, kjer je državna oblast kmalu razglasila epidemijo, uvedla prisilno karanteno in cepljenje po vsej Jugoslaviji. Zaradi priprav na poletno turistično sezono na območju Socialistične republike Hrvaške je zvezna oblast z razglasitvijo epidemije najprej odlašala. Do primera črnih koz je prišlo celo pri jugoslovanskem zdomcu v Hannoveru v Nemčiji, ki se je vrnil z obiska na Kosovu.

Epidemija je seveda močno odmevala tudi na Celjskem. Novi tednik je 30. marca objavil kratko novico z naslovom *Cepljenje obvezno*. Na 17. strani je poročal, da bo brezplačno cepljenje proti črnim kozam najprej v šolah in družbenih organizacijah, sedem dni po njem bo sledil pregled. »Zdravstveni delavci prosijo, da bi bil pritisk v tem tednu na ambulante čim manjši oziroma da bi zaprosili za pomoč v najnujnejših primerih,« je zapisano v novici.

En teden pozneje, 6. aprila, se je cepljenje proti črnim kozam že znašlo na naslovnici Novega tednika. Na naslovni fotografiji je bil mlad zdravnik Marjan Hrušovar, ki je prišel pomagat pri cepljenju v celjskem zdravstvenem domu iz obratne ambulante tovarne Emo. O tem je poročal novinar

Obvezno cepljenje. Novica Novega tednika z naslovom *Obvezno cepljenje* je bila objavljena 30. marca 1972.

Množično cepljenje proti črnim kozam v Celju leta 1972. Na fotografiji na naslovnici je mlad zdravnik Marjan Hrušovar, ki je bil poslan kot pomoč v zdravstveni dom.

In kje so korenine epidemije črnih koz v Jugoslaviji leta 1972? Leta 1970 jih je prinesla družina iz Afganistana v Iran, kamor je romala na grob imama Reze. Gre za veliko romarsko središče. V Iranu je nato prišlo do epidemije, nekateri romarji so se z virusom vrnili v Sirijo in Irak ...

Drago Medved. Novinarka Zdenka Stopar je prav tako na naslovnici poročala o »zelo uspešni akciji« cepljenja v naših krajih. Že v prvem tednu je bilo v Celju cepljenih 50 tisoč ljudi in na Celjskem 150 tisoč. »Nobenega obolenja s črnimi kozami v Sloveniji ni,« je poročala Stoparjeva. V takratnih socialističnih časih je časopisje o epidemiji poročalo skopo.

Štirideset smrti

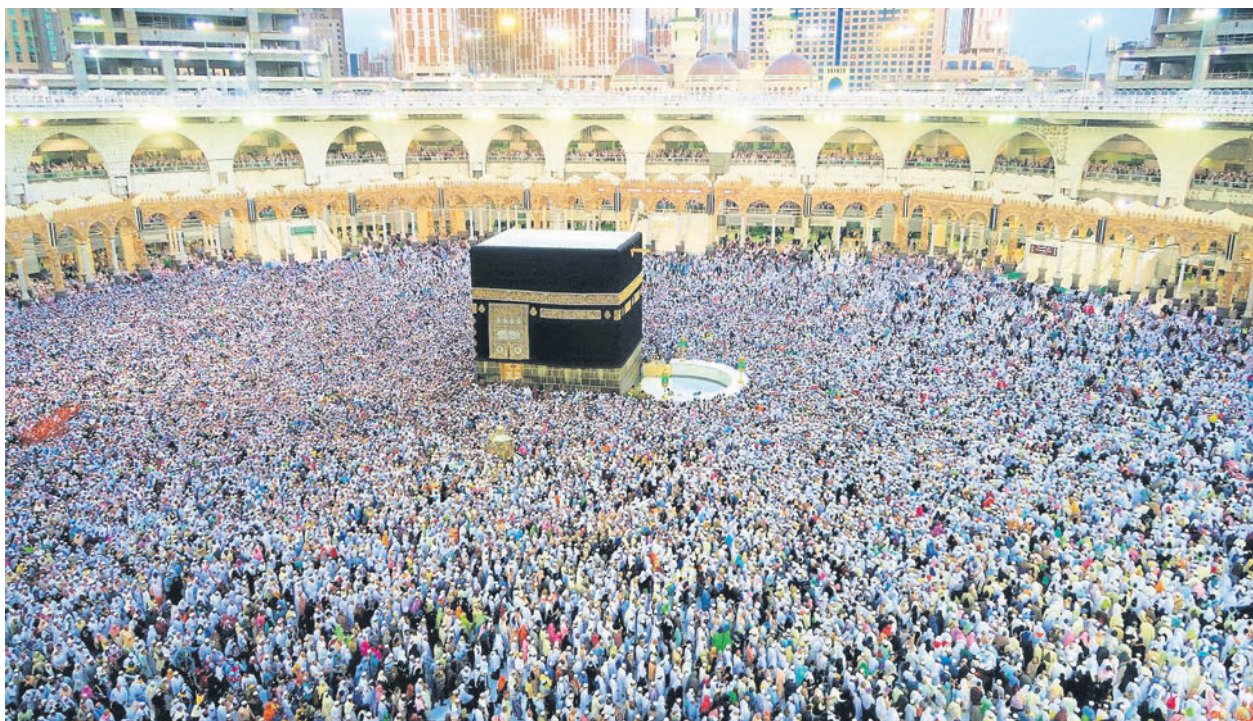
V Jugoslaviji med njenimi šestimi republikami mejnih kontrol nikoli ni bilo. Med epidemijo so zato ustavljali slovenski miličniki potnike iz drugih delov Jugoslavije na Dolenjskem, na Otočcu. Ti so morali dokazati, da so bili proti črnim kozam cepljeni. Temeljnost slovenskih oblasti se je obrestovala, saj ni bilo v Sloveniji niti enega bolnika, ki bi imel črne koze. V Srbiji je umrlo kar štirideset ljudi, zbolelo jih je 175. Pred prvim majem 1972 je jugoslovanska oblast že objavila, da je konec epidemije. Zadnji bolnik je zapustil bolnišnico 19. maja.

O epidemiji črnih koz v Jugoslaviji so poročali po vsem svetu. Papir

vse prenese in pariški *Le Monde* je ta račun našo takratno državo imenoval kar »svinjak Evrope«. Resnici na ljubo, higiena v tistem času pri nas res ni bila na ravni razvitih zahodnih držav. Devet let pred Jugoslavijo so se črne koze pojavile tudi na Švedskem, kamor je prinesel virus z Daljnega vzhoda švedski mornar. Tudi Švedska je takrat svoje prebivalstvo množično cepila in uvedla karanteno.

Z različnimi ukrepi je svet uspel črne koze izkoreniniti. V bistvu je bil zadnji bolnik kuhar v bolnici v Somaliji, ki je zbolel leta 1977. Leto pozneje sta se s črnimi kozami v laboratoriju okužila še sodelavca v Veliki Britaniji. Danes hranijo njihov virus le še v dveh referenčnih laboratorijih v ZDA in Rusiji, v Atlanti in pri Novosibirsku. S predlogom Svetovne zdravstvene organizacije, da bi zalogi virusa uničili, se velesili nista strinjali. Ponekod po svetu se teh zalog bojijo kot morebitnega biološkega orožja, ki bi lahko bilo v izrednih okoliščinah uporabljeno.

Epidemiolog dr. Radmilo Petrović iz Srbije temu, da je bil prvi bolnik s črnimi kozami Ibrahim Hoti s Kosova, ne verjame. Danes upokojeni dr. Petrović je deloval med epidemijo v Jugoslaviji kot eden od zdravnikov. Omenja, da ni Hoti okužil nikogar iz svoje takrat enajstčlanske družine.

Veliko mednarodno romarsko središče v Meki, cilj jugoslovanskega romarja. Na Bližnjem vzhodu pred pol stoletja še niso bile takšne zdravstvene razmere, kot so danes. Romar se je po vsej verjetnosti okužil v Iraku. (Foto: Pixabay)

ZGODBE IZ DOMOZNANSKE KAMRE

Rubriko pripravlja Osrednja knjižnica Celje.

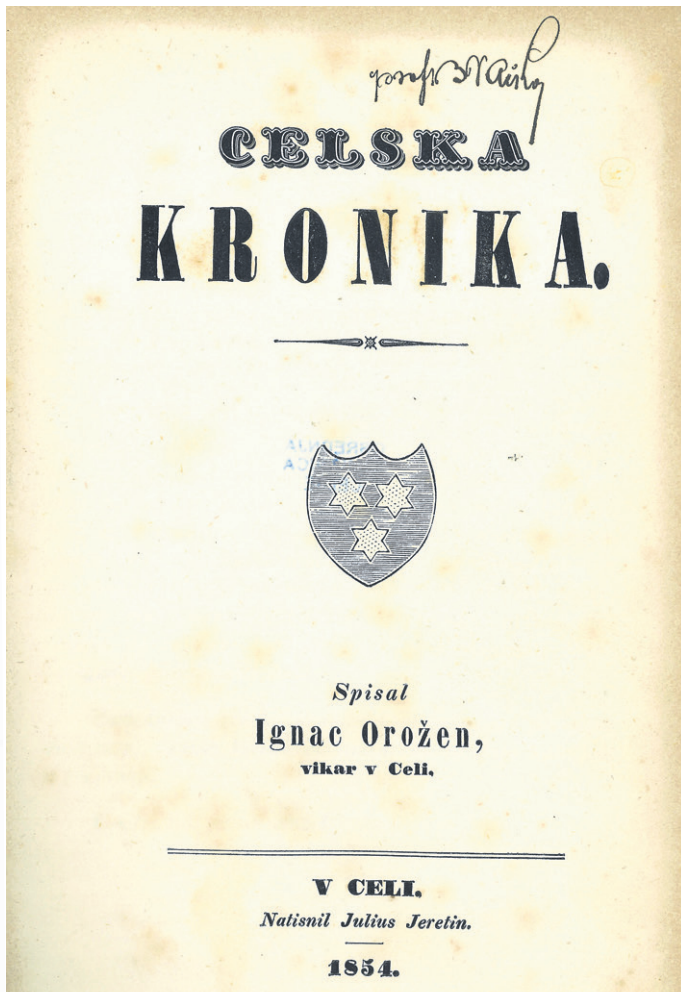
Ignacij Orožen (1819–1900) (3)

Zgodovinar

Celjska Kronika	
Ki obseva:	
I. kronika Celjskega mesta in okrajja	5
II. kronika Celjskih cerkev:	
1. sv. Daniela	335
2. nekrologija prečisto Marije Device	367
3. sv. Maksimiliana	379
4. sv. Gulaa	391
5. sv. Jožefa	399
6. sv. Nikolavžu	415
7. sv. Andreja	420
8. kapucinarske cerkve sv. Cecilie	427
9. spitalškie kapelo sv. Elizabete	433
III. imenih duhovnikov ki so v Celjski fara vojeli	439
IV. imenih duhovnikov ki so v Celjski fara služili	479

Spisal
Ignacij Orožen, vikar
v Celju 1852.

Župnijska kronika

Celska kronika, 1854

Ignacij Orožen se je za lokalno zgodovino začel zanimati že v času službovanja v Celju.

Leta 1844 je postal član štajerskega zgodovinskega društva. Bil je v tesnih stikih z vodilnimi člani društva, od katerih je pridobil posebna znanja s področja zgodovine, arheologije, epigrafike, numizmatike in umetnostne zgodovine. Zgodovinsko društvo za Štajersko je podpiralo nastajanje župnijskih, mestnih in trških kronik. Na podlagi smernic zgodovinskega društva je Orožen začel pisati celjsko in kasneje mozirsko župnijsko kroniko.

Celjska rokopijska župnijska kronika je nastala v letih 1847–1852. Spisana je bila v lepi tekoči slovenščini. Obsegala je kroniko mesta Celje, celjskega okraja in kroniko vseh celjskih cerkva.

Rokopijska celjska kronika je v skrajšani obliki leta 1854 doživela še tiskano izdajo z naslovom Celska kronika. Tudi njena tiskana različica je bila napisana v slovenskem jeziku. Kroniko je Orožen sestavil »iz raznih spominkov, pisem in knjig zanimive dogodbe celskega mesta«. Kot je sam zapisal, je zgodovina

Celja kot sedeža grofov Celjskih pomembna za celotno Štajersko in njene sosednje dežele. Kronika je sestavljena iz osmih poglavij. Začne se s prvimi znanimi prebivalci Celja v petem stoletju pred našim štetjem in konča leta 1854. V kroniki je Orožen posebno pozornost namenil obdobju grofov Celjskih in času, v katerem je živel sam. Knjigi so dodani seznam duhovnikov, ki so službovali ali bili rojeni v celjski župniji, seznam starih rimskih spomenikov, ki so bili najdeni v Celju, in rodovnik grofov Celjskih.

Celska kronika predstavlja knjižni prvenec, s katerim se je Ignacij Orožen zapisal med začetnike zgodovinopisja v slovenskem jeziku.

V času službovanja v Mozirju je Orožen na pobudo Zgodovinskega društva za Štajersko začel v obliki register prepisovati vse listine iz takratnega arhiva v Gornjem Gradu. Prvotni cilj projekta je bila objava popisa gornjegrajskega arhiva v časopisu zgodovinskega društva.

Se nadaljuje.

Alenka Hren Medved,
Osrednja knjižnica Celje

Rafael Cajhen, Zdravko Martun, Lojze Oberžan in Matic Štorman:
Nogomet v Laškem

Iztrgati pozabi spomina na »žogobrcarje«

Knjiga je lani izšla v nakladi tisoč izvodov, slavnostno so jo prejšnji mesec predstavili na prireditvi v Kulturnem centru Laško. Spregovorili so vsi štirje avtorji. V prvem delu (Šport v Laškem) je zapisanih nekaj zanimivosti iz diplomskega dela profesorja športne vzgoje Matica Štormana. Tudi drugi del (Nogomet v Laškem pred 2. svetovno vojno) je kratek.

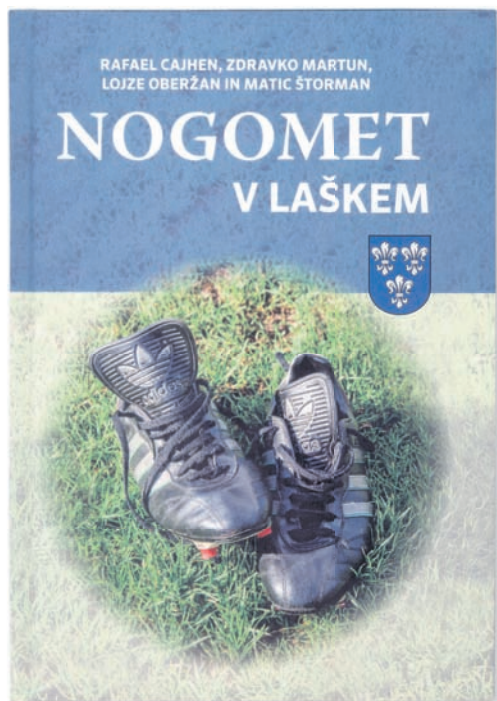
Tretji del, Nogomet v Laškem v prvih letih po končani 2. svetovni vojni (do leta 1960), vsebuje precej zanimivih fotografij in zapisov iz tistega obdobja. Vredni branja so spomini Mira Firma, ki je vojaški rok služil v Beogradu. Oficirji so po prvem polčasu proti vojakom vodili z 2:0. »Drugi polčas se je končal v našo korist s 3:0. Vse zadetke sem dosegel jaz. To je bila nepričakovana senzacija in veliko razočaranje starešinskega sestava. Naslednji dan so prišli po mene v vojašnico in me z avtom odpeljali v klubske prostore slavnega nogometnega kluba Partizan, katerega pokrovitelj je bila JLA. Hoteli so, da takoj prestopim v Partizan kot profesionalni igralec ter podpišem ustrežno pogodbo. To je seveda pomenilo, da bi moral kasneje zapustiti Laško in se preseliti v Beograd. Povedal sem jim, da svojega Laškega nikakor ne bom zapustil, in sem zato ponudbo odločno odklonil,« je zapisal Firm, ki se kasneje ni uklonil niti zagrebškemu Dinamu.

Med letoma 1962 in 1974 je sledil ponovni vzpon laškega nogometa. Najdaljši del v knjigi je namenjen Zdravku Martunu, nogometašu, sodniku, trenerju in

športnemu delavcu. »Geri« je bil ob koncu osemdesetih let prejšnjega stoletja med vodilnimi sodniki v prvi jugoslovanski ligi. Kako je na beograjski Marakani izključil Željka Ražnjatovića Arkana, je posebna zgodba. Prav Martun je med najzaslužnejšimi za oživiljanje nogometa v Laškem, ki ga je v celotni zgodovini obeležil boj za – igrišče.

Za klub, ki se žal ne more pohvaliti z omembe vrednim uspehom, je knjiga izvrsten dosežek. »Iztrgati pozabi spomina in imena najbolj množičnega športa v Laškem je bilo vodilo nekdanjih nogometašev, da so sedli in zapisali spomine. Z zapisi se želijo pokloniti športnim zanesenjakom in se oddolžiti preteklosti življenja, katere del so bili,« so besede, pod katere se je podpisal sedanji predsednik NK Laško Tomaž Novak. Eden od avtorjev Lojze Oberžan je bil iskren: »Že v Jugoslaviji so morali laški nogometaši domače tekme igrati v Celju, na Glaziji ali Skalni kleti. Usoda Laškega je pač takšna, kraj je stisnjen na breg Savinje in razpolaga z malo prostora. Industrija je zahtevala svoj davek in nogometno igrišče je zdaj oddaljeno šest kilometrov od Laškega. Za nogomet v Laškem so tako kot v vseh manjših krajih značilna nihanja. Leta 1958 je klub prenehal z delovanjem, štiri leta kasneje smo ga najstniki znova obudili. Ideja za knjigo je nastala med vsakoletnimi srečanji nogometnih veteranov, dokončno nas je k delu pozval profesor elektronike Rafael Cajhen, ki že dolgo živi v Ljubljani.«

DEAN ŠUSTER

ALBUM S CELJSKEGA

Tevec pri Laškem, 1982

Mlada mamica Dragica Šuster s hčerko Petro

Fotografija je nastala pred 38 leti, ko je dete počivalo na nepremičnem neelektronskem počivalniku in je oče fotografiral z analognim fotoaparatom ter nato sam razvil fotografijo, mama pa je ljubeče zrla v objektiv, vedoč, da je na drugi strani mož in oče, s katerim gradita dom na temeljih ljubezni, zaupanja in medsebojnega spoštovanja.

Čas, ko so skrbi bile manjše in je bilo sledenje korakom lastnih otrok doslednejše in lažje.

Danes pa veliki otroci, velike skrbi in razpršeni koraki v svet ...

A nekaj ostaja od včeraj, danes in jutri isto. Tvoje veliko srce in v njem brezmejna ljubezen.

Mami, hvala ti za vse.

Prispevala: Petra Kolšek

Rubriko pripravlja: Domoznanski oddelek Osrednje knjižnice Celje
Info: 03-426-17-00 (Srečko Maček), medijski pokrovitelj: Novi tednik, vir: www.kamra.si, Album Slovenije – osebni spomini 20. st.

Vsi, ki zbirate toaletni papir!
Meni manjkajo še lističi 6, 34, 212 in 302.
Menjam za listič 98 (4-slojni).

Ste slišali kako dobro šalo?
Pošljite nam jo na Novi tednik,
Prešernova 19, 3000 Celje in če
se bo tudi nam zdela smešna,
jo bomo objavili.

Ni slišal

Rus je lovil ribe na zaledenem jezeru. Pri minus 25 stopinjah ni imel kape na glavi, kučma je ležala ob njem na ledu.

Nedaleč stran sta lovila znanca. Eden od njiju ga vpraša: »Zakaj zmrzuješ, zakaj si ne daš kučme na glavo?«

»Včeraj sem jo imel na glavi, a nisem slišal, ko sta me klicala, da bi z vama pil vodko.«

Oglas

Prodam kolo z 21 prestavami.

13. in 17. nisem nikoli uporabljal.

Nikoli ni prav

Ko pijem alkoholne pijače, mi očitajo, kakšen alkoholik sem. »Vodo pij, ker je zdrava.«

Ko pijem vodo, me zaskrbljeno sprašujejo: »Koliko časa si že bolan?«

Jutrišnji izlet

Ob 8.30 odhod iz kopalnice. Prihod v kuhinjo, kjer bomo zajtrkovali.

Po zajtrku bomo obiskali različne sobe.

Nato bomo imeli delavnico čiščenja.

Ob 13. uri bo kosilo v kuhinji.

Ob 14.30 bomo počivali.

Nato bomo obiskali dnevno sobo, kjer nas bodo čakali čaj in piškoti.

Prosti čas bo na voljo za sprehod po hodniku stanovanja. Možnost rekreacije.

Vrnitev ob 18. uri, ko bo večerja.

Srečno pot in lepo se imejte!

Vse tiste ženske, ki so pokupile vso moko, a ne znajo speči kruha, so podobne meni, ko se mi pokvari avto nekje na poti.
Odprem pokrov motorja, gledam in gledam, a nimam pojma, kaj gledam.

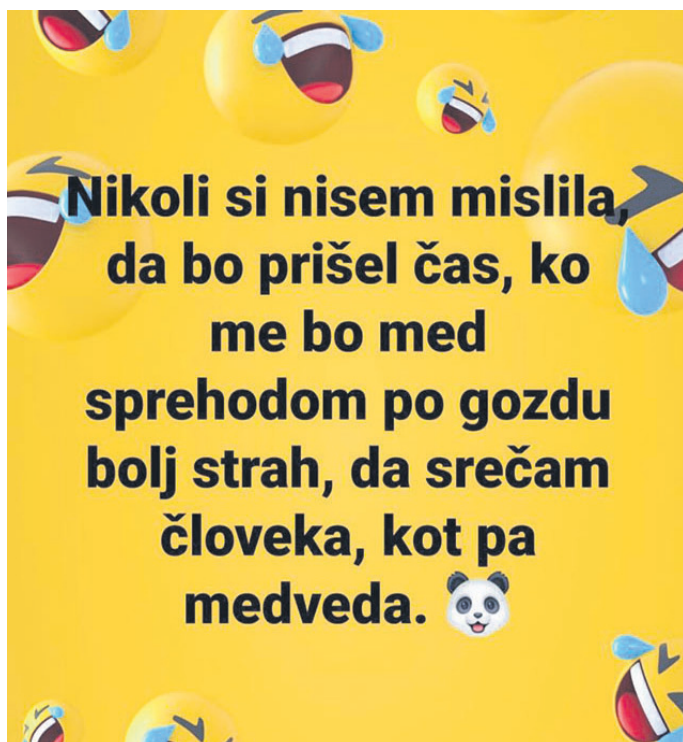
Janez je šel v porodnišnico k ženi, ki mu je rodila sina.

Žena: Čisto po tebi je, prišel je ob 3h zjutraj.

Vaše dedke so vpoklicali v vojno.
Od vas zahtevajo samo to, da sedite na svojih kavčih.
To verjetno zmorete.

Imam sosedo, ki se pogovarja s svojim mačkom – kot da ga ta razume.
Ko sem to povedal svojemu psu, sva skoraj umrla od smeha.

Oven

Vstop Sonca v vaše znamenje bo odlična priložnost, da si boste določili točne cilje, ki jih boste pogumno korak za korakom tudi uresničevali, ko bo primernejši čas. Za malenkosti ne boste imeli ne časa ne potrpljenja, zato umirite nemirno energijo, ki se poraja v vas. Mars bo še nekaj dni v kozorogu, v začetku naslednjega meseca se bo predstavil v vodnarja, kar bo za vas odličen položaj.

Bik

Nov začetek astrološkega leta bo kot naročen za večje podvige, ki jih načrtujete. Spremembe bodo ugodne tako na poslovnem kot na zasebnem področju. Čas bo tokrat za oddih in regeneracijo, saj trenutne okoliščine ne bodo dovoljevale akcij in sprememb, ki so na vidiku. Vaša vladarica v znamenju bika vas bo obdala z očarljivostjo in s pozitivno energijo.

Dvojčka

Komunikacija bo na višku, zato si lahko ometate večje podvige na poslovnem področju, dober čas je, da naredite načrte, kako boste delovali v naslednjem obdobju. Zasebne zadeve boste potisnili na stran, saj večje spremembe v načinu življenja terjajo vso vašo pozornost. Skušali boste zavzeti pozitiven odnos do vsega, kar se vam dogaja.

Rak

Posvetili se boste čustvom in ljubezni, vse drugo boste zanemarili, ne glede na to, da ne boste uspeli uiti od trenutne situacije, v katero smo vstopili. Vstop Sonca v ognjeno znamenje bo dober pokazatelj za vaše prodorno delovanje. Ukvarjali se boste z drznimi načrtovanji in naredili točno strategijo, kako jih uresničiti, ko bo čas za to.

Lev

Začenja se nov cikel, v katerem ne boste izgubljali časa, ampak boste zadeve postavili na svoje mesto. Nekaj časa boste namenili tudi zadevam, ki se dotikajo vašega čustvenega življenja, saj Venera biva v znamenju bika in vam prinaša večjo potrebo po čustveni varnosti. Pojavita se lahko nezadovoljstvo in nestrpnost. Marsikatero zadevo boste spreminjali v svojih mislih.

Devica

Nov val energije boste čutili, zato vas ne bo moglo ničesar ustaviti. V naslednjih dneh vas lahko zanese v pesimistične misli, zato je nujno, da ohranjate optimističen pogled na vse zadeve in nadzorujete način komunikacije z ljudmi, s katerimi ste v stiku. Svetujemo vam, da naredite točno strategijo delovanja, tudi kar se rekreacije dotika, višek energije pa nujno porabite.

Tehtnica

Nekdo vam bo pomagal iz situacije, v kateri ste se znašli, s koristnim nasvetom. Upoštevajte norme in pravila in na vse skupaj glejte s pozitivne strani. Vse se enkrat konča, preoblikuje in nadgradi, tudi v tem obdobju se bodo zadeve postavile na pravo mesto. Poiskali boste stik z nekom, ki je vezan na vašo preteklost.

Škorpjon

Ustavite se za trenutek in dobro premislite, kam vas vodijo poti. Informacija, ki jo boste dobili nehote, bo razburkala vašo čustva. Vpliv Venere v biku bo deloval na vas tako, da boste zadržani in poglubljeni vase. Pokazala se bo večja potreba po čustveni in finančni varnosti. Ideje, ki se rojevajo v teh dneh, vam bodo pomagale, da v naslednjem obdobju napredujete.

Strelec

Včasih prehitete čas in izgubljate dragoceno energijo. Vstop Sonca v ognjeno znamenje bo pozitivno vplivalo na vse vaše projekte. Vpliv Jupitra vam bo prinesel nekoga iz preteklosti, lahko vam povrne situacije, ki so se zgodile v zadnji tretjini lanskega leta. Dobili boste novice, ki vas bodo presenetile.

Kozorog

Jupiter, ki še vedno biva v vašem znamenju, vam bo prinesel pomembno obvestilo, s katerim morate ravnati zelo previdno. Zavedajte se, da ni nič samo po sebi umevno. Vse akcije v tem času bodo onemogočene zaradi situacije, v kateri se nahajamo. Je pa koristno narediti načrte, kako delovati naprej, še posebej na delovnem področju.

Vodnar

Prav trudili se bodo, da vas spravijo v pozitivne misli, ne upirajte se, ampak se prepustite nasvetom modrejših in izkušenejših. Nihanja vašega razpoloženja lahko slabo vplivajo na zdravje, zato naredite nekaj več, da si povrnete mir in harmonijo. Pomembno je, da ste v tem času fizično dejavni, le tako boste lahko porabili odvečno energijo, ki se poraja.

Ribi

Čas je trenutno na vaši strani, zato se ne boste ustavljali, ampak boste gradili naprej. Na finančnem področju bodo pozitivni razpleti, zato se počakajte, da negativen vpliv mine. Porabili boste nekoliko več časa za komunikacijo z bližnjimi, vse besede, ki se bodo uresničile, vas bodo pomirile in vam dale novo upanje.

HOROSKOP JE PRIPRAVILA
ASTROLOGINJA GORDANA.

Astrologinja GORDANA je dosegljiva
na 041 404 935 in na Facebookovi strani
Astrologinja Gordana.

Astrologinja DOLORES je dosegljiva
na 041 519 265, 090 64 30 in na
Facebookovi strani
Dolores Astro.

novi tednik

radio celje

Poletje 2020 na morju

v družbi Novega tednika in Radia Celje in turistične agencije TA-ATP

Simonov zaliv

Vabljeni - uživajte poletje z nami!

Vsi, ki želite letos poleti preživeti dan v pravi družbi, bodite naši prijatelji in obljublamo vam čudovite trenutke v Simonovem zalivu pri Izoli.

Vsako soboto od 27. 6. do 29. 8. 2020 vas bomo odpeljali na nepozaben kopalni dan na slovensko morje. Za vas smo s turistično agencijo TA-ATP pripravili posebna doživetja.

Enodnevna sprostitev na morju bo stala **15 evrov**, pri čemer za naročnike Novega tednika velja nižja cena, **10 evrov**.

Posebno ponudbo smo pripravili za tiste, ki se boste od 12. 3. do 27. 6. 2020 naročili na Novi tednik. Brezplačno boste lahko uživali vse poletne sobote na morju (od 27. 6. do 29. 8. 2020).

Če torej želite 10 sobot brezplačnega in brezskrbnega uživanja na morju, postanite novi naročniki Novega tednika.

Vsem tistim, ki boste z nami čez poletje potovali najmanj petkrat, bomo v soboto, **5. 9. 2020**, podarili brezplačni kopalni dan v Simonovem zalivu s pogostitvijo, dobro glasbo in druženjem z voditelji in novinarji Novega tednika in Radia Celje.

S SKLENITVIJO NAROČNIŠKEGA RAZMERJA PRIDOBITE TUDI DRUGE UGODNOSTI:

- vsak teden brezplačno prilogo STOP SPORED
- vse posebne priloge Novega tednika
- 4 brezplačne oglase v Novem tedniku (do 10 besed)
- 2 čestitki s 50-odstotnim popustom na Radiu Celje
- 15-odstotni popust pri objavi osmrtnic in zahval v Novem tedniku
- Avtobus zvestobe (izbrani izleti po ugodnejših cenah)
- praktična darila za nove in obstoječe naročnike
- druge ugodnosti

RESNIČNO SE SPLAČA POSTATI NAROČNIK NOVEGA TEDNIKA!

NAROČILNICA ZA

Ime in priimek:

Naslov:

Telefon:

E-naslov:

Datum naročila:

Podpis:

Naročnino bom plačeval: mesečno na 3 mesece na 6 mesecev letno

Račun mi pošiljajte na e-naslov:

S podpisom potrjujem naročilo Novega tednika do pisnega preklica, vendar za najmanj 12 mesecev. Hkrati potrjujem, da zadnjih 6 mesecev nisem bil naročnik.

NT & RC, d.o.o.
Prešernova 19
3000 Celje

novi tednik

radio celje

ATP

Do nagrade ste upravičeni novi naročniki, ki pred tem vsaj 6 mesecev niste bili naročeni na Novi tednik in se zavezete, da boste naročnik ostali vsaj eno leto.
Pogoji in spletna prijava: <http://www.nt-rc.si/novi-tednik/postanite-narocnik-novega-tednika/>. E-pošta: narocnine@nt-rc.si, telefon: 03-42-25-171.